

Kuhan kokeilin: kansainvälisyys, kielet ja viestintä ammattikorkeakoulussa

Arja Haikara ja Helena Horn (toim.)

MIKSI

Kannattaa opiskella useita kieliä?

MONIKON PARTITIIVI

- 1 LAAJempi MAAILMANKUVA**
EVAK TIEDOKTAA TYÖNYRKKIÄN OK.
- 2 MITÄ USEAMPAA KIELTÄ, SITÄ HELPOMPAA OPPIA.**
OHIO, PANCA JA ESPANJA ON TÄSI SAMANLAISIA. E ANCHE ITALIANO... E PORTUGUESE.
- 3 KAIKKIALLA EI PUHUTA ENGLANTIA.**
Where's the toilet? Quickly, please!
- 4 AUTTAA TYÖNHAUSSA**
MINULLA ON HYVÄT IT-TAIDOT JA OLEN HYVÄ TYÖP. MINULLA ON HYVÄT IT-TAIDOT, OLEN HYVÄ TYÖP. JA OSAAN KÄSITTELLÄ HIELTÄ, SUHMATA JA PÄÄÄNÄÄÄ AUTTA-VAKSI.
- 5 YMMÄRRÄT IHMISIÄ**
HA-HA-HA!
- 6 YMMÄRRÄT YMPÄRISTÖÄSI!**
OK.
- 7 SYVENNÄT YSTÄVYYTTÄ**
SEKOA VI GÄ TILL DIN NYTT? JAG HAR ALLTID TRÄKT OM SÖNDAGS TUREK! OJ VAD DU AR HÄRLIG!
- 8 OPIT UUTTA**
WAW... Joy of Learning!
- 9 EHKÄISET DEMENTIAA**
HJÄRN-GYMPA!
- 10 ARVOSTAT MUITAKIN KULTTUUREITA**
OK.
- 11 TEET TULOSTA BISNEKSISSÄ**
YOU BUY TRACTOR, YES?
- 12 MURRAT JÄÄN MATKUSTELLESSA**
Bonjour, madame!
- 13 OPIT JOTAIN AIDINKIELESTÄSI**
ZWIEBEL
STOL
MECTO
- 14 LÖYDÄT HELPOMMIN TIETOA... JA NETTI-SHOPPAILET VAIVATTOMAMMIN.**
- 15 EI SIITÄ HAITTAA-KAAN OLE.**
NIIN. EI KAI SIT-TEN OLE.
Ja kovanäköinen näyttää kyllä.

BONUS: EI OLE BABELIN KALA.
Jag talar många forskellige språk.

Niin että SIKSI!

P.S. OPISKELE KIELIÄ JO NUORENA, SE ON HELPOMPAA.

finda
REKANNEDAN.FI

© Tekijät ja Mikkelin ammattikorkeakoulu

Julkaisija: Mikkelin Ammattikorkeakoulu, 2016

Julkaisusarja: D Vapaamuotoisia julkaisuja – Free-Form Publications 69

Julkaisun kuvat: kirjoittajien tai artikkeleissa esiintyneiden, ellei muuta mainita

Taitto: Helena Horn

ISBN: 978-951-588-545-6 (PDF)

ISSN: 1458-7629

julkaisut(a)xamk.fi

SISÄLTÖ

Alkusanat	5
OSA I Kielet ja kansainvälisyys - maailma on meidän	7
Katsaus kansainvälistymiseen	8
Employment perspectives of Foreign Engineering Students.....	12
Intensiiviviikot - Business management -koulutuksen suola ja kivijalka	16
Kuhan kokeilin Venäjää	18
”Päivämme runsaat riemut ja työt” – opettajavaihdossa Saarenmaalla	21
Kohtaamisia kasvilavojen äärellä – työelämäjakso englantilaisella terapiapuutarhalla	24
Oppia ikä kaikki – opintovierailu ohjausalan kehittämiseksi.....	27
Keskustelu on avain ratkaisuihin – audiologiaa blandinaaviskalla	29
Opiskelijaelämää Reinin varrella	31
Vieraan kielen löytäminen on opiskelun mauste	33
Finnisiä vieraskielisille	35
Monikulttuurinen viestintä asiakastyössä	39
Kieltenopettaja kansainvälisessä verkostoyhteistyössä.....	41
OSA II Yhteistyötä ja ymmärrystä – osaaminen kasvaa kyllä	43
Yhteys Atlantin yli – sairaanhoitaja-opiskelijoiden yhteistyötä.....	44
Hei, minä voin oppia sinulta!	47
Ruotsin opetusta kehittämässä	49
Mitä useampi kokki, sitä huonompi soppa?.....	52
Tiedonhankinnan opetus on yhteistyötä.....	56
Viestimässä vieraskielisille opiskelijoille.....	60
Kielten opettaja ”oikeissa töissä”	63
Kielten opettaja jatko-opiskelijana.....	65
Artikkelin kirjoittaminen on osaamisen jakamista	67
Tilapäinen yhteisö – intensiivinen oppimiskokemus.....	71
Organisaation viestintä muutospöörteessä: Case Mikkelin kaupunki.....	74
Viestintä kuntaorganisaatiossa. Case Järvenpää.....	78
Suomen ensimmäiset säännölliset opiskelijablogit aluelehdissä	80
Dialoginen verkostopalaveri – tapauskuvaus.....	82
Tyttö, joka toi taatelikakun.....	84

Viestintätaidot nykytyössä	86
Kuuletko vai kuunteletko?.....	89
OSA III Menetelmämarkkinoilla toiminnallista ja digioppimista	91
”En ole ikinä osannut kieliä enkä opi nytkään”	92
Tehoa suomeen rinnalla kulkien	96
Sosionomit dialogin rakentajina	99
Vinkkejä dokumenttien visualisointiin	102
Kurkistus kuviin – kuvia ja tarinoita palvelutalossa.....	104
Kuhan kokeilin kävelykokousta käytävillä	107
Tietojenkäsittelyn opiskelijoiden pop up -koulutukset	109
Voiko olla AC:lla?	113
Opinnäytetyö digitarinana.....	116
Flinga auttaa tutkimustiedon ymmärtämisessä	118
Oppijan oma PLE.....	121
Master Schoolin pedagogiikka tukee riittävän osaamistason saavuttamista	125
”Sellainen yhdessä tekemisen meininki”	129
Lopuksi	133

Kuva Mamk

Alkusanat

Kirjoitan tätä toukokuun kynnyksellä vuonna 2016, lähes tarkalleen 210 vuotta J. V. Snellmanin syntymän jälkeen. Toisen merkittävän suomen kielen kehittäjän, Mikael Agricolan, kuolemasta tuli kuluneeksi 9.4.2016 lähes 450 vuotta. Snellmanin erityisenä ansiona voidaan pitää hänen päämääräänsä kansan sivistämisestä, mikä vaati toteutuakseen suomen kielen aseman vahvistamista. Kieli-reskripti (*Keisarillisen Majesteetin Armollinen Asetus Suomen kielen asettamisesta yhdenmoisiin oikeuksiin Ruotsin kielen kanssa kaikissa semmoisissa kohdissa, jotka välittömästi koskevat maan nimen-omaan suomalaista väestöä*) säädettiin 1. elokuuta 1863.

Agricola puolestaan vaikutti vahvasti suomen kirjakielen syntyyn. Agricolan vuonna 1543 julkaistu teos ”ABC-kirja” on ensimmäinen suomenkielinen kirja. Kirjan kirjoittaja itse oli opiskellut ajan sivistyneistön tapaan ulkomailla, mm. Wittenbergissä kreikan kieltä. Suomalaisten ja suomen kielen tarinat kielivät siitä, että olemme tarvinneet monien kielten osaamista ja taitoja pärjätäksemme eri kansojen kanssa tehtävässä yhteistyössä läpi historiamme. Kansainvälinen liikkuvuus ja korkeakoulujen toiminta on ollut keskeistä kielten ja kansainvälisyysosaamisen vahvistamisessa kaikkina aikoina.

Nyt kädessäsi olevassa artikkelikokoelmassa todetaan, että maailma on meidän. Tämä toteamus saa aivan erilaisen merkityksen nyt kuin Snellmanin tai Agricolan aikoina. Suomalaisten nuorten on vaivattomampaa tehdä kansainvälistä yhteistyötä niin vapaa-ajallaan kuin myös koulutuksessa. Informaatioteknologia mahdollistaa nopeat ja toimivat välineet yhteydenpitoon ympäri maailman, kun taito viestiä myös vierailta kielillä on halussa.

Edellytykset liikkumiseen rajojen ja merien yli ovat kehittyneet huimasti. Artikkelikokoelman ensimmäinen osa kuvaakin laajasti eri näkökulmista kuvien ja sanoin Mikkelin ammattikorkeakoulun opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia Suomessa ja muualla. Tarinat kulkevat Mikkelin, Repoveden, Saarenmaan ja Brittein saarten kautta Färnsaarille, Venäjälle, Riikaan ja Reinjoen varrelle. Opiskelijat kertovat lisäksi kokemuksistaan kielten oppijoina – Finnishiäkin opiskellaan.

J. V. Snellmanin toiminta suomen kielen aseman vahvistamiseksi vuonna 1863 on eittämättä vaatinut kykyä tehdä yhteistyötä ja ymmärtää vallitsevaa tilannetta. Yhteistyötä ja ymmärrystä -artikkelikokoelman toisen osan otsikko kertoo kansainvälisyyden ja kielten osaamisen keskeisimmän tehtävän; yhteistyöllä ymmärtäen asiat ovat muutettavissa. Mitä enemmän ja mitä syvemmin opiskelijat perehtyvät eri kulttuureihin, eri kansojen tapoihin ja pystyvät ilmaisemaan itsensä, sitä vahvemmin rakennamme meidän kaikkien maailmaa ja jopa muutamme sitä. Yksittäiselle ihmiselle ja ammattilaiselle merkitys on myös suuri niin työssä kuin elämässä yleensäkin.

Artikkelikokoelman toinen osa kuljettaa meitä yhä kauemmas kotoa – virtuaalisesti. Opettajat ja muu henkilöstö jakavat osaamistaan, tekevät yhteistyötä ja kehittävät yhdessä opiskelijaviestintää. Yhteistyössä syntyy vahvoja verkostoja ja virtuaalisia kyliä. Muutamassa artikkelissa jaetaan kokemuksia kielen opettajan omista oppimiskokemuksista. Työelämän ja opiskelijoiden ääni kuuluu Case Mikkelin

kaupungin, opiskelijablogien ja yamk-opiskelijoiden kautta.

1500- ja 1800-luvuilla Agricolan ja Snellmanin aikaan viestintävälineitä olivat ihmisen puhe vuorovaikutustilanteessa ja kynä sekä paperi. Oppimistilanteet ja -ympäristöt ovat myös kokeneet muodonmuutoksen noista ajoista. Tämän artikkelikokoelman kolmas osa menetelmämarkkinoilla toiminnallista ja digioppimista kuvaa 2000-luvun viestintä- ja opiskelumenetelmiä tulevaisuuteen kurkottaen. Kielten opiskelun esteettömyys ja erilaiset oppijat saavat osansa, kun suomen kielen oppimiseen tulee tehoa rinnalla kulkien.

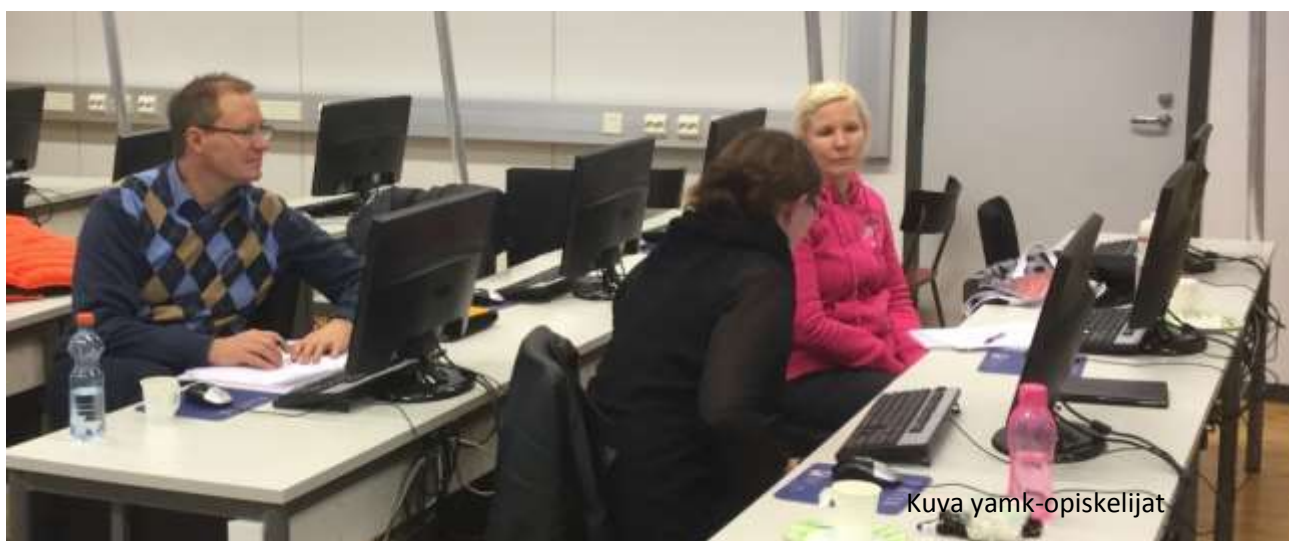
Dialogi kuljettaa sosionomiopiskelijoita kohti ammatillista viestintäosaamista, kuvat elävöittävät viestiä ja kävellenkin voi kokousta. Pop up -menetelmää kokeilevat suomen ja englannin kielten opiskelijat. AC, digitarinat, Flinga ja PLE ovat kurkistuksia 2020-luvulle. Master School -opiskelijoiden kielten ja viestinnän osaamisen tasojen kuvaus ja työviestintää koskevan kyselyn tulokset esitellään III-osan lopussa.

Tämä kokoelma on kooste Mikkelin ammattikorkeakoulun opettajien, henkilöstön ja opiskelijoiden kielten ja viestinnän opetuksesta ja oppimisesta sekä kansainvälisestä yhteistyöstä. Kansainvälisyys, kielet ja viestintä ovat elimellinen osa osaamista, jota jokainen ammattilainen tarvitsee. Uskon, että tämä artikkelikokoelma rohkaisee jokaista lukijaa kokeilemaan uusia tapoja ja vahvistaa ymmärrystä yhteistyön merkityksestä meidän maailmassamme. Kiitän kaikkia artikkelien kirjoittajia rohkeudestanne avata arvokkaita kokeilujanne meille kaikille!

”Oppe nyt wanha ia noori, joilla ombi Sydhen toori.”

Savonlinnassa 29.4.2016

Tuija Vänttinen
Opetusjohtaja

Kuva yamk-opiskelijat

OSA I Kielet ja kansainvälisyys - maailma on meidän

Kuvat Finnish opiskelijat

Katsaus kansainvälistymiseen

Eeva Virtanen, kv-päällikkö

Ulla Vuorinen, koulutussuunnittelija

Tässä artikkelissa kuvataan Mikkelin ammattikorkeakoulun kansainvälistä toimintaa, johon kuuluu opiskelija- ja henkilökuntaliikkuvuus sekä kansainvälinen kesälukukausi. Kansainvälinen toiminta on ollut olennainen osa Mamkin toimintaa sen perustamisesta lähtien. Työn luonne on vuosien saatossa muuttunut, mutta perustehtävät ovat säilyneet samoina.

Ulkomaille opiskelemaan ja harjoitteluun

Mikkelin ammattikorkeakoulussa opiskelevilla on hyvät mahdollisuudet kansainvälistyä. Opiskelija voi lähteä opiskeluvaihtoon korkeakouluun, harjoitteluun yritykseen tai organisaatioon tai käyttää molemmat mahdollisuudet. Opiskelemaan lähdetään useimmiten yhdeksi lukukaudeksi toisena tai kolmantena opiskeluvuotena koulutuksesta riippuen. Harjoittelun kesto on keskimäärin kolme kuukautta. Mikkelin ammattikorkeakoululla on laaja partneriverkosto. Partnereita on yhteensä noin 180 yli 35 maassa.

Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on lisätä opiskelijoiden valmiuksia toimia yhä enemmän kansainvälistyneessä työelämässä. Tavoitteena on luoda edellytyksiä opiskelijoiden hyvälle työllistymiselle valmistumisen jälkeen. Opiskelijavaihto on osa laadukasta korkeakouluopiskelua ja edistää opiskelijan ammatillista kasvua ja osaamista. Ulkomailta opiskelu tarjoaa mielenkiintoisten opintojen lisäksi myös uusia kokemuksia, ystäviä, kielitaitoa ja itsevarmuutta.

Opiskelija- ja henkilökuntaliikkuvuus on osa ammattikorkeakoulun tulostavoitteita.

Käytännössä tuloksiin päästään parhaiten silloin, kun sekä opiskelija- että henkilökuntaliikkuvuus partnerikorkeakoulun kanssa on suunnitelmallista ja yhteistyö jatkuvaa. Tulostavoitteissa on mukana 3 kk ja sen yli kestävä opiskelijaliikkuvuus (ns. pitkä vaihto).

Vuonna 2015 Mamkista lähti pitkille kansainvälistymisjaksoille yhteensä 156 opiskelijaa, joista harjoittelua oli yli puolet. Opiskelijat lähtivät yhteensä 36 maahan. Opiskeluvaihdon kolmen kärki oli Saksa/Yhdysvallat ja kolmantena Hong Kong. Opiskelijoista 48 % valitsi EU-maan.

Henkilökuntavaihto vahvistaa kansainvälisyyttä

Opettaja- ja henkilökuntavaihtojen tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä ulkomaisien partnerikorkeakoulujen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös ulkomaisten ja ulkomailta toimivien yritysten/organisaatioiden kanssa.

Opettaja- ja henkilökuntavaihtojen kohteina tulisi olla erityisesti ne partnerikoulut, joihin Mamkin opiskelijat menevät vaihtoon tai harjoitteluun. Näin vaihdot hyödyttävät parhaiten yhteistoimintaa sekä meiltä lähtevien että tänne tulevien opiskelijoiden osalta. Opettaja- ja henkilökuntavaihto tarjoavat mahdollisuuden tutustua partnerikorkeakoulun työhön ja toimintaan. Tästä on usein hyötyä myös oman ammattitaidon kehittämisen kannalta.

Vuonna 2015 yli 5 työpäivän mittaisia liikkuvuusjaksoja toteutui 227, joista 134 Mamkista ulkomaille ja 93 ulkomailta

Mamkiin. Suosituin kohdema oli Saksa ja toisena Iso-Britannia. Henkilökunnan tekemistä vaihdoista suurin osa, 69 %, kohdistui Euroopan unionin maahan.

Kotikansainvälistyminen tärkeää

Mamkissa voi kotikansainvälistyä suorittamalla tutkinnon tai osan siitä englannin kielellä. Englanninkielisissä ryhmissä on

mukana myös ulkomaalaisia opiskelijoita. Kotikansainvälistyminen on hyvä vaihtoehto, jos ei ole kiinnostusta tai mahdollisuutta lähteä vaihtoon. Kansainvälinen kesälukukausi toukokuusta elokuuhun on yksi väylä kotikansainvälistymiseen, sillä opinnot järjestetään englanniksi. Kesälukukauden opettajat ovat vierailevia opettajia partnerikorkeakouluista ulkomailta. Opiskelijoissa on mukana myös partnerikorkeakoulujen vaihto-opiskelijoita.

Kesälukukauden opiskelijoita Repovedellä

Vaihto-opiskelijat Mamkissa 2015

Mamkiin saapui vuonna 2015 yhteensä 250 vaihto-opiskelijaa. Pitkiä eli yli kolmen kuukauden pituisia vaihtoja oli 161, ja lyhyitä, alle kolmen kuukauden vaihtoja 89. Opiskelijoita saapui 22 eri maasta, mm. Belgiasta, Etelä-Koreasta, Espanjasta, Hollannista, Hong Kongista, Irlannista, Puolasta, Ranskasta, Saksasta, Sveitsistä ja Thaimaasta. Eniten opiskelijoita saapui Ranskasta ja Saksasta, joissa Mamkilla on useita partnerioppilaitoksia.

Vaihto-ohjelmat

EU/ETA-maista saapuvat vaihto-opiskelijat tulevat yleensä Erasmus+ -ohjelman puitteissa, jolloin opiskelija saa kotikorkeakoulusta kuukausittaisen apurahan. Saadun tuen määrä riippuu lähettävästä oppilaitoksesta ja vaihtokohteesta. Kaudella 2015 - 2016 Sveitsistä saapuneet vaihto-opiskelijat saivat Sveitsin valtion myöntämää apurahaa, koska Sveitsi ei kuulunut Erasmus+ -ohjelmaan.

EU:n ja ETA:n ulkopuolelta saapuvat opiskelijat tulevat ns. kahdenvälisen sopimusten perusteella. Opiskelijoiden saama apuraha voi olla hyvinkin erisuuruinen lähettävästä oppilaitoksesta riippuen. Mamkiin saapuu vuosittain muutamia stipendiaatteja First- ja Nordplus-ohjelmien kautta. First on Suomen ja Venäjän välinen opiskelija- ja opettajavaihto-ohjelma, ja Nordplus on pohjoismaiden välistä koulutusyhteistyötä tukeva ohjelma.

Opiskelu ja harjoittelu

Vaihto-opiskelijoita saapuu eniten lukukausien alussa eli syys- ja tammikuussa. Hoitoalalle vaihto-opiskelijoita saapuu pitkän kevättä, sillä suuri osa heistä tulee tekemään opintoihin kuuluvaa harjoittelua, joka ei ole sidottu aikatauluihin tai opinto-tarjontaan. Vaihto-opiskelijoita tulee myös englanninkieliselle kesälukukaudelle

touko-elokuun aikana. Osa tulee opiskelemaan koko kesäksi ja osa osallistuu yhdelle tai useammalle kurssille.

Tekniikan laitokset sekä liiketalouden laitos ottavat yleensä eniten vastaan vaihto-opiskelijoita, joista valtaosa on Mamkissa yhden lukukauden. Suurimmalla osalla on vaatimuksena suorittaa lukukauden aikana 30 opintopistettä. Kahdenvälisillä sopimuksilla tulevat opiskelijat suorittavat yleensä vähemmän opintoja kuin Erasmus+ -ohjelman kautta tulevat opiskelijat.

Suurin osa vaihto-opiskelijoista tulee Mamkin englanninkielisiin koulutuksiin, joita ovat Business management, Information technology ja Environmental engineering. Opintoja voi suorittaa englanniksi myös talotekniikan ja matkailun kaksositutkinto-ohjelmissa sekä metsätaloudessa. Vaihto-opiskelijoille on perinteisesti järjestetty myös mahdollisuus opiskella suomen kieltä. Viime syksynä suomen opintoja järjestettiin ensimmäisen kerran verkko-opintojaksoina.

Opintojen lisäksi Mamk pystyy järjestämään harjoittelupaikkoja lähinnä sosiaali- ja terveystieteiden sekä nuorisotyön opiskelijoille. Opiskelija- ja harjoitteluvaihto yhdessä mahdollistavat vaihto-opiskelijoiden vastaanottamisen molemmilla Mamkin kampuksilla ja kaikissa koulutuksissa.

Vapaa-aika

Opintojen lisäksi vaihto-opiskelijat voivat osallistua Mamokin ja International Clubin (IC) järjestämiin aktiviteetteihin. Viime vuonna IC järjesti mm. luistelutapahtuman, elokuvaillan, ruokakurssin Marttojen tiloissa, retken Savonlinnaan, mökki-illan ja RuDin (Running dinner), jossa nautitaan kolmen ruokalajin illallinen ja tutustutaan 12 ihmiseen valmistetun aterian hinnalla. Vaihtojakso tarjoaa opintojen lisäksi hyvän mahdollisuuden tutustua maan

kulttuuriin, ihmisiin ja tapoihin. Opiskelijoiden suosikkikohte Suomessa on Lappi, ja siellä erityisesti Rovaniemi ja Levi. Loma-aikoina osa vaihto-opiskelijoista lähtee käymään kotimaassa ja osa matkustelee Suomen naapurimaissa tai muualla Euroopassa. Top 3 matkakohteet ovat Pietari, Tallinna ja Tukholma.

Tulevaisuus

Kuluva vuosi on muutosten aikaa ja on vaikea ennakoida, miten Kymkin ja

Mamkin fuusio, lukukausimaksut ja vieraskielisten ohjelmien määrä tulevat vaikuttamaan vaihto-opiskelijoille tarjottaviin opintoihin ja harjoittelupaikkoihin sekä sitä kautta opiskelijoiden määrään. Vaihto-opiskelijat tuovat kampuksille kansainvälisen ilmapiirin, ja onkin toivottavaa, että heitä nähdään jatkossakin kaikilla Xamkin kampuksilla!

Kesälukukauden opiskelijoita ruokakurssilla

Employment perspectives of Foreign Engineering Students

Anne-Marie Tuomala, M.Sc., MBA, Head of the Environmental Engineering Program

In 2014 a total of 19 880 foreign students were studying in degree programs in Finnish institutes of higher education (HEIs). They accounted for around 6.7% of all students studying at that level. Of those 19 880 foreign students, 77% (15 330) were from outside the EU/ETA area. According to the Studyinfo.fi application portal, there are currently 100 English degree programs available in Finnish Universities of Applied Sciences (UASes). It is important to discuss how international education can impact the regional development and how and why companies should be more active in employing international students.

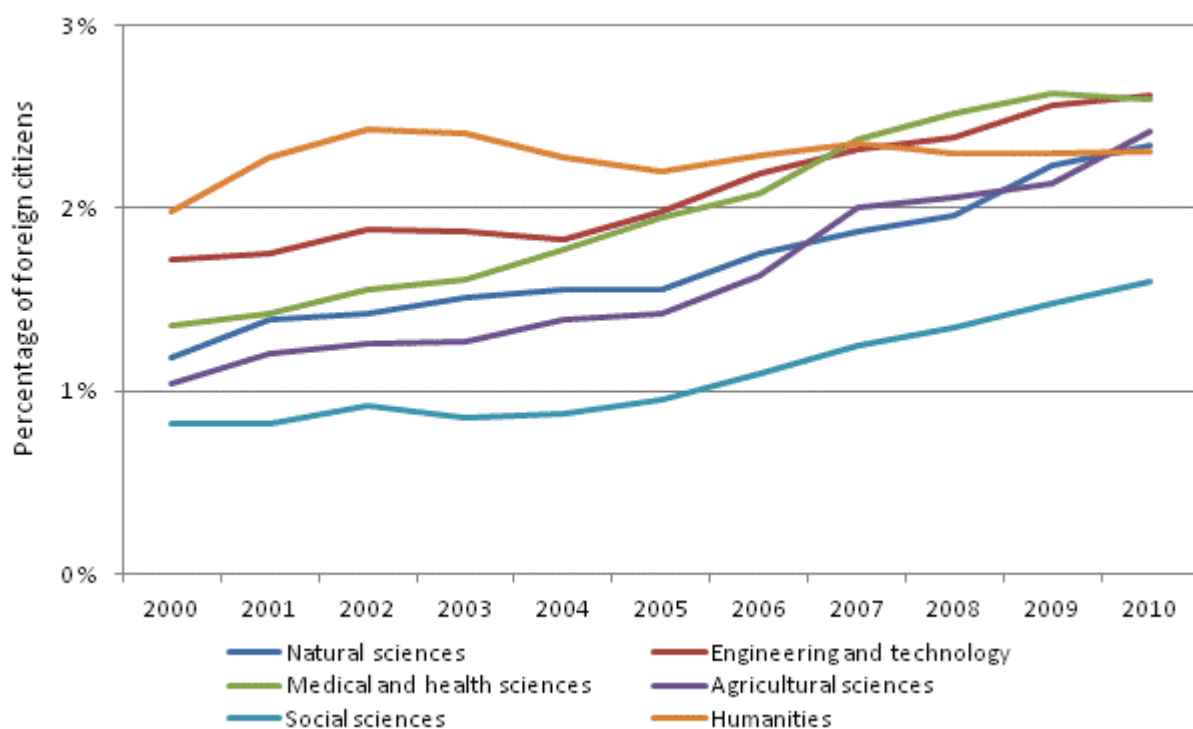
Mikkeli University of Applied Sciences Ltd (Mamk) has three English bachelor programs (ICT, Business Management and Environmental Engineering) and Aalto University has one program (business management) in the South-Savo region. Garam's research (2013) indicates that there is a big variation between English programs in Finnish universities of applied sciences. It is possible to make

some observations on the basis of her research. Firstly, a mix of nationalities is desired in the English degree programs. The more students the study program manages to have from various countries, the more attractive it is for the applicants. Secondly, at the moment the biggest groups participating in the programs are Finnish, Chinese and Russian students, but the biggest growth is coming from Nepal, Nigeria, Vietnam, Pakistan, Bangladesh, India and Ethiopia. Thirdly, and finally, Finland has fewer students from other European countries than e.g. Denmark and Germany. The English degree programs in Finland are more popular among non-EU students than among EU-students.

Do international students have the possibility to integrate into Finland and get employed? And what would be the significance and impact of that for our economic development? Or do the English degrees only mean costs for our society? Annually around 2000 foreigners graduate from the Finnish HEIs. The most popular fields are business management and engineering degrees.

Shakil Regmi, a doctoral student in Germany, Nepalese alumnus of Mamk Environmental Engineering program (Mamk 2015)

Share of employed persons among those with higher-level tertiary qualifications and post-graduate level degrees by field of science in 2000 – 2010 (Official Statistics of Finland)

An interesting detail is that the share of the employed foreign citizens with higher-level tertiary qualifications and post-graduate level degrees grew steadily in the 2000s in all fields of sciences, apart from humanities. The differences between the fields of sciences were small. In the fields of medical and health and technology, foreign citizens with a degree had a slightly higher share. Social sciences, in turn, attracted relatively fewer foreign citizens to Finland than other fields.

More UASes graduates stay in the country than graduates from the universities or PhD-graduated. 98% of all Finnish graduates stay in the country. In 2012 894 students with foreign nationality graduated from Finnish UASes in engineering and technology and their status was as follows after one year:

- 47 % was employed in Finland
- 28 % had left Finland
- 6 % was studying in Finland
- 19 % was in Finland for other reasons

There is no data specifically about the South-Savo region's employment rate of foreign students. As a whole Mamk has a good employment rate, over 60% of the all graduated are employed on graduation.

The local development agency Miksei Ltd noticed the potential of the foreign students as future entrepreneurs and has run Mikkeli Entrepreneurship Society (MES) since autumn 2013 to promote start-up spirit for the region. This is the first time when the students of the region can have entrepreneurship society activities in English. Another channel is Mamk Xinno activities: in the special innovation and project premises students implement companies' project within the studies in multidisciplinary teams. These projects from the companies have been very useful for the students who do not have much

working experience. And of course English study programs of Mamk offer their students projects e.g. in their R&D activities.

Do the UASes really aim at serving regional development and growth of the companies by organizing English degrees? Obviously the link is weaker compared with the Finnish programs. The collaboration with companies, development agencies and HEIs has been growing and today it is a normal part of UAS studies. The regional development organizations, UASes among them, have adopted each other's main strategic points of view and the impact can be seen in the employment figures – at least to some extent. The English degrees programs of UASes should have a wider geographic perspective, not only local or regional, although the financing comes from the regional authorities. Could the English degree programs work for the economic life of the whole Finland, not just for the development of the region?

The follow-up and assessment of the regional contribution of UASes is carried out by the regional councils, ELY-centers, educational institutions themselves and also by other development agencies. As mentioned before, Mamk graduates from the Finnish programs, which is one of the main assessment criteria of the regional impact of UASes.

Many have questioned if there is any idea to put efforts in educating foreign students. An interesting example comes from the Netherlands. A survey by the Dutch Government shows that if only 2.5% of international graduates remained to work in the country, this would result in positive long-term effects on the public economy in the form of the companies' ability to work better in the international markets. This is worth attention. We would only need a few students to get employed here in Finland and that would

cover all others' study costs. Finland is dependent on the exports, but the potential of foreign students is not fully recognized. For instance, clean tech is one of the strategic growth sectors of Finland and the companies are aiming at to so called BRIC countries (Brazil, Russia, India, China) and to African countries. Who would be a better expert than a student from that country who knows Finnish circumstances well, Finnish language to some extent, has fresh environmental engineering education and, of course, is an expert of the culture of the target country?

In Finland we have a general economic development approach "more innovation for everyone" and the expectations towards UASes' capacity to produce outputs and outcomes are remarkable. We have to continue strengthening the links between education, research and business to promote excellence of innovation,

but we also have to understand that the more we have international people living and being able to be employed in the country the better assets we have as a nation. Finally, the UASes should work more proactively and turn from educating for jobs to educating for creating jobs – an entrepreneurial mindset is useful for the working life of today. All in all, we should better exploit the possibilities that the capacity of the foreign graduates provides us.

Mamk is going to start a KILKAS project in the spring 2016. The purpose is to create more employment and traineeship opportunities for foreign students in the region in collaboration with the local companies. This is very promising for the future and creates the basement for the mutual understanding of the importance of the foreign students for the economic life.

For further study:

[CIMO 2014](#)

[Employability of International Graduates Educated in Finnish Higher Education Institutions](#)

"International Degree Programmes in Finland – Present Situation, Future Challenges and Possibilities"

"International education and degree programmes as a basis for global competency and citizenship"

[Jäävätkö ulkomaalaiset korkeakouluopiskelijat Suomeen valmistauduttuaan?](#)

[Kansainväliset tutkinto-opiskelijat Suomen yliopistoissa](#)

[Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu](#)

[Official Statistics of Finland \(OSF\): Human resources of science and technology](#)

[Read 3](#)

[Studyinfo.fi](#)

[Tuition fees for higher education students from outside the EU/ETA area.](#)

Intensiiviviikot - Business management -koulutuksen suola ja kivijalka

Kristiina Kinnunen, lehtori ja Business management -koulutuksen koulutuspäällikkö

Business management -koulutus toteutetaan pitkälti yhteistyössä kansainvälisten vierailevien luennoitsijoiden kanssa. Koulutuksen opintojaksot on pääsääntöisesti jaettu kahteen osaan, joista koulutuksen vastuupetaja opettaa 3 opintopistettä ja vierailuva luennoitsija 2 opintopistettä. Vierailevien luennoitsijoiden osuus toteutetaan intensiiviviikkoina. Opiskelijoille ja henkilöstölle intensiiviviikot tuovat aidon tuulahduksen kansainvälisyyttä koulutuksen arkeen.

Intensiiviviikkojen toteutus

– Moneltako Sia saapuu tänään? – Kymmeneltä. Menen vastaanottamaan hänet, annan työhuoneen avaimet, opiskelijalistan ja autan tarvittaessa käytännön asioissa. Lukujärjestyksen lähetinkin jo aiemmin, ja taukotilassa on ilmoitus tämän viikon vierailevista luennoitsijoista. – Hienoa, kaikki on siis järjestyksessä. Sia toimitti jo hyvissä ajoin intensiiviviikkonsa opetussuunnitelman, ja se näytti sovitun mukaiselta. Opiskelijoilla on tehtäviä pitkin viikkoa, seminaariesitykset torstaina ja tentti perjantaina. – Autan tentin valvonassa, jotta saadaan taas kaksi valvojaa paikalle niin suurelle ryhmälle. – Menen muuten esittelemään Sian opiskelijaryhmälle ja painotan vielä intensiiviviikon läsnäolovelvollisuutta. – Siitä onkin hyvä taas muistuttaa, jotta opiskelijat ymmärtäisivät, ettei liikkuaan junaan hyppäminen ole helppoa. Perjantain tentti tulee aika pian. – Kysytkö muuten, sopiiko Sialle illallinen torstaina, jolloin mukana olisi myös toisen opintojakson vieraileva luennoitsija. Verkostoitumista ja kaksi karpästä yhdellä iskulla, you know.

Kuluvan kevään aikana Business management -koulutuksessa toteutetaan yksi-

toista intensiiviviikkoa. Vierailevat luennoitsijat tulevat pääasiassa eurooppalaisista yliopistoista ja korkeakouluista. Vierailijoiden kotimaita ovat mm. Belgia, Bulgaria, Hollanti, Islanti, Italia, Puola, Saksa, Skotlanti ja Slovenia.

Intensiiviviikkojen toteutuksessa tarvitaan kenties normaalia enemmän pelisääntöjä ja yhteistyötä kaikkien osallistujien kesken, jotta arki sujuisi juohevammin. Useat toimijat ja erilaiset kulttuuritaustat ovat rikkaus, mutta asettavat myös omat haasteensa opintojen toteutuksissa pyrittäessä yhtenäisten käytänteiden noudattamiseen. Ennen intensiiviviikkoa vastuupetaja keskustelee vierailevan luennoitsijan kanssa opintojakson suoritus- ja arviointiperusteista sekä koulutuksen muista käytänteistä, jotta noudatetaan yhtenäisiä toimintatapoja ja opiskelijat saavat eheän kokonaiskuvan opintojakson suorittamisesta.

Tiivistä opiskelua

Intensiiviviikoilla opiskelijat perehtyvät opintojaksolla johonkin opetussuunnitelman pohjalta sovittuun aihealueeseen 20 lähiopetustunnin verran viikossa normaalin lukujärjestyksen lisäksi. Opiskelijan näkökulmasta opiskelutahti on siis tiivis. Samalla ryhmällä ei kuitenkaan yleensä ole peräkkäisiä intensiiviviikkoja ja vastavasti ns. normaaliviikkojen lukujärjestykset ovat väljempiä, koska tunnit painottuvat intensiiviviikoille. Opiskelijat ovat sekä Business management -koulutuksen tutkinto-opiskelijoita että vaihto-opiskelijoita kansainvälisten yhteistyökumppaneiden korkeakouluista.

Organizational behaviour -opintojakso keväällä 2016 (kuva Petra Paasonen)

Opetusta mitataan palautekyselyllä intensiiviviikon päätteeksi. Käytännössä opiskelijaryhmät äänestävät siten myös tulevien ryhmien intensiiviviikoista. Myös opetussuunnitelmien muutokset asettavat omat reunaehdotensa intensiiviviikkojen toteutuksille. Edelleen palautteet välitetään aina myös vierailevalle luennoitsijalle opetuksen kehittämiseksi.

Vieraanvaraisuus ja win - win

Yhteistyö vierailevien luennoitsijoiden kanssa on tulosta paitsi pitkäaikaisesta toiminnasta ja tahtotilasta laitoksen sisällä, myös henkilökohtaisista kontakteista. Vierailevan luennoitsijan saamaan kokemukseen ovat poikkeuksetta vaikuttaneet tapaamiset vastuopettajan lisäksi laitoksen muun henkilöstön kanssa. Yhteiset kahvihetket taukotilassa, illallinen paikallisessa ravintolassa, osallistuminen urheilutapahtumaan tai muut vastaavat opetuksen ulkopuoliset tapahtumat tuovat pikantin lisänsä vierailijan saamaan kokemukseen vaihtoajastaan. Tapaamisissa taas on hyvä tilaisuus vaihtaa ajatuksia ja kuulumisia koulutusmaailmasta tai jakaa mielipiteitä ja kokemuksia muista mielenkiintoisista asioista. Ja kyllähän siinä kielikyöpykin tulee kylkiäisenä eli kaiken kaikkiaan win-win-tilanne - puolin ja toisin.

Osa vierailijoista on ensikertalaisia, mutta monet ovat opettaneet Business management -koulutuksessa jo useampana vuonna. Ennätyksenä taitaa olla yli kymmenen vuotta, jonka aikana sama vierailuva luennoitsija palasi opettamaan - tosin vuosien varrella opintojaksot ja intensiiviviikkojen sisällöt ehtivät muuttua, vastuupettajat ja koulutuspäälliköt vaihtua ja taisipa kampuksen sijaintikin vaihtaa keran paikkaa. Opetukseen riitti kuitenkin aina uutta ammennettavaa, ja opiskelijat olivat tyytyväisiä.

Kansainvälistymistä tarjolla

Kaiken kaikkiaan vierailevat luennoitsijat ja intensiiviviikot tuovat aitoa kansainvälisyyttä Business management -koulutuksen arkeen. Vierailuista voi oppia eri korkeakoulujen käytänteistä ja erilaisista kulttuureista, vaikkapa kahvitauoilla. Yhdenlaista kansainvälistymistä on siis tarjolla koko henkilöstölle suhteellisen helposti, oman työn ohessa ja pitkin lukuvuotta.

– Tässä ovat intensiiviviikon palautelomakkeet ja työhuoneen avaimet. Opiskelijapalautteen mukaan viikko oli onnistunut ja sovimme alustavasti jo ensi keväästäkin. – Loistavaa. Ja ensi viikolla on sitten samat kuvat. Klemen tulee maanantaina puolilta päivin.

Kuhan kokeilin Venäjää

Kotro, Eliisa, MMM (PD), ravitsemuksen lehtori

Venäjä-osaaminen (aiemmin Venäjä-polku) on 15 opintopisteen kokonaisuus Mamkin vapaasti valittavien opintojen tarjottimella. Ensimmäinen opintojakso johdatusta venäläiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin toteutettiin keväällä 2009. Polku täydentyi jo seuraavana syksynä kieli- ja kulttuurimat-kalla Pietariin. Opinnot palvelivat alusta alkaen Savonlinnan yksikön matkailualan opintoja, matkailun työharjoittelua, avoimen amkin tarjotinta sekä Mamkin Pietarin yritys- ja korkeakouluverkostojen hoitamista.

Venäjä-osaamista Mamkiin

Matkailun lehtori Kirsti Kurki Savonniemestä ja tekniikan ja IMT-tulosalueen projektipäällikkö Tuuli Järvinen Mikkelin

kampukselta olivat aloittaneet 2008 kehittämään koulutusta, jonka tavoitteena oli nostaa Venäjä-osaamista Mamkissa. Työparina he kehittivät Venäjäpolku-kokonaisuuden:

1. Johdatus venäläiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin
  2. Kieli- ja kulttuurikylpy sekä orientaatio omaan toimialaan Venäjällä
  3. Oman ammattialan projekti
- Työpari loi opintokokonaisuuden käytänteet ja sisällöt; tuottivat aineistoja, hankkivat alustajia sekä yhteiskunnallisia verkokeskustelijoita eri teemoihin.

Vuodesta 2009 lähtien Venäjä-polun 1-osioon on ollut yhteensä 495 ilmoittautunutta ja 2-osioon 85. Kevään 2016 opintoihin ilmoittautui 35 Mamkin ja 60 Kytämin opiskelijaa.

Seija Lainela Suomen Pankista luennoi v. 2015 Venäjän taloudesta

Yleiskuvaa, opintomatkoja ja oman koulutuksen syventäviä tehtäviä

Venäjä-osaamisen opintoja tarjotaan nykyisin kaikille Mamkin ja Kyamkin opiskelijoille sekä avoimen amkin kautta kaikille Venäjältä kiinnostuneille. Tarkoituksena on antaa laaja-alainen tietopohja Venäjältä ja virikkeitä naapurimaan asioiden seuraamiseen.

Venäjä-osaamisen 15 op kokonaisuuteen kuuluu kolme osiota. Ensimmäisessä osiossa opiskelija saa yleiskuvan venäläisen yhteiskunnan ja kulttuurin keskeisistä osatekijöistä: maantiede, historia ja uskonto, tiede ja tekniikka, talouselämä, politiikka ja valta, sosiaalirakenteet ja hyvinvointi, kirjallisuus ja muut taiteet sekä arkipäivä.

Teemoihin perehdytään asiantuntijaluennot tai verkkoaineiston pohjalta oppimistehtäviä työstäen ja verkkokeskustelussa medialöytöjä jakaen ja kommentoiden. Luennot videoidaan ja tallennetaan sähköiselle oppimisalustalle, joten opinnot voi suorittaa myös kokonaan verkko-opintoina.

Kokonaisuuden toinen osa suoritetaan viikon kestäväällä intensiivimatalla Pietarissa sekä kirjallisilla tehtävillä. Venäjän kielen taito kohenee oppitunneilla sekä käytännön palvelutilanteissa ja mm. opastekylttejä tavaillessa. Yritysvierailut lisäävät osallistujien oman ammattialan tietämystä venäläisistä sekä heidän kanssaan toimimisesta. Opastetut käynnit kulttuurikohteissa sekä vapaa-ajan ohjelma lisäävät kulttuurin tuntemusta.

Opintomatalla Pietarissa

Kolmas osa Venäjä-osaamisesta suoritetaan oman koulutusyksikön ohjeistuk-

sessä, ja se voi liittyä opinnäytteen tekemiseen tai projektityöhön, intensiiviopin-
toihin oman laitoksen yhteistyöoppilaitok-
sessa Venäjällä, harjoittelujaksoon venä-
läisessä yrityksessä tai yritykseen, jolla
on venäläisiä asiakkaina. Työssään venä-
läisten kanssa toimiva opiskelija voi suo-
rittaa sen omassa työpaikassaan.

Venäjä ei jätä ketään kylmäksi

Matkan varrella on opittu, että Venäjä ei
jätä ketään kylmäksi. Se kiinnostaa osaa
sekä amk-perustutkinnon että ylemmän
tutkinnon opiskelijoista sekä henkilökun-
nasta että joukkoa alueen väestöstä. Toi-
sia se ei kiinnosta, saattaa jopa herättää
vastustusta. Opintojen markkinoinnissa
on oltava aktiivinen, koska valinnaisopin-
toja on paljon. Opintojen sisältöä on kehi-
tettävä etsimällä uusia asiantuntijoita lu-
ennoitsijoiksi ja linkittämällä oppimisalus-
talle tarkoituksenmukaisia ja kiinnostavia
tietolähteitä.

Opiskelijat ovat palautteissaan kiittäneet
luennoitsijoiden asiantuntemusta. Tieto
Venäjästä ja venäläisten toimintatavoista
on lisääntynyt. Monet ovat alkaneet ym-
märtää sitä maailmaa, josta asiakkaat tu-
levat. Jo Venäjän alueen laajuus ja luon-
non olosuhteiden moni-ilmeisyys häm-

mästyttävät. Samoin väestön korkea kou-
lutustaso ja kulttuurin kuuluisuuksien ka-
valkadi ihastuttavat, mutta talouden riip-
puvuus öljystä ja valtiopolitiikan käänteet
arveluttavat. Viikko suurkaupunki Pieta-
rissa tekee lähtemättömän vaikutuksen,
ja monet osallistujista vakuuttavat käy-
vänsä siellä pian uudelleen.

Venäjäpolun kehittäjän Kirsti Kurjen sa-
noin: ”Nähtiin, että venäläiset asiakkaat
eivät tule tuppukylästä. Kauhean iso maa.
Outo kieli ja kirjoitus. Paikalliset turistit
ovat hirveän monesta kansallisuudesta.
Naiset ovat hyvin perinteisiä, sievästi
maistavat vähän olutta. Kansanmusiikki-
esityksessä on paljon alkoholia tarjolla li-
pun hintaan. Prameutta ja ei-prameutta.”

Lopuksi

Venäjä-osaaminen on tulevan Kaakkois-
Suomen ammattikorkeakoulun strategi-
assa kaikkia koulutusaloja koskeva lä-
päisyaihe, jonka tulee näkyä ammatilli-
sissä sisällöissäänkin. Sen myötä toivotta-
vasti koulutusaloilla suoritettavat projektit
lisääntyvät ja Venäjä-osaamista myös so-
velletaan omalla ammattialalla. Sisältöjen
uudistamisessa ja yhteistyössä riittää vir-
kistävää haastetta vastuullisille järjestä-
jille.

”Päivämme runsahat riemut ja työt” – opettajavaihdossa Saarenmaalla

*Malla Eteläpää, lehtori, suomi ja viestintä
Ritva Saira, lehtori, ruotsi ja saksa*

Henkilöstöinframme (Staff 2014) korostaa opettajavaihdossa pitkäjänteisyyttä: ”Opettajavaihto on erinomainen tilaisuus ylläpitää jo olemassa olevia partnerisuhteita ja antaa hyvän mahdollisuuden lisätä pitkäjänteistä opetustyhteistyötä partnerin kanssa.” Tällaista jatkumoa olemme toteuttaneet Erasmus-vaihdossa Virossa, jossa opetimme Kuressaare College of Tallinn University of Technology -yhteistyöoppilaitoksessa suomea ja ruotsia työviikon pituisissa vaihdoissa.

Vuosina 2012–2015 suomen lehtori Malla Eteläpää on ollut vaihdossa kolme kertaa ja ruotsin lehtori Ritva Saira kahdesti. Tässä artikkelissa kerromme, millaista suomen ja ruotsin opetusta meiltä pyydettiin ja mitä tarjosimme. Tuomme esille myös opiskelijapalautetta, tulevaisuudensuunnitelmia sekä pohdimme vaihtojen vaikutusta omaan opettajuuteemme.

Ruotsin alkeita huolensekaisesti innostuen ja käytännönläheisesti rohkaistuen

Ennen opettajavaihtoa Ritva oli tietysti huolissaan monista asioista. Ruotsin alkeiden opettaminen oli täysin uusi haaste, ja Kuressaaresta tullut toive asiakaspalvelun perustanaston sisällyttämisestä 12 tunnin alkeiskurssiin tuntui vaikealta toteuttaa. Lisäksi pelotti vieraiden kielten käyttö; vaihdossahan ruotsin opettajakin joutuu turvautumaan ruosteessa olevaan englantiinsa. Päätös ottaa viro tukikieleksi ruotsin kurssille tuntui uhkarohkealta, vaikka Ritva selviytyikin viron kielellä useimmista matkalla vastaan tulevista tilanteista. Toisaalta mahdollisuus päästä opettajavaihtoon tuttuun maahan tutulla koulutusallalla houkutteli, samoin mahdollisuus saada vaihtelua perustyöstä. Ritvaa kiehtoivat myös ajatukset ruotsin opettamisesta pienelle joukolle innostuneita vapaaehtoisia opiskelijoita.

Tervetuloa ruotsin puhekielen pikakurssille (kuvat Ritva Saira)

Ritva toteutti opintokokonaisuuden 12 opiskelijan pienryhmälle, joka koostui catering-alan opiskelijoista, koulun henkilöstöstä ja paikallisten yritysten työntekijöistä. Opintokokonaisuus koostui ruotsin alkeista ja asiakaspalvelun perusilmaisuista, eikä se sisältänyt lainkaan kielioppia. Ensimmäisellä tapaamiskerralla harjoitettiin esittäytymistä, erilaisia tervehdyksiä ja toivotuksia sekä lukusanoja. Muita teemoja olivat hotelli- ja ravintolatilanteet, keskeisin ruokasanasto ja opastustilanteet.

Antamassaan palautteessa opiskelijat pitivät kurssia hyvänä ja sopivan käytännönläheisenä. Vain yksi jäi kaipaamaan kieliopin tarkempaa läpikäyntiä. Ritvaa ilahdutti erityisesti se, että opiskelijat uskalsivat lähteä käyttämään ruotsia pienelläkin sanavarastolla ja että he mainitsivat palautteessakin saaneensa rohkeutta ja intoa opiskella lisää ruotsia.

Funktionaalista suomea auttavaisesti ja välittömästi ennakkoluuloja voittaen

Mallan näkemys suomen opettamiseen ja oppimiseen on vahvasti funktionaalinen. Tärkeintä ei ole kieliopin virheettömyys, vaan että tulemme ymmärretyiksi esimerkiksi asiakaspalvelutilanteessa. Malla opetti toisen vuosikurssin opiskelijoille 12 tuntia suomea. Pohjana opiskelijoilla oli 5 opintopistettä virolaisen opettajansa johdolla. Tavoitteena Mallan opetuksessa oli saada opiskelijat ymmärtämään suomea entistä paremmin sekä rohkaistua suomen puhumisessa.

Koska monet Mallan ryhmän opiskelijoista työskentelivät sekä lukuvuoden aikana että lomilla Kuressaren hotelleissa ja ravintoloissa, heillä oli todellinen tarve ja motivaatio suomen oppimiseen. Siksi Malla rakensi tunnit – joiden pääteemoina olivat esittäytyminen, ruoka- ja juomasanasto ja opastus – mahdollisimman käytännönläheisiksi. Keväällä 2015 kaikki Mallan opiskelijat saivat harjoitella suomea natiivin suomalaisen kanssa, kun Ritva vieraili suomen tunneilla. Lisäksi yksi opiskelija pääsi harjoittelemaan suomen käyttöä aidossa viestintätilanteessa, kun olimme hänen asiakkanaan eräänä iltana Veski-ravintolassa.

Pääteemojen lisäksi suomen opetuksessa käytettiin opetusmateriaalina mm. suomalaista musiikkia, tv-ohjelmia ja mainoksia, jotka innostivat ujoimpiakin opiskelijoita puhumaan opettajalle ainakin jotain. Opiskelijoiden kynnystä puhumiseen tasoitettiin myös korostamalla, että he voivat aina tarvittaessa käyttää tukena muistiinpanoja. Toisaalta kuitenkin ”ri-maa” nostettiin jokaisella tapaamiskerralla edellisiä tunteja ylemmäksi. Keväällä 2014 ja 2015 kuljimme kävellen Kuressaaressa siten, että opiskelijat esittelivät opettajalle valitsemansa matkailukohteen suomeksi. Opiskelijat suoriutuivat tehtävästä hienosti. Malla huomasi omankin rohkeutensa kasvaneen ja ennakkoluulojen hälvenneen. Syksyllä 2012 hän ei ollut uskaltanut kuin haaveilla ”oikeasta” opastustilanteesta kaupungilla. Kahdella jälkimmäisellä kerralla se oli itsestäänselvyys.

Kaupunkikierroksella ihasteltiin Suuren Töllin ja Piretin patsasta (kuva Malla Eteläpää)

Suomen tunneilla käytettiin jonkin verran apukielenä englantia, mutta kerta kerralta yhä vähemmän. Virolainen auttavaisuus ja välittömyys ilmenivät mm. siten, että parhaiten suomea osaavat opiskelijat toimivat tarvittaessa tulkkina sekä opettajalle että toisille opiskelijoille. Tällä tavoin viron ja suomen samankaltaisuudet ja erot havainnollistuivat paremmin kuin kielten kääntämisellä englannin kautta.

”Meie reis läks väga hästi”

Opettajavaihto on oiva tilaisuus rohkaistua käyttämään eri kieliä. Ritva hämmästytti koulun väkeä osaamalla viroa, ja Malla hämmästytti omat opiskelijansa sillä, kuinka nopealla tempolla suomea voidaankaan puhua.

Ritvankin opiskelijat halusivat välillä tietää, miten jokin ilmaus sanotaan suomeksi. Välillä tuloksena oli todellinen kielten sekamelska, jossa käytettiin ruotsia, viroa, suomea, englantia ja saksaa.

Meidät on toivotettu tervetulleiksi takaisin Kuressareen opettajavaihtoon milloin tahansa, mutta koska Virossa on tällä hetkellä todella tarvetta ja innostusta sekä suomen että ruotsin opiskeluun, suosittelemme muitakin rohkeasti lähtemään opettajavaihtoon. Virossa pärjää kyllä: sinne on helppo matkustaa, ihmiset ovat ystävällisiä ja kohtalaisellakin kielitaidolla pärjää, vaikka eri kieliä sekoittaen. Head reisi!

Lue lisää:

[Staff 2014. Miksi lähteä opettajavaihtoon? Xamkin henkilöstöintra.](#)

Kohtaamisia kasvilavojen äärellä – työelämäjakso englantilaisella terapiapuutarhalla

Johanna Hirvonen, yliopettaja sosionomi- ja yamk-koulutuksessa

Mitä syntyy tilanteessa, jossa kaksi ihmistä kohtaavat? Heistä toinen ei tuota puhetta, mutta he ahkeroivat samassa kukkapenkissä istutuslapiot kädesään. Syntyy uusi, yhteinen kieli – puutarhan kasvien, värien, tuoksujen, käsin kosketeltavien kasvustojen välittävä kieli. Työskentelin syksyn ajan Lontoossa terapiapuutarhalla, jonka työntekijöillä oli oppimisvaikeuksia, kehitysvamma, sairaudesta tai vammasta johtuvia liikuntarajoitteita, pitkä päihdetausta tai mielenterveyden ongelmia. Työelämäjaksoni tarkoituksena oli hyödyntää oppimiskokemuksiani Mamkin koordinoimassa ja luontolähtöisiä kuntoutus- ja hoivapalveluja kehittävässä Hoivafarmi-hankkeessa. Tässä artikkelissa kerron oppimiskokemuksistani ja asiakkaiden kohtaamisista puutarhalla.

Alkupäivien haparoivat askeleet

Thames-joen etelärannalta löytyy Battersea-niminen kaupunkipuisto, joka kätkee sisälleen Thrive-järjestön ylläpitämän terapiapuutarhan (Herb Garden) ja vanhan englantilaisen puutarhan (Old English Garden). Puutarhoilla työskentelee päivittäin lontolaisia. He eivät tee puutarhatoita palkkatyönään vaan saadakseensa sisältöä, opetellakseen puutarhatoiden avulla itsenäistä ongelmanratkaisua ja työtehtävien hoitamista, vahvistakseen vuorovaikutustaitoja ja elääkseen ylipäättään merkityksellistä arkea. Ammatillisesti ohjattu terapeutin ja sosiaalinen puutarhatoiminta on osa heidän kuntoutumistaan; lähete puutarhalle on

voinut tulla lääkärin tai sosiaalityöntekijän kautta, ja työskentely on kirjattu osaksi henkilön kuntoutussuunnitelmaa.

Ensimmäinen työpäiväni puutarhalla asetti minut aivan uuden eteen. Ruokataukoon mennessä olin ajautunut epämu-kavuusalueen pyörteiseen ytimeen, jossa ei ole lainkaan kivaa mutta jossa voi ta- pahtua suuria asioita: joko uuden oppi- mista ja siitä voimautumista tai lamaantu- minen. Puutarhalla työskentelevistä kun- toutujista moni ei tuottanut lainkaan pu- hetta, osalla oli vaikeuksia puheen tuotta- misessa, työskentelyä ohjaavat terapeutit puhuivat itselleni haasteellista Etelä-Lon- toon murretta, oman koulutukseni ja op- pini olin saanut sosiaalialalta, puutarha- alan sanastoni ja osaamiseni oli Kotivin- kin puutarhaliitteen tasolla. Edessä tulisi olemaan pitkä syksy.

Yhteys ja luottamus rakentuvat man- sikkamaalla

Työskentelin puutarhalla välillä pienryh- mässä, välillä yksittäisen asiakkaan tu- kena. Mieleeni on jäänyt erityisesti työs- kentely Kevinin (nimi muutettu) työparina. Kevinillä oli oppimisvaikeuksia, ja hänelle viikoittainen ohjattu puutarhatyöskentely tarjosi väylän harjoittaa ongelmanrat- kaisu- ja toiminnanohjaustaitoja sekä vah- vistaa pitkäjänteisyyttä ja itseluottamusta. Huomasin kerta toisensa jälkeen kommu- nikaatiomme yksisuuntaisuuden. Kevinille tekemäni aloitteet eivät saaneet vastakai- kua.

Yhtenä päivänä saimme Kevinin kanssa vastuullemme mansikkamaan kääntämisen ja vanhojen mansikantaimien ylös kaivamisen. Työ oli fyysisesti vaativaa, ja työurakka kesti koko päivän. Työpäiväksemme osui kuuma ja aurinkoinen sää. Saimme vastuullemme ison työtehtävän, josta tuli yhdessä selvitä ja siitä selvisimmekin. Päivän päätyttyä Kevin tuli oma-aloitteisesti halaamaan. Kyseisestä päivästä alkaen halaamisesta tuli Kevinille tapa päättää työpäivämme.

Yhdessä jaettu vastuu ja urakointi mansikkamaalla yhdistivät meidät rakentaen välillemme luottamusta. Luottamus puolestaan avasi vuorovaikutuksellemme uusia väyliä. Kevin alkoi huomioida työskentelyyn liittyvät ohjaukselliset huomioni ja vastaanotti myönteistä palautetta. Pelkästä mukana olosta alkoi muotoutua vaikuttavaa ohjaustyötä, mutta vasta vähitellen luottamuksen rakentumisen myötä.

Nyky-yhteiskunnassamme arvostetaan nopeutta, dynaamisuutta, tehokkuutta ja pikaista päätöksentekokykyä. Ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja ennen kaikkea vuorovaikutukseen perustuvassa auttamis-, terapia- ja kuntouttavassa työssä myönteiset muutokset ja vaikutukset voivat kuitenkin edellyttää ajallemme

epätavallisesti hitautta, ajan antamista ja pienin askelin edistymistä. Tämän huomasi työssäni puutarhalla. Vuorovaikutus ja luottamus rakentuivat vähitellen, yhdessä työskennellen ja yhteisesti jaettujen kokemusten myötä. Muutos vaatii monesti aikaa.

Terapeuttinen puutarhatyöskentely on vuorovaikutustyötä

Puutarha tarjosi lukuisia työtehtäviä, joissa aivohalvauksesta kuntoutuva asiakas pystyi harjoittamaan sorminäppäryyttä sekä silmän ja käden koordinaatiota. Sosiaalisesti eristäytyneitä elämää elävälle henkilölle puutarhapäivä tarjosi kokemuksen osallisuudesta yhteisössä ja syyn uskaltautua kerran viikossa ulos kotiaan. Nuori nainen, jolla oli Downin oireyhtymä, harjoitteli puutarhalla työtehtävien itsenäistä hoitamista ja vastuunottoa tehtävistä. Oma merkityksensä on myös itse puutarhaympäristön elvyttävillä vaikutuksilla, kuten stressin lieventymisellä tai lumoutumisen ja hyväksynnän kokemuksilla ilman onnistumisen ja suoriutumisen luomaa painetta. Näistä luonnon myönteisistä hyvinvointivaikutuksista on saatavilla määrällisesti jo melko paljon tutkimustietoa.

Puutarha houkuttelee tutustumaan (kuva Johanna Hirvonen)

Työelämäjaksoni edetessä havaitsin puutarhatyöskentelyn voiman vuorovaikutustyössä. Puutarhatyöt olivat toimintaa, jonka avulla opettelimme uusia käsitteitä ja toimintatapoja. Luontoelementtien (esimerkiksi värikkäät kukat tai hyvältä tuoksuva laventelipenkki) kautta asiakas välitti yhdessä jaettavia myönteisiä tunnetiloja. Huomioin, kuinka syksyisessä luonnossa havaitsemamme värit tai huomiota herättävät kasvit saattoivat toimia kanavana tunteiden ilmaisuun ja yhteisöllisyyttä vahvistaviin kokemuksiin.

Yksi merkittävimpiä oppimiskokemuksiani on ollut havaita yhdessä tekemisen ja työskentelyn merkitys vuorovaikutuksessa. Erityisesti niiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät kyenneet tuottamaan puhetta, kasvien ja työvälineiden käsittely ja yhdessä työskentely toimivat vuorovaikutuksen välineinä. Yhteisesti jaettu lumou-

tumisen tai herkistymisen kokemus luonnon äärellä voi jossakin tilanteessa olla sanallista ohjausta ja tukea voimakkaampi ja vaikuttavampi muutostekijä. Työelämäjakso osoitti ammatillisesti ohjatun puutarhatyöskentelyn mahdollisuudet muutos- ja vuorovaikutustyössä. Uusien työtapojen ja menetelmien omaksuminen edellyttää kuitenkin nöyryyttä ja valmiutta heittäytyä epämukavuuden ytimeen. Olen viestittänyt opiskelijoilleni, ettei uuden oppimiseen johtava polku ole aina helppo, viihdyttävä ja kevyt kulkea. Päinvastoin, uuden äärellä oleminen voi olla ahdistavaa tietoisuutta omasta taitamattomuudesta tai kykenemättömyydestä ja mielessä epäjärjestyksessä vaeltavien, itselle vieraiden asioiden ja käsitteiden sietämistä. Epämukavuuden tila voi kuitenkin kääntyä voimauttavaksi kokemukseksi, jolloin palkintona omien rajojen ylittämisestä on oppiminen. Tämän syksy englantilaisella puutarhalla minulle opetti.

Taukotilamme seinäjuliste osoitti: usko puutarhatyöskentelyn voimaan oli vahva (kuva Johanna Hirvonen)

Lue lisää:

[Luuntohoivaa Lontoossa -blogi Länsi-Savossa](#)

Oppia ikä kaikki – opintovierailu ohjausalan kehittämiseksi

Johanna Hakkarainen, yhteisöpedagogi (yamk) -opiskelija, projektipäällikkö Osaamisella vahvaksi -hankkeessa (ESR) Tukeva-työvalmennussäätiössä

Marjo Miettinen, opinto-ohjaaja Savon Ammatti- ja aikuisopistossa

Matkustimme huhtikuussa viikon kes-täneelle Academia -opintovierailulle Latvian pääkaupunkiin Riikaan. Tässä artikkelissa esittelemme vierailun he-rättämiä ajatuksia elinikäisestä oppimi-sesta ja ohjauksesta.

Oppimisen ja ohjaamisen äärellä

Academia-opintovierailulla viidestä eri Euroopan maasta tulleet ohjausalan ammatilaiset pääsivät viikon aikana tutustu-maan isäntämaan ohjaus-, koulutus- ja työmarkkinajärjestelmien toimintaan, ja-kamaan alan hyviä käytänteitä ja verkos-toitumaan muiden maiden ohjausalan ammattilaisten kanssa. Asiantuntijavierai-lumme oli mitä suuremmissa määrin infor-maalista oppimista ja opettamista. Kun joukko ohjauksen tematiikasta kiinnostu-neita on koolla, keskustelua ja pohdintaa syntyy paljon.

Oppimisen suuntaa ohjasivat osallistujien esittelyt omien maiden ohjaus- ja kou-lutusjärjestelmistä. Tämä tarjosi hyvän peilauspinnan oman maan käytänteiden tarkasteluun. Eri puolilla suhteellisen sa-moista elementeistä koostuvia järjestel-miä kehitetään varsin eri suuntiin. Toi-saalla ollaan tulossa samaan aikaan pois sieltä, minne toisessa maassa ohjausta pyritään voimallisesti kehittämään.

Tavoitteenasettelua ohjauksen kehittä-miselle näyttäisivät yleisesti hankaloittavan eri hallinnonalojen moninaiset odotukset ohjausta kohtaan. Tulisiko ohjauksen tehtäväksi määritellä ihmisten sijoittami-nen työmarkkinoiden tarpeita vastaaviin

tehtäviin? Tulisiko sen kautta kannustaa ihmisiä kehittämään itseään siten, että he pystyvät omalla toiminnallaan, osaamisel-laan ja valinnoillaan kehittämään työ-markkinoita? Vai tulisiko ohjauksen tavoit-teeksi asettaa ihmisten integroiminen yh-teiskuntaan ja tähän liittyen osallisuuden tuottaminen?

Vaatimukset ohjausjärjestelmälle ovat moninaiset ja sen yhden osan kehittämi-nen pakottaa muut toimijat reagoimaan muutokseen. Järjestelmätasolla moninai-sista kehityksen suunnista huolimatta yk-sittäiset työntekijät tähtäävät kuitenkin joka puolella samaan tavoitteeseen – oh-jattavan tukemiseen hänen polullaan.

Nuorna vitsa väännettävä? – esimerkki ohjauspolun varhaisvaiheilta

Yhden esimerkin nonformaalin ja elinikäi-sen oppimisen sekä ohjauksen yhdistämi-sestä saimme Latviassa vieraillessamme Luovan oppimisen keskuksessa. The Centre of Creative Learning (CCL) tarjoaa 6 - 25-vuotiaille nuorille vapaa-ajan toi-mintaa, jonka kautta he pääsevät kehittä-mään käytännön taitojaan ja saavat apua oman ammatillisen tulevaisuutensa suun-nitteluun.

Kunnan ylläpitämässä keskuksessa on 42 eri aihepiiriä opettavaa työpajaa, joissa voi harrastaa ja kokeilla esimerkiksi astro-nomiaa, sähkö- ja elektroniikkatöitä tai pienoismallien rakennusta. Osallistujat pystyvät itse valitsemaan, mihin työpajoi-hin he milloinkin osallistuivat, opintoryh-missä ei ole taitotaso- tai ikäryhmiä eikä

osallistumisesta tai materiaaleista peritä maksua. Työpajojen toiminta tähtää kuitenkin jo alusta asti ammatillisten taitojen lisäämiseen. Keskuksessa sähkötöiden opetuksesta vastaavan opettajan mukaan esimerkiksi tekniset taidot, kuten fysiikka, vaativat syvällistä ymmärrystä, jonka kehittäminen on hyvä aloittaa jo nuorella iällä. Se että lapsi tai nuori huomaa, ettei joku ala olekaan hänen juttunsa, koetaan kuitenkin ohjaustyössä yhtä tärkeänä kuin se, että pystytään kannustamaan nuoria omien taipumustensa kehittämiseen ammatillisesta näkökulmasta myöhemmin hyödynnettäviksi taidoiksi.

Luovan toiminnan keskuksen tarjoaminen harrastusmahdollisuuksien kautta lasten ja nuorten urasuunnittelu käynnistyy kuin itsestään. Toiminnan arvo myös tunnustetaan ja sitä halutaan edelleen kehittää erityisesti teknisten alojen ohjaamisen suhteen. Ovathan monet luovan oppimisen keskuksen kautta omat taipumuksensa löytäneet päätyneet omien alojensa ammattilaisiksi. Myös osa keskuksen opettajista on itse nuorena osallistunut talon toimintoihin ja kouluttautumisen jälkeen päätenyt sinne takaisin, joskin työntekijän roolissa.

Yhteistyöllä ohjausala kehittämissä

Kuten lapset ja nuoret ammentavat ideoita oman tulevaisuutensa suunnitteluun

erilaisesta harrastustoiminnasta, ammensimme me voimavarjoja omaan työhömmö Academia-opintovierailusta. Näkemyssemme ohjauksesta syveni ja saimme ideoita omaan työhömmö.

Mielestämme ohjausta tulisi edelleen kehittää yhteistyössä eri hallinnonalojen kanssa niin yksittäisten työntekijöiden ja valtioiden tasolla kuin myös laajemminkin. Globalisoituvassa maailmassa paikallisia muutoksia tehtäessä tulee huomiota kiinnittää myös kansainväliseen järjestelmien yhteensovittamiseen. Aina tämä ei ole mahdollista, mutta yhteinen keskustelu on. Tälle näemme yhdeksi kanavaksi kansainvälisen koulutuksen ja ohjauksen verkoston International Association of Education and Vocational Guidancen (IAEVG).

Tiedon jakaminen, työpajat ja keskustelu eri maista tulevien kollegoiden kanssa voivat avata ymmärrystä ja lisätä mahdollisuuksia löytää yhteisiä menetelmiä. Yhteensovittamisen lomassa on kuitenkin syytä muistaa, että valtiot ovat erilaisia ja myös niiden tarpeet poikkeavat toisistaan. Yhdellä yhteisellä EU:n päätöksellä ei näin ollen ole mahdollista sovittaa yhteen eri maiden ohjausjärjestelmiä ja -käytäntöjä. Keskustelun avulla pääsemme kuitenkin lähemmäksi tätä tavoitetta.

Keskustelu on avain ratkaisuihin – audiologiaa blandinaaviskalla

Kati Pesonen-Simonen, sairaanhoitaja (amk), audionomi, sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (yamk) -opiskelija

Osallistuin Tórshavnissa, Färsearten pääkaupungissa, Nordiska audiologiska sällskapetin (NAS) vuosikokoukseen ja kuulonhuollon symposiumiin 11. – 12.9.2015 Suomen Terveystaloyhdistyksen ry:n Audionomiyhdistys ry:n edustajana. Tämä artikkeli on kuvaus ensikertalaisen kokemuksista ja ajatuksista kansainvälisessä moniammatillisessa audiologian alan kohtaamisessa.

NAS:n tavoite on kehittää pohjoismaista audiologian alan osaamista lisäämällä yhteistyötä ja keskustelua kuulovikaisten ja ammattilaisten kesken. Julkaisutoiminta ja kansainvälisen kongressin järjestäminen Pohjoismaissa joka toinen vuosi ovat keinoja tavoitteeseen pääsyssä. Vuosikokoukset järjestetään eri puolilla Pohjoismaita. Näin kaikki osallistujat ovat uusissa ympäristöissä tasavertaisia, mikä luo hyvät mahdollisuudet vilkkaamman keskustelun syntymiselle.

Keskustelu NAS-kokouksissa ja kongresseissa sujuu skandinaavisilla kielillä ja englanniksi. Färsearilla käytetty kokouskieli nimettiin ”blandinaaviskaksi”. Kaikki muut puhuivat omaa kieltään, mutta suomalaiset ja islantilaiset ruotsia ja englantia. Eri kielet ovat rikkaus, vaikka ihan helppoa ”blandinaaviska” ei ollutkaan.

Färsearilla virallinen osuus sujui kirjallisen materialin tuella. Kansalliset esitykset kuulonkuntoutuksen tilanteesta ja tulevai-

suuden haasteista sisälsivät kaikille yhteisiä asioita, kuten resurssien niukkuus ja muutokset terveydenhuollon järjestämistavoissa.

Sosiaalinen osuus lisäsi vaikeuserrointa. Itäsuomalaiselle oli aivan mahdotonta ymmärtää tanskaa, mutta yhteisenä kielenä tanskalaisen audiologin kanssa oli englantia. Kun seuraan liittyi norjalainen teknisen audiologian edustaja, muuttui kieli ruotsiksi. Tähän lisäksi ruotsalainen audiologi, niin keskustelimme eri maiden audionomien koulutusjärjestelmistä ja suomalaisesta mieskuorolaulusta niin ruotsiksi kuin englanniksi ja jopa suomea taapaillen. Oppina minulle oli, että on oltava rohkea ja osallistuttava sillä kielitaidolla, mitä on. Vain näin voi antaa mahdollisuuden keskustelulle ja kehittymiselle.

Ammatillisesti kohtaamiset niin kollegoiden kanssa kuin moniammatillisesti olivat arvokkaita. Kohtaamisten tietosisältö vahvisti sitä hyvää, mitä suomalaisessa audionomin työssä on, ja nosti esiin keskeisiä kehittämiskohteita. Henkilökohtaisesti kohtaamiset vahvistivat sitä ajatusta, että yksittäinenkin toimija voi vaikuttaa verkostoitumalla toisten kanssa. Sekä ammatillisesti että henkilökohtaisesti mahtavinta antia Färsearten kokouksessa oli tutustua ruotsalaiseen kollegaani ja solmia suora yhteys maiden audionomiyhdistysten välille.

Vaellusretkellä oli mahdollisuus nähdä Färsaarten puutonta ja karua luontoa ja kokea meren voimakas läheisyys. Retken jälkeen illallisella Euroopan vanhimmassa yhtäjaksoisesti asutussa rakennuksessa,

Roykstovassa, keskusteltiin turvekaton pitäessä lämmön sisällä ja tuulet ulkona. Lopputunnelmaksi jäi lausahdus: ”Keskustelu on avain ratkaisuihin.” Tämä pätee niin arkityössä kuin tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessakin.

Yhteistyötä tarvitaan myös Färsaarten kansallisurheilussa

Tinganesin punaiset, turvekattoiset maakuntahallinnon rakennukset

Opiskelijaelämää Reinin varrella

Ulla-Maija Kostainen, ympäristötekniikan opiskelija

Opiskelen viimeistä vuottani ympäristöteknologiaa Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Syyslukukauden 2015 vietin vaihto-opiskelijana Saksassa, Reinin varrella, kaupungissa nimeltään Bingen am Rhein. Artikkelissa kerron opiskelijan näkökulmasta, millaista oli opiskella ja elää ulkomailla, millaisia haasteita kohtasin ja mitä kaikkea opin neljän kuukauden aikana.

Mikä ihmeen Bingen am Rhein ja miksi?

Bingen am Rhein on 27 000 asukkaan kaupunki Rheinland-Pfalzin osavaltiossa Lounais-Saksassa. Bingen sijaitsee Reinin ja Nahe-jokien yhtymäkohdassa ja on tunnettu laadukkaasta viinintuotannostaan. Koulu, jossa opin, on tekniikan alojen ammattikorkeakoulu ja viralliselta nimeltään Fachhochschule Bingen. Bingenin ammattikorkeakoulu tarjosi nimenomaan vaihto-opiskelijoille suunnatun syyslukukauden, joka kantoi nimeä Renewable Resources. Jo ennen vaihtoon lähtöä oli selvää, että haluan Saksaan opiskelemaan, ja valmiiksi suunniteltu vaihtolukukausi määritteli sen, että juuri Bingeniin.

Fachhochschule Bingen – ketä meitä nyt olikaan?

Bingenin ammattikorkeakoulussa opiskelee yli 2000 opiskelijaa. Kaupungissa on kaksi erillistä kampusrakennusta, joista

toinen sijaitsee aivan kaupungin keskustassa ja toinen noin kolmen kilometrin päässä kaupungin ytimestä. Kauempana keskustasta sijaitseva kampus on pääkampus, jossa sijaitsevat erilaiset laboratoriot, toimistot sekä opettajien työhuoneet. Molemmat kampukset ovat yleisilmeeltään erittäin siistejä ja hyvin varusteltuja. Pääasiassa oppituntini vaihtolukukauden aikana olivat pääkampuksella.

Kuljin kouluun bussilla, koska käytössäni ei ollut polkupyörää, ja kaupungin julkisen liikenteen rajaton käyttö kuului koulun lukukausimaksuun. Bingenin ammattikorkeakoulu on työllistänyt yhden henkilön vastaamaan ulkomaalaisista vaihto-opiskelijoista. Kyseisen henkilön puoleen tuli kääntyä erilaisten ongelmien ilmetessä, ja hän auttoi myös vaihtoon liittyvissä asioissa ennen vaihtoa, vaihdon aikana ja tarvittaessa vaihdon jälkeen. Mielestäni sain vaihto-opiskelijavastaavalta riittävästi asianmukaista apua.

Vaihto-opiskelijoidemme ryhmä oli melko pieni, mutta sitäkin monimuotoisempi. Ryhmämme koostui kymmenestä kuuden eri maan opiskelijasta. Ensimmäinen kouluviikkomme Bingenissä oli orientaatioviikko, jonka aikana meille oli järjestetty erilaista ohjelmaa, kuten tervetuliaislounas, risteily Reinillä sekä vierailu paikallisilla viinifestivaaleilla. Orientaatioviikko oli mielestäni erittäin tarpeellinen, sillä se helpotti uusiin luokkakavereihin tutustumista toiminnan kautta.

Saksassa opiskeleminen

Opiskelu Saksassa poikkesi opiskelusta täällä Suomessa. Uskon, että vaihto-opiskelijoina olimme hieman erityisasemassa verraten paikallisiin opiskelijoihin. Vaihto-opiskelijoille valmiiksi suunniteltu lukukausi koostui kymmenestä eri aihealueesta, jotka yhdessä kattoivat 30 opintopisteen verran. Kaikki opetus oli englannin kielellä. Opintojen aihealueet olivat mielestäni mielenkiintoisia ja monipuolisesti valittuja. Aihealueina olivat muun muassa uusiutuvat energialähteet, Euroopan ympäristölainsäädäntö ja -politiikka, kestävä maatalous sekä ilmastonmuutos. Parilla kurssilla pääsimme työskentelemään myös laboratoriotöiden parissa. Pidin opetusta tasokkaana, minkä vuoksi opinkin paljon uutta.

Monien kurssien arvosana määräytyi kurssin lopuksi pidetyn suullisen esityksen pohjalta ja osa kursseista tentittiin kirjallisesti. Koin kirjalliset kokeet melko haastavina, sillä ne olivat laajoja ja niiden tekemiseen oli varattu aikaa useimmiten vain tunti. Kokeiden tekemisen työläyttä lisäsi se, ettei voinut käyttää omaa äidinkieltään vastauksien laatimisessa. Yleisesti ottaen kurssien vaatimustaso oli ehkä hieman alhaisempi, johtuen siitä, että opiskelukieli ei ollut kenenkään äidinkieli, mutta muuten opintojen ja tehtävien haastavuus oli mielestäni samaa luokkaa kuin Suomessakin.

Vaihtolukukausi sisälsi myös erilaisia ekskursioita. Kävimme vierailmassa Opelin autotehtaalla, jätteenpolttolaitoksella, makkarankuoritehtaalla sekä Brysselissä Euroopan Unionin hallintorakennuksissa. Mielestäni ekskursiot, etenkin reissu Brysseliin, olivat innostavia. Brysselin vierailun aikana jouduimme kokemaan myös todellisen terroriuhan. Koska Bryssel on Euroopan Unionin hallinnollinen pääkaupunki, sen turvatasoa oli vierailumme aikana nostettu viikkoa aiemmin tapahtuneen Pariisin terrori-iskun vuoksi. Lähtö-

päivämme aamuna koko kaupungin metrolinnoitus oli suljettu mahdollisen terroriuhun vuoksi.

Mitä opin?

Koen, että englannin kielitaitoni kehittyi vaihtolukukauden aikana. Vaihtolukukausi osoitti sen, että koulussa opittu englannin kielen taito on eri juttu kuin kielen käyttäminen arkipäivän elämässä ja opiskelussa. Olen lukenut myös pitkän saksan, jota pystyin hyödyntämään esimerkiksi kaupassa asioidessani. En kuitenkaan koe, että saksan kielen taitoni olisi parantunut vaihtolukukauden aikana huomattavasti, mutta ainakin se aktivoitui joltain osin.

Uskon, että vaihtolukukauden aikana minusta tuli rohkeampi, avoimempi ja hyväksyvämpi muita ihmisiä kohtaan. Brysselin terroriuhka pisti miettimään elämän arvaamattomuutta ja nykypäivän Eurooppaa, joka ei ole ehkä niin turvallinen kuin moni luulee. Saksalaisesta kulttuurista päälimmäisenä jäivät mieleeni ystävällisyys ja kohteliaat käytöstavat. Saksalaisten elämäntavasta jäi sellainen kuva, että he arvostavat perhettä, ystäviä ja terveyttä. Kun on juhlan aika, osaavat saksalaiset todellakin irrotella. Tulevaisuudessa en pitäisi poissuljettuna vaihtoehtona Saksassa työskentelyä.

Takaisin Suomeen palasin monta hyvää muistoa ja kokemusta rikkaampana. Hetkeäkään en ole katunut, että lähdin vaihtoon. Kun mietin vaihtolukukauttani Saksassa, positiiviset muistot palaavat mieleeni. Tuntuu oudolta, että en ole menossa enää takaisin. Lukukausi opetti minulle paljon. Opin uutta itsestäni, saksalaisesta kulttuurista sekä muiden maiden kulttuureista. Jaoimme muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa paljon tietoa omista kotimaistamme. En olisi osannut odottaa, että Saksassa asuminen opettaisi minulle myös niin paljon muista maista ja kulttuureista. Tässä ehkä onkin mielestäni vaihto-opiskelijana olemisen suola.

Vieraan kielen löytäminen on opiskelun mauste

Erja Lehtimäki, terveydenhoitaja (amk), vastaava sairaanhoitaja, monialainen toimintakyvyn edistäminen (yamk) -opiskelija

Maria Uschakoff-Brix, ammatillinen opettaja, sairaanhoitaja (amk), monialainen toimintakyvyn edistäminen (yamk) -opiskelija

Vieraitten kielten löytäminen on opiskelun ja työelämän mauste. Kielinero ei tarvitse olla, kun lähtee kartuttamaan kielitaitoaan ja tietojään erilaisista kulttuureista. Mitä useampia kieliä hallitsee, sitä sitoutuneemmin pystyy opiskelemaan ja menestymään työelämässä.

Kieltä etsimässä

Viestiminen on elämässä välttämätöntä. Myös erilaisten kielten osaaminen hektisessä maailmassa on välttämätöntä, sillä riittävää ammatillista asiantuntijuutta eikä myöskään tuottavaa opiskelua saavuteta toimiessamme ainoastaan oman kulttuurin edustajien parissa. On lähdettävä etsimään ymmärrystä ja tietoa maailmalta. Kielinero ei tarvitse olla, vaan tarvitaan rohkeutta, uskallusta ja hieman hulluutta avata ovi eri kulttuureihin ammatillisessa mielessä ja opiskelussa.

Vieraitten kielten hallitseminen sekä rohkeus käyttää niitä avaa huikaita mahdollisuuksia edetä opinnoissa ja työuralla. On kiinnostavaa saada selville eri maiden opiskelu- ja työelämän käytänteitä. Ulkomaisen ammattikirjallisuuden lukeminen sekä hankeraporttien ja tutkimusten ymmärtäminen johtaa uuden ja monipuolisen tiedon maailmaan. Voi verkostoitua ja osallistua ammattialan kansainvälisiin konferensseihin ja vaikka esitellä oman työpaikan kehittämishanketta tai omaa opinnäytetyötänsä. Kaikki tämä jää ulottumattomiin ilman vieraitten kielten taitoa.

Kuka osaa ruotsia?

Yleensä puhuessamme kielten osaamisesta tarkoitamme englannin kielen hallitsemista jollakin tasolla. Hyvä näinkin. Tämä voi kuitenkin johtaa yksipuolisuuteen, sillä kun tutkimme maailmaa yhdellä silmällä, näkökenttämme on rajoittunut.

Elämme kaksikielisessä maassa, ruotsin kieli on toinen kotimainen kielemme. Kysymys kuuluu, kuinka moni ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelija pystyy avaamaan keskustelun, vaihtamaan mielipiteitä tai lukemaan ammatillisia tekstejä toisella kansalliskielellä, ruotsin kielellä? Taitavia ruotsin kielen käyttäjiä on vain neljä prosenttia aikuisväestöstämme. Noin 80 prosentilla Skandinaviassa on äidinkielenään ruotsi, norja tai tanska. Mikäli hallitsee näistä kielistä jonkun, voi helposti oppia ymmärtämään muitakin läheisiä kieliä ja vaikka työllistyä pohjoismaisille työmarkkinoille.

Yrityksen ja erehdyksen kautta vieraan kielen hallintaan

Suomenkielinen sairaanhoitaja yritti kirjoittaa ruotsin kielellä turvallisuusohjeita ruotsinkielisille hoitokodin tupakoiville asukkaille. Hän luuli kirjoittavansa hoitokodin asiakkaille ohjeita tupakoiden ja tulitikkujen (tändstickor) säilytyksestä hoitajien kansliassa. Ohjeeksi tulikin savukkeiden ja hampaiden säilyttäminen sairaanhoitajien kansliassa...

*CIGARETTES OCH TÄNDERNA
MÅSTE LÄMNAS I SJUKSKÖTERNAS
KANSLIET.*

Kielten moninaisuus monikulttuurisessa Suomessa

Suomi alkaa olla monikulttuurinen maa. Euroopan komissio on toimintaohjelmassaan kielten oppimisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistämiseksi lausunut, että kielellinen monimuotoisuuden edistäminen tarkoittaa aktiivista ja monien kielten opettamista ja opiskelua kouluissa, yliopistoissa, aikuiskoulutuskeskuksissa sekä liikeyrityksissä. Oppikaamme siis monia kieliä englannin lisäksi: ruotsia, saksaa, venäjää, arabiaa, kiinaa ja japania. Ei siitä haittaa ole.

Kuva Mamk

”Meillä Handelsbankenissa Mikkelin konttorissa on pääasiallisena työkielenä suomi, mutta käytämme jatkuvasti myös englantia ja ruotsia sekä pankin sisäisessä kommunikoinnissa että asiakassuhteissa. Venäjä olisi useassa asiakassuhteessa hyödyllinen, mutta meillä ei ole sen osaajia. Muutama asiakas on Espanjasta ja Saksasta, joiden kanssa kommunikoimme espanjalla ja saksalla.” Jouko Kervinen

Etelä-Savon alueen yrityksiä, joissa työkielenä on muu kuin Suomi: Ahlstrom, Mölnlycke, Andritz ja Franke Finland, Misawa Homes of Finland, Oy SWM-Wood Ltd.

Finnishiä vieraskielisille

Tarja Isokäännän Finnishin oppitunnilla Mikkelin ammattikorkeakoulun suomen kieltä opiskelevat saivat tehtäväkseen kuvailla suomen kieltä, Suomea ja suomalaista kulttuuria. Tässä on heidän vastauksiaan. Opiskelijat olivat opiskelleet suomea Mamkissa 1 - 2 vuotta.

Bogdan Moroz, Information Technology

Hauska tavata! = Рад знакомству! Рад встрече! Minä olen opiskellut Mikkelissä noin kaksi vuosi ja pidän opiskella paljon. Opiskelen tietotekniikkaa. Olen kiinnostunut tästä aiheesta, ja opettajat tässä opettavat sitä hyvin mielenkiintoista. Opinnot aikana tapasin monia suomalaisia kansainvälisiä ystäviä. Heidän kannssa olemme pitäneet paljon hauskaa. Vapaa-aikana yleensä menemme baarein, elokuvateattereihin tai kluubeihin. Mikkelin ei ole suuri kaupunki, mutta voit tehdä monia asioita silti.

Suomi on erittäin erilainen kuin minun oma maani. Olen kotoisin Pietarista Venäjältä. Toisin kuin Venäjällä, Suomi on kodikas ja rauhallinen. Kokemukseni suomalaiset ovat ystävällisiä ja hauskoja. En ole matkustanut paljon (vaikka aion jonakin päivänä), mutta olen käynyt jotkut kaupungissa, esimerkiksi Helsingissä. En vielä tiedä, jos jään Suomessa tai menen edellen länteen, mutta ajattelen sitä.

Myös noin kaksi vuosi olen opiskellut suomea. Suomen kieli varmasti ei ole helppoa. Puhun englantia, venäjää ja vahan saksaa, vaan suomi on erilainen kuin muista kielistä. Mutta se on looginen. Kun ymmärrät sen loogikka, kieli tulee mahdollinen oppia. En vielä puhu hyvin, mutta parantan. Opiskelu ulkomailla on ihana kokemus. Saat monia kavereita ja valmistautut tehdä työtä Euroopassa ja maailmassa. Nähdään! = До свидания!

Alina Aleshkina, Information Technology

Opiskelen Suomessa Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Minun tutkinto on tietotekniikka. Ennen aloitin opiskella Mikkelissä, olin ollut tosi huolissaan, koska koulutus on ulkomaalaisessa maassa ja siinä on ulkomaalainen kieli, nimittäin englantia. Mutta alku oli aika sujuva ja minä sopeuduin nopeasti. Olen iloinen olla opiskelija Mamkissa. Käyn kiinnostavissa kursseissa ja asun ihanassa maassa.

Olen ollut Suomessa jo melkein kaksi vuotta. Pidän, että tässä on sivistyneet, älykkäät ja rauhalliset ihmiset, mukava luonto ja ekologia, hyvälaatuinen ruoka. Tunnen tosi rento Suomessa ja aion jäädä tähän.

Pidän opiskella suomea, koska minusta se on aika looginen ja jäsentynyt kieli. Onneksi, tiedän venäjää ja englantia aika hyvin ja se auttaa minulle ymmärtää suomen kieli parempi. Kuitenkin, säännöt, joissa lisätään erilaiset päätteet, ovat tosi vaikea. K-p-t-vaihtelu, vokaalivaihtelu, esimerkiksi, monikossa, ja muut ihan laajat säännöt vaativat loistava muisti ja paljon harjoittamista.

Nguyen Thu Huong, Environmental Engineering

"Hauska tutustua!" = "Rất vui được gặp bạn!" Opiskelen ympäristötietotekniikkaa Mamkissa. Minun tutkimus etenee hyvin, vaikka joskus työmäärä on hieman liikaa. Olen tehnyt paljon ystäviä täällä, joista suurin osa on vietnamilaista. Luen kirjoja tai hengaila kavereiden kanssa vapaa-ajalla. Olen ollut Suomessa jo melkein 2 vuotta. Suomi on ympäristöystävällinen maa. Luonto täällä on todella kaunis. Kotimaani ei kuitenkaan huomioi ympäristöön. Suomalaiset ihmiset ovat varattuja ja kohtelias, mutta erittäin avulias ja ystävällinen.

Suomi on vaikea kieli. Kirjakieli ja puhekieli ovat erilainen, mikä tekee minut joskus epäroï harjoitella puhumaan suomea jokapäiväisessä elämässä. Olen oppinut suomea melkein 2 vuotta, mutta joskus tunnen, että en ole päässyt mihinkään. Lisäksi englantia, tiedän vähän ranskaa ja saksaa, ja se on hauskaa joskus löytää harvinaisia yhtäläisyyksiä kielten välillä. Minusta kielten oppiminen on aina ollut mielenkiintoinen ja jossain määrin hauskaa toimintaa, niin ainoa haittapuoli voin ajatella on väistämätöntä vertailun mielessään, kun opin uuden kielen.

Opiskeleminen vieraassa maassa on antanut minulle mahdollisuuksia ja kokemuksia en ole koskaan saanut, jos olin jäänyt kotiin. Opin järjestämään elämäni, huolehtia itsestäni ja tekemään todella hyviä ystäviä, molemmat minun kansallisuuden ja ulkomaisia. "Nähdään!" = "Hẹn gặp lại sau!"

Natalia Vavilina Business Management

Hei kaikki! Olen Natalia Vavilina ja opiskelen liiketaloutta Mamkissa jo 7 kuukautta. Olen kotoisin Petroskiosta, Venäjältä. Olen fuksi, mutta minulla on paljon erilaisia vaikutelmia. Se on rehellistä, ennen kuin menin Suomessa, ajattelin, että se on tosi tylsä maailma. Onneksi, se on stereotypia, koska tästä jokainen voi löytää sopivia ammatteja tai harrastuksia. Huomasin, että urheilu on tärkeä osa suomalaisten elämässä, joka myös on vaikuttanut minuun. Erityisesti, alkoi mennä kuntosalille ja terveys on tullut paremmin.

Opiskelin suomen kieli lukiossa ja nyt ammattikorkeakoulussa ja keskimäärin oppin sen jo kolme vuotta. Usein, se on vaikea, mutta mielenkiintoinen, koska suomen, venäjän ja englannin kielet ovat tosi eri, samoin kuin ihmiset. Valitettavasti, nyt minulla ei ole hyviä suomalaisia ystäviä vielä ja siksi ei ole puhekielen käytäntö.

Myös puhun karjalaksi vähän, koska opiskelin sitä koulussa ja se on lähes samanlainen kuin suomen kielen. Esimerkiksi, syksy on "sykysy", perhe on "pereh", vuodenaikka on "vuuvvenaikka", talo on "talo", mina/sina/hän ovat mie/šie/hiän ja niin edelleen, mutta jotkut sanat ovat hieman erilaiset: asua verbi on "eläy" ja juhla on "pruasniekka". Oli hauskaa, kun aikoinaan minun luokkakaverini sanoi, että karjalan kieli on, kun venäläiset ihmiset yrittävät puhua suomeksi. :))

Kuitenkaan, kielitaito on erittäin tärkeä taito alassani, siksi suunnittelen jatkaa, harjoitella ja voittaa vaikeuksia. Passipo šuuri! Спасибо большое! Kiitos paljon!

Viktor Kozlov

My studies and living in Finland

In general I study business management courses and several language ones. Specter of courses is very wide and it is really hard to choose needed ones to study. However, it is now easy to study excellent here because demand is high. But it is cool to study here! It is obligatory to study the Finnish language. If you miss one lecture – everything after becomes difficult to understand. Pronunciation differs a lot from English and Russian (my mother tongue) language, you should get used to it. I can speak fluently English and Russian. During studying Finnish, Russian and English weren't helpful (from linguistic similarities point of view) but English is involved in studying of Finnish.

Living here, in Mikkeli, is way different from living in Saint-Petersburg (Russia). Beginning from people, ending with environment. Experience of living in small city is useful and very demonstrative. Of course, the first most noticeable difference is in people. In general, they are more polite and more helpful, if some little help is needed. But I just can't not mention behavior of local drivers, they are unpredictable))) On crosswalks weird situations often occur. For example: I am standing at crosswalk and wait until there will be no cars nearby. Then I see a car slowing down, but! I see it coming slowly and it is hard to understand if the driver is going to let you go or he is just slowly driving through the crosswalk. But Finns are nice ☺ I don't have many Finns among my friends, because it is hard for me to make new contacts with foreigners abroad, so most of my friends are Russians. We spend leisure time playing billiards, playing football and long conversations about life and studies.

MINUN MIKKELINI

Ravintola Kasarina on paikka, jonne meikin kaikki opiskelijat menne syömään ruokaa. Ruoka on oikein halpaa ja tosi herkullista. Olen täällä tällä noin kolme ja puoli tuntia joka päivä. Minä pidän tästä paikasta, koska minun työkaverit ovat oikein ystävällinen.

Mikkelin keskustasta on järjestetty paljon tapahtumia ja konsertit. Siellä voi tavata monia ihmisiä. Siinä yksiä köyriä on McDonaldissa, Anttilassa.

Mikkolaa meillä on meikin kaksi tuntia. On siä mukava paikka opiskella illat. Rakennus on ihan uudisrakennettu, huoneissa ovat tietokoneet, ja huoneet ovat aika iso.

Minun Mikkelini

E-rakennus

E-rakennus on minulle tärkeä, sillä minä olen se ollut vielä monta vuotta sitten. Kaikki laitteet on nyt kaikki uusiksi korjattu ja siinä on kuntosali. Täällä minä olen koulussa koulun entis ja E-rakennus on minun hyvä paikka.

A-rakennus

Tämä on MAMK:n bilepaikka. Meillä on ollut tosi hauskaa monissa bileissä, joita siellä on järjestetty. Erityisesti viime vappu oli mahtava. Tänä vuonna oli järjestämässä bileitä uusille oppilaille, mikä oli tosi hauskaa. Kaikki meni hyvin, ja kaikilla olivat tyytyväisiä. Sain paljon hyviä palautteita bileitten jälkeen.

Hanskissa tavallisesti me pelaamme jalkapalloa kesällä. Jalkapallo kilpailu on järjestetty joka kesä. Jos kesällä se paikka on jalkapallokenttä, talvella se on jääkenttä.

MOAS 7 on kotini Mikkelissä. Tässä olen tavannut niin monia hyviä ystäviä ja he ovat erittäin tärkeitä minulle. Opinn järjestää elämäni täällä. Opinn, miten ruokaa ja leipoa täällä. Lopussa jokaisen matkoilla matkan teen, en voi odottaa saapua minun viihtyisä koti. Se on tärkein paikka minulle täällä.

Ravintola Dexi on paikka, johon menen suoraan työn loppuksi. Vietän siellä noin 2 tuntia joka päivä. Yleensä siellä on paljon ihmisiä nauttimassa kahviasta tai ruoasta. Jaksan menen tuohon aina juttelemaan ystäväni kanssa.

Kuvia suomen opiskelijoiden postereista

Turvapaikanhakijoiden Finnish

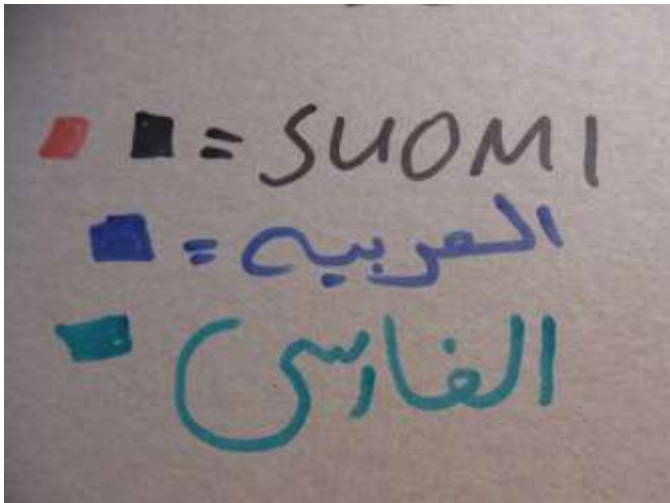
On torstaiamupäivä. Mamkissa turvapaikanhakijat keskusteleivat innoissaan suomen tunnilla:

- Mitä sinulla on? - Minulla on pipo. - Minkävärinen se on? - Se on vihreä.
- Onko suomen kieli vaikea? - Ei, suomen kieli helppo. Rakastan suomen kieltä. Jos rakastaa, niin helppo.

Pipo on osallistujista hauska sana. Pi-po. Sitten ihmetellään, miksi London ei voi olla suomeksi London vaan sen pitää olla Lontoo ja miksi ihmeessä suomen sanat ovat yleensä hirveän pitkiä.

Elina Kiviranta opettaa suomea 23 turvapaikanhakijalle. Nyt ryhmässä mukana olevat ovat englanninkielentaitoisia; koulutustaustoja on erilaisia: on mm. it-alaa ja tekoälyä opiskelleita. Turvapaikanhakijoita on Mikkelissä 200; valtaosa perheitä ja lähtöisin Irakista ja Afganistanista. Hakijat ovat olleet paikkakunnalla vasta nelisen kuukautta.

Suomen tunteja on tiistai- ja torstaipäivisin klo 10–12. Lähinnä opintojakso on tarkoitettu survival-kurssiksi arkipäivän tilanteisiin. Opetellaan suomea, käydään ruokakaupassa ostoksilla, keskustellaan kulttuurieroista, nähdään Mamkin muita opiskelijoita, tarjoillaan oman ruokakulttuurin mukaisia ruokia. Opetellaan selviytymään vierassa kulttuurissa ja hakemaan tietoa palveluista, koulutuksesta ja työpaikoistakin.

Kuvia sosiaalialan opiskelijoiden ja turvapaikanhakijoiden yhteispostereista

Monikulttuurinen viestintä asiakastyössä

Hanna Salminen, sosionomiopiskelija

Ihmisten liikkuminen yli rajojen on nykyisessä globaalissa maailmassa jokapäiväistä. Suomestakin on tullut monikulttuurinen maa. Väljästi määriteltynä monikulttuurisuus on heterogeenisuutta eli epäyhtenäisyyttä, yhteiskunnan etnistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Monikulttuurisuus asiakastyössä merkitsee eri tahojen kykyä palvella eri kulttuuritaustaisia ihmisiä. Lisääntynyt maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden määrä ja näkyy etenkin sosiaalialan työkentällä, koska alan työntekijöillä on keskeinen rooli kouttamistyön toteuttajina.

Monikulttuurinen asiakastyö

Kulttuuri vaikuttaa aina kaikissa asiakas-kohtaamisissa. Monikulttuurisessa asiakastyössä kohtaa haasteita, jotka eri kulttuurien kohtaaminen aiheuttaa. Vieraskieli ja erilainen kommunikaatiokulttuuri, erilainen tieto- ja taitotaso, hierarkiakäsitykset sekä erilainen aikäkäsitys ja tapat toimia yksilö- tai yhteisökulttuurin mukaan ovat haasteita, jotka tulee huomioida.

Asiakastyössä on kuitenkin tärkeää muistaa kohdata jokainen ihminen yksilönä. Jokainen meistä kantaa omia kokemuksia ja piirteitä yhdestä tai useammasta kulttuurista mukanaan. Asiakasta kohdattaessa on tärkeä pohtia, mikä on kulttuurisidonnaista ja mikä asiakkaan henkilökohtainen piirre tai tapa toimia.

Monikulttuurinen asiakastyö vaatii kulttuurisensitiivisyyttä, toisen ihmisen erilaisuuden kunnioittamista, avoimuutta ja oman

kulttuuritaustan vaikutuksen tiedostamista. Tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, pitkäaikaista ja suunnitelmallista tukea sekä totuttua enemmän ohjausta. Asiakkaan lähtökohdat ja voimavarat huomioon ottaen voidaan saavuttaa yksilölähtöisempiä, soveltuvampia ratkaisuja ja tuloksia.

Hyvä palvelu ei synny ilman resursseja ja jatkuvaa kehittämistä. Työntekijöillä pitäisi olla riittävästi keinoja hoitaa tehtäviään ja kehittää kulttuurien välisiä vuorovaikutustaitojaan, jotta he eivät uuvu monimuotoisten asiakastilanteiden vuoksi.

Viestinnän ja kielen merkitys asiakastyössä

Monikulttuurinen eli kulttuuritietoinen sosiaalialan työ merkitsee asiakkaiden erilaisien kulttuuritaustojen ja maahanmuuton seurauksena syntyneiden erityisten elämäntilanteiden sekä tarpeiden huomiointia. Sosiaalialan työn eettinen perusta on taata kaikille yhdenvertainen kohtelu, mikä merkitsee erityistarpeiden huomiointia. Kielen merkitys maahanmuuttajan selviytymiselle uudessa kotimaassa on suuri. Maahanmuuttajilla onkin oikeus kielilain (423/2003) mukaan tulkkauspalveluihin silloin, kun hän ei osaa suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi.

Monikulttuurisuus sosiaalialalla merkitsee kykyä kohdata monia eri kulttuuritaustaisia ihmisiä. Sosiaalialalle ei kuitenkaan löydy kattavaa monikulttuurisen työn maljeja johtuen alan moniulotteisuudesta ja

moninaisista tavoitteista. Tärkeää on kuitenkin toisen hyväksyminen, empatia, vuorovaikutuksen hallitseminen ja tietoon orientoituminen sekä kyky kommunikoida ilman toisen tuomitsemista. Tilanteen sosiaalinen, poliittinen ja historiallinen konteksti tulee aina huomioida. Kuitenkin kulttuuristen tekijöiden ylikorostaminen

saattaa johtaa maahanmuuttaja-asiakkaiden marginalisointiin.

Tärkeintä monikulttuurisessa viestinnässä on kuitenkin toisen ihmisen kohtaaminen avoimesti ja hyväksyvästi sekä tiedostaa oma kulttuuritausta, omat asenteet ja arvot, jotka voivat välittyä omassa viestinnässä.

Lue lisää:

[Maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus](#)

[Monikulttuurisen työn valmiudet sosiaalialalla – sosionomikoulutuksen näkökulma](#)

Nieminen, Marjut 2014. Monikulttuurinen asiakastyö

[Olemme muuttaneet – ja kotoudumme](#)

Kieltenopettaja kansainvälisessä verkostoyhteistyössä

Jari Hartikainen, lehtori, englanti

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opettajaa kohtaavat samat haasteet kuin muitakin amk-opettajia. Työnkuvan toivotaan olevan muutakin kuin opettamista - osallistumista tutkimus- ja hanketoimintaan, yritysyhteistyötä, opetuksen kehittämistä ja osallistumista korkeakoulun toimintaan eri tavoin. Tämä haaste on myös mahdollisuus. Työn ei tarvitse rajoittua opetustyöhön, vaan siihen voi sisällyttää myös muuta työtä, joka sitten osoittautuikin mielenkiintoiseksi ja ammattitaitoa laajentavaksi. Tässä artikkelissa kuvaan, miten itse olen ollut mukana Mamkissa tekniikan alalla kansainvälisessä toiminnassa.

Olen tehnyt pelkkää opetustyötä 30 vuotta. Minulle tuli mahdollisuus vastata uuteen haasteeseen, kun Mamkin talotekniikan koulutusohjelmassa aloitettiin vuonna 2009 englanninkielinen kaksoistutkintokoulutus, joka oli aluksi suunnattu pietarilaisten partnerikorkeakoulujen opiskelijoille. Ohjelma käynnistyi Venäjällä toimivien suomalaisten rakennusfirmojen aloitteesta. He tarvitsivat LVI-insinöörejä, jotka hallitsevat Venäjän kielen ja kulttuurin mutta myös länsimaisen tekniikan ja eurooppalaiset standardit. Ohjelman aloittamista edelsivät pitkät ja perusteelliset neuvottelut.

Kun ensimmäiset kaksoistutkinto-opiskelijat olivat siinä vaiheessa, että opinnäytetyöt alkoivat valmistua, tajusimme, miten haasteellista joillekin opiskelijoille oli tämännäyttymisen tekstin tuottaminen. Päätimme, että jatkossa opiskelijoiden englannin kielen taito tulee testata huolellisesti ja opinnäytetyön kirjoittamiseen tulee valmentaa opiskelun alusta alkaen.

Venäjän kielen taitoisena ja venäläisyydestä kiinnostuneena englannin opettajana lupasin ottaa haasteen vastaan. Siitä pitäen roolini on laajentunut kieltenopettajan roolista moniin muihin tehtäviin: on ollut koulutuksen markkinointia Venäjällä, uusien partnereiden etsimistä ja sopimuksista neuvottelemista partneriopistolaitosten kesken. Uusia kontakteja olen ollut luomassa mm. Venäjällä, Liettuassa, Latviassa ja Puolassa.

Tehtävät ovat olleet monipuolisia ja haasteellisia. Mielenkiintoisin prosessi oli sopimuksen tekeminen Moskovan valtiollisen rakennusyliopiston kanssa. Osa yliopiston edustajista oli toki innostunut yhteistyöstä, mutta osa ei nähnyt siitä olevan mitään hyötyä. Siispä peliin piti laittaa kaikki, mitä osaan aiheesta persuasive language. Kävimme noin kahden vuoden kirjeenvaihdon good will -kirjeineen, joulun ja uudenvuoden tervehdysineen, kuulumisten kyselyineen ja vierailukutsuineen.

Kahden vuoden venäläistyypinen neuvotteluprosessi palkittiin sopimuksella vuonna 2015. Neuvottelut opettivat paljon ihmissuhteiden ja niiden ylläpitämisen merkityksestä venäläisessä kulttuurissa. Ne paljastivat myös eroja pietarilaisissa ja moskovalaisissa organisaatioissa. Pietari katsoo länteen. Moskovassa uskotaan vahvemmin oman järjestelmän vahvuuksiin; tarve verkostoitua kansainvälisesti ei tunnu siellä olevan yhtä voimakasta.

Mitä tällainen työnkuvan laajentaminen sitten antaa kieltenopettajalle? Sopiva määrä matkustamista tuo vaihtelua luku- ja järjestyksen tahdittamaan arkeen. Olen voinut soveltaa sitä, mitä osaan kulttuurien välisestä viestinnästä - ja olen oppi-

nut koko ajan paljon uutta. Olen huomannut, että kieltenopettajat voivat toimia koulutusten prosesseissa täysin tasavertaisina; heillä on annettavaa nimenomaan

kulttuurien välisen viestinnän ammattilaisina ja kansainvälisyyden käytännön toteuttajina.

Paikallisiin toimintaympäristöihin tutustumassa Riiassa (ylh. vas.), Tyumenissa (ylh. oik.), Wrocławissa (alh. vas.) ja Samarassa (alh. oik.)

Lue lisää:

[Henkilökunta kaivosopissa](#)

[Työelämän kehittämistarpeet koulutusohjelmaksi](#)

OSA II Yhteistyötä ja ymmärrystä - osaaminen kasvaa kyllä

Kuva yamk-opiskelijat

Yhteys Atlantin yli – sairaanhoitaja-opiskelijoiden yhteistyötä

Sirkka Erämaa, terveysalan lehtori

Sari Parkkinen, saksan ja englannin lehtori

Opiskelijoita ja opettajia jännittää helmikuuisena tiistaina. Kello on Suomessa 16.00 ja USA:ssa 7.00. Suomalaiset ja amerikkalaiset sairaanhoitaja-opiskelijat ovat varautuneet puhumaan keskenään Skypen välityksellä. Kohta kirjastosta lainatun iPadin tai oman älypuhelimien näytöllä näkyvät sähköpostista tutun opiskelijan kasvot: - Hi! How are you? Fine! Amazing, I can speak with you.... - Can you tell me about... Hetken kuluttua opettaja uskaltaa jo vähän hengittää, kun kaikki kymmenen Skype-yhteyttä saadaan toimimaan.

Amerikkalaisia Savonniemeen

Mamkin Savonniemen kampuksella on käynyt jo kuutena keväänä amerikkalaisen Brigham Young Universityn sairaanhoitajaopiskelijoita vierailulla ja tutustumassa suomalaiseen terveydenhoitojärjestelmään ja avoterveydenhuoltoon. Siikäläiset opiskelijat jakautuvat Public and Global Health -opintojaksollaan eri puolille maailmaa tutustumaan hoitotyöhön eri maissa. Savonlinnassa amerikkalaisten opiskelijoiden hoitotyön tutustumispaiikat ja viikko-ohjelmat järjestää terveysalan lehtori ja englanninkielistä yhteydenpitoa ohjaa kieltenopettaja.

Kevään 2015 ryhmäkuva

Aikaisempina vuosina amerikkalaiset opiskelijat ovat pitäneet luentoja, esitelleet simulaatio-opetustaan ja osallistuneet suomalaisten opiskelijoiden englannin kielen suulliseen tenttiin lehtori Sirpa Juusolan ohjauksessa. Amerikkalaiset ovat viipyneet Suomessa kaksi viikkoa. He ovat tutustuneet ja harjoitelleet avoterveydenhuollossa mm. neuvolassa, kouluterveydenhoidossa, kotihoidossa ja vanhus-ten avopalveluissa, ja he ovat tehneet opintokäynnin Savonlinnan keskussairaalaan. Suomesta he jatkavat matkaa Prahaan ja tutustuvat sotilassairaalaan siellä. Syksyllä 2014 amerikkalaiset opettajat Leslie Miles ja Curtis Newman toivoivat mahdollisuutta tehdä jo etukäteen enemmän yhteistyötä jonkun opiskelijaryhmän kanssa. Aloitimme etukäteisyhteistyön ryhmien välillä keväällä 2015.

Kevään 2016 toteutus

Keväällä 2016 amerikkalaisia opiskelijoita on kymmenen, ja heille on suomalaisista aina kolme (tai neljä) opiskelijaa parina. Tämä toimii kielen suhteen varsin mukavasti - jos joku ei heti keksi, mitä Skype-puhelussa sanoa, niin kaveri auttaa. Tammi-kuussa kirjoitettiin henkilökohtaista sähköpostia puolin ja toisin, Skypessä juteltiin helmikuussa ja huhtikuussa, ja

maaliskuussa suomalaiset opiskelijat kuvasivat videoita Mamkista, Savonniemen kampuksesta ja Suomesta ryhmien yhteiselle YouTube-tilille. Toukokuussa tava- taan, kun amerikkalaiset saapuvat Savon- linnaan. Suunnitteilla on puhumista ter- veydenhoitoon liittyvistä asioista, kielipe- lejä, nyyttärit, retki makkaranpaistoon, va- paaehtoinen osallistuminen Linnanneito- kävelytapahtumaan ja amerikkalaisten harjoittelupalautetilaisuuteen.

Projekti on sisältänyt jonkin verran tek- nistä kokeilua, mutta ennen kaikkea pe- dagogista suunnittelua ja organisointia. Xamkin atk-tukea ja kirjaston tukea on tarvittu ja saatu.

Suomalaisten opiskelijoiden tehtävät (sähköposti, kaksi Skype-tapaamista, vi- deon tekeminen ja tapaaminen touko- kuussa) lomittuvat English for Health Care -opintojakson muiden tehtävien kanssa ja korvaavat kurssin suullisen ten- tin. Suomalaiset opiskelijat ovat 1. vuosi- kurssilla ja amerikkalaiset 2. vuosikurs- silla. Me opettajat olemme olleet Skype- yhteydessä klo 16:n jälkeen muutaman kerran toteutusta suunnitellessamme, mutta aika paljon yhteistä pohjaa on jo ai- kaisemmilta vuosilta.

Suomalaisten herkkujen maistelua

Ryhmäkeskusteluja

Motivaatiot kohtaavat

Tässä projektissa opiskelijoiden motivaatiot kohtaavat: suomalaiset opiskelijat saavat käyttää ja kehittää englannin kielen taitojaan ”oikeasti” ja kuulla amerikkalaisesta terveydenhuoltojärjestelmästä, ja amerikkalaiset opiskelijat saavat tietoa Suomesta ja suomalaisesta sairaanhoitojärjestelmästä jo etukäteen.

Viime kevään opiskelijoilta saatu hyvä palaute oli rohkaisevaa. Amerikkalaiset aikaistavat tänä vuonna tuloaan viikolla, jotta olisi enemmän yhteistä aikaa toukuussa. Amerikkalaisten lukukausi päättyy matkaan, ja myös suomalaiset opiskelijat ovat jo lähdössä kesätöihin. Toukuussa me opettajat ohjaamme tämän vuoden ryhmän yhteistyötä paikan päällä Savonlinnassa ja alamme suunnitella vuotta 2017.

Lue lisää:

[Brigham Young University College of Nursing](#)

[Public and Global Health Module yhteistyöoppilaitoksessa](#)

Suomalaisten opiskelijoiden tekemiä blogijuttuja ja videoita:

[Nursing class 2016](#)

[Mikkelin ammattikorkeakoulu 2015](#)

[Sähköpostia USA:han](#)

[Skypetystä Amerikkaan](#)

[Talviturkin heitto 2015](#)

[Winter sports 2015](#)

Hei, minä voin oppia sinulta!

Katri KatRuska Latokangas, Iso Kirja -opiston ja HELP ry:n mentorikouluttaja, yhteisöpedagogi (yamk) -opiskelija

En ollut uskoa korviani! Minun mentorini halusi oppia minulta. Tämä artikkeli kuljettaa sinua mentoroinnin pitkospuita pitkin näkemään tiedonsiirto-mentoroinnin, opastavan mentoroinnin, valmentavan mentoroinnin ja dialogisen mentoroinnin maisemia.

Halusin tutustua lähemmin tuohon mentorini elämänfilosofiaan, jonka mukaan jokaiselta ihmiseltä voi oppia jotain. Matkan varrella olen saanut kulkea monen eri mentorin rakentamia pitkospuita pitkin mentoroinnin lähteeltä toiselle. Samalla olen itse opetellut mentorointipolun pitkospuiden rakentamista.

Mentorini opetti ja ohjasi minua

Aluksi monet esittelivät minulle Mentorointi-nimisen ohjausprosessin lähteen, jossa mentori toimii

luotettavana neuvonantajana ja tiedonjakajana mentoroitavalle eli aktorille (*tiedonsiirtomentorointi*). Mentorini veivät minua tutustumaan itselleni täysin tuntemattomiin alueisiin. Sain lähteä katselemaan upeita näköaloja paikkoihin, joihin en ilman heidän opastustaan ja apuaan olisi osannut. Heillä oli paljon sellaista hiljaista tietoa, jota ihailin ja varastoin mieleeni. Samalla osaamiseni karttui heidän kokemuksistaan.

Muutama mentorini esitteli minulle lähteen, jonka äärellä korostettiin mentoroitavan omaa aktiivista roolia asioiden työstäjänä mentorointiprosessissa (*opastava mentorointi*). Tämä nopeutti ja syvensi oppimistani, ammattitaitoni kehittymistä sekä tiedon sisäistämistä. Tuohon aikaan kirjoitin oppimispäiväkirjaa erityisesti vahvistaakseni ammattitaitoni heikkoja lenkkejä.

Mentoroinnin pitkospuut (kuva Katri KatRuska Latokangas)

Mentorini arvosti minua

Yksi tutuimmaksi tulleista mentoroinnin lähteistäni löytyi, kun mentorini ryhtyi henkilökohtaiseksi valmentajakseni (*valmentava mentorointi*). Hän auttoi minua määränpääni määrittelemisessä sekä laati suunnitelman, jonka uskoi auttavan minua päämääräni saavuttamisessa. Tuossa vaiheessa hän tarvittaessa osallistui harjoittelutilanteisiini, mutta vastuu edistymisestääni ja kasvusta oli entistä enemmän minulla. Ehkä yksi merkittävimmistä oppimiskokemuksistani oli oppia sekä onnistumaan että epäonnistumaan ilman, että perustekemiseni häiriintyi.

Minulle merkittävin mentoroinnin lähde löytyi, kun pyrittiin edellä mainitun lisäksi löytämään keinoja estää lukkiutumista kokeneemman mentorin osaamiseen. Mentori antoi minulle mahdollisuuden suunnitella omia reittejä ja rakentaa pitkospuita sinne, missä niitä ei aikaisemmin ollut rakennettu. Se lisäsi sekä itseluottamustani että itsetuntemustani.

Samalla löysin persoonallisia ratkaisumalleja erityisesti työelämän haastavissa tilanteissa toimimista varten. Sain kokeilla omia siipiäni ilman, että mentorini olisi hämääntynyt siitä - tai kokenut asemaansa jotenkin uhatuksi. Joissain tilanteissa mentorini ei enää ollutkaan se kokenut konkari, joka ohjasi kokemattomampaa vaan antoi minulle kokemuksen tasavertaisesta dialogista (*dialoginen mentorointi*).

Mentorini innosti mentoroimaan

Mitä useammalla mentoroinnin lähteellä olen saanut vaelttaa, sitä enemmän olen kohdannut myös minua kokemattomampia vaeltajia. Heillä on ollut modernit varusteet ja hurjasti nuoruuden voimaa ja energiaa. Jotain sellaista, josta olen saanut imeä itseeni lisää elinvoimaa ja kevennyttä omaan tekemiseeni. Olen oppinut käyttämään uuden teknologian tuotteita mentoroinnin välineinä. Myös vuorovaikutuksen avoimuus on puhutellut minua. Se on antanut entistä enemmän rohkeutta olla aidosti läsnä, ilman ylimääräisiä roolivaatteita.

Elämäni mentoroinnin lähteillä jatkuu edelleen. Tällä hetkellä vaellan mentorointipolun pitkospuilla pienryhmän kanssa. Olen kulkemassa kohti minulle tuntematonta. Yhdessä kokeneiden konkareiden ja kokemattomien noviisien kanssa. Seuranani on sekä lahjakkaita teoreetikkoja että käytännön rautaisia ammattilaisia. Toisinaan olen ohjaajana ja mentorina, toisinaan mentoroitavana. Etsin ja esittelen mentoroinnin lähteitä eMentorikoulutuksessa sekä mentorointiin liittyvän opinnäytetyön parissa.

Haluan kutsua sinua kanssani retkelle - tutustumaan mentoroinnin mahdollisuuksiin. Voit samanaikaisesti oppia itse ja ohjata muita. Voit sanoa jollekin: ”Minä voin oppia sinulta ja sinä voit oppia minulta!”

Lue lisää:

[Mentorointi seurakuntatyön tukena](#)

[Iso Kirja -opiston mentorointikoulutus 2016–2017](#)

Ruotsin opetusta kehittämässä

Ritva Saira, lehtori, ruotsi ja saksa

Opettajan urani varrella olen osallistunut moneen kieltenopetuksen kehittämishankkeeseen. Ensimmäisessä ammattikorkeakoulujen kielten opettajille suunnatussa hankkeessa olin mukana jo vuonna 2000 aikamoisena keltanokkana vasta parin vuoden työkokemuksen jälkeen. Viimeisin hanke on nimeltään ROKK – ruotsin opetuksen kehittäminen korkeakouluissa, jossa olen paneutunut metsätalouden ammattiruotsin suullisten suoritusten arviointiin. Seuraavassa kerron omia kokemuksiani kehittämishankkeisiin osallistumisesta ja esittelen tarkemmin käynnissä olevaa ROKK-hanketta.

Mitä on tullut tehdyksi?

Lähes 20 vuoden mittaisen opettajan urani aikana olen osallistunut viiteen valtakunnalliseen korkeakoulujen kielten opettajille suunnattuun kehittämishankkeeseen. Ensimmäisen AMKKIA-hankkeen tavoitteena vuosina 2000–2001 oli kielitaidon arvioinnin yhdenmukaistaminen ammattikorkeakouluissa, ja siihen osallistui sekä englannin että ruotsin opettajia. Suullisen kielitaidon arviointihankkeessa olin mukana vuosina 2002–2003.

KORU-hanke eli korkeakoulujen ruotsin kielen suoritusten yhteismitallisuuden kehittäminen oli ensimmäinen valtakunnallinen kieltenopetuksen kehittämishanke, joka toteutettiin ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyönä. Vuosina 2003–2005 toteutettuun hankkeeseen osallistui kaikkiaan 56 ruotsin opettajaa 25 ammattikorkeakoulusta ja 16 yliopistosta. Hankkeen tuotoksia olivat suositukset korkeakoulujen ruotsin opintojen arviointia var-

ten ja suosituksiin liittyvät taitotasokuvaukset sekä taitotasoja kuvaavat esimerkit kirjallisista ja suullisista tuotoksista. Sekä suositukset että taitotasokuvaukset ovat yhä käytössä.

Ruotsin kielen opiskelun tarpeen kyseenalaistaminen ja opiskelijoiden motivaation puute toimivat kimmokkeina, kun Opetuskasvatus- ja koulutusalojen säätiö, Hämeen ammattikorkeakoulu ja Svenska kulturfonden toteuttivat vuosina 2012–2014 ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajille suunnatun Elitgruppen-hankkeen. Hankkeen tavoitteena oli kehittää keinoja opiskelijoiden ohjaukseen, jotta voitaisiin edistää amk-opiskelijoiden motivaatiota ruotsin kielen opiskeluun ja parantaa heidän oppimistuloksiaan ruotsin kielessä. Tämä hanke on ollut minulle itselleni kaikkein mieluisin, koska olen itse kiinnostunut ohjauksesta ja haluan auttaa opiskelijoita, joilla on oppimisvaikeuksia. Oma kehittämistehtäväni käsitteli ohjauksen kehittämistä liiketalouden ammattiruotsin opintojaksolla, ja tein sen yhteistyössä Saimaan ammattikorkeakoulun ruotsin lehtori Anneli Asunmaan kanssa. Mamkista Elitgruppen-hankkeessa oli minun lisäkseni mukana lehtori Tiina Karvinen.

Rokkaako ruotsin opetus?

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman ROKK-hankkeen tavoitteena on korkeakoulujen ruotsin opetuksen sisältöjen ja menetelmien pedagoginen kehittäminen. Hanke toteutetaan vuosina 2014–2016, ja sen painopistealueita ovat joustavat oppimispolut, integrointimallit ja arviointikäytänteet. Koordinaattoreina toimivat Taina Juurakko-Paavola Hämeen ammattikorkeakoulusta ja Heidi Rontu Aalto-

yliopistosta. Hankkeeseen osallistuu 24 ruotsin opettajaa, joista puolet työskentelee yliopistojen kielikeskuksissa ja puolet ammattikorkeakouluissa. Osallistujista on muodostettu kolme teemaryhmää – yksi jokaiselle painopistealueelle – ja joka ryhmässä on neljä yliopistojen ja neljä ammattikorkeakoulujen edustajaa. Keskeistä on siis myös verkostoituminen ja konkreettisen yhteistyön lisääminen yliopistojen kielikeskusten ja ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajien välillä.

Oma teemaryhmäni on arviointikäytännöt, ja keskityn suullisen kielitaidon arviointiin. Minun lisäksi suullisen kielitaidon arvioinnin parissa työskentelevät Mirja Järvinen Metropolia-ammattikorkeakoulusta ja Taija Votkin Aalto-yliopistosta. Meidän tavoitteemme on tuoda suullista kielitaitoa mittaavien kokeiden sisältöä lähemmäs autenttisia tilanteita ja työelämässä vaadittavia viestintätaitoja. Pyrimme myös kehittämään monipuolisempia suullisen kielitaidon arviointitapoja

kurssien ja opintojaksojen verkkototeutuksiin.

Minun aiheeni on metsätalouden opiskelijoiden ruotsin suullisen kielitaidon testauksen tuominen lähemmäksi työelämässä vaadittavaa kielitaitoa. Aluksi karsoitin tyypillisiä metsätalousinsinöörin viestintätilanteita, minkä jälkeen tarkoitukseni on muokata niistä testaukseen soveltuvia tehtäviä. Ensimmäisenä vuonna opiskelijat tekivät videoita itse valitsemistaan oman alansa viestintätilanteista, joita olivat esimerkiksi puulaji- ja metsätyyppiesittelyt, metsäkaupan tilanteet, opastus- ja neuvontatilanteet sekä metsäkoneen tai alan yrityksen toiminnan esittely. Mirja Järvinen kokeilee erilaisia arviointitapoja omalla verkkokurssillaan, jonka aiheena on asiakaspalvelu ja ohjaaminen terveysalalla. Taija Votkinin opiskelijat esittelevät videolla omia projektejaan, esimerkiksi arkkitehti- ja huonekalu- ja kankaita, vaatemallistoja ja keraamisia esineitä.

Iloisia ruotsin opettajia ROKK-hankkeen arviointiryhmän lähetapaamisessa Hämeenlinnassa huhtikuussa 2016 (kuva Taina Juurakko-Paavola)

Miksi pitäisi mennä mukaan?

Vaikka valtakunnalliset kehittämishankkeet vievät aikaa ja vaativat työtä, ne ovat ehdottomasti olleet vaivan arvoisia. Uran alkuvaiheessa hankkeet antavat paljon uutta tietoa opettajan työn eri osa-alueista ja auttavat verkostoitumaan muiden korkeakoulujen kielten opettajien kanssa. Konkarillekin kehittämishankkeista on hyötyä: hän päivittää tietojaan, pysyy mukana oman alansa kehityksessä ja välittää omia tietojaan ja kokemuksiaan muille.

Parasta ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajien kehittämishankkeissa on mielestäni yhteisöllisyys. Itä-Suomessa ruotsin opettajan työ on välillä yksinäistä taistelua tuulimyllyjä vastaan, mutta yhteistyöstä saa oikeasti voimaa arjen haasteista selviytymiseen. Hankkeissa omia onnistuneita ja epäonnistuneita kokeiluja jaetaan auliisti toisten käyttöön ja keskustelu on avointa. Vuosien mittaan olen saanut näiden kehittämishankkeiden kautta itselleni sekä vahvan ammatillisen yhteistyö- ja tukiverkoston että monta hyvää ystävää.

Lue lisää:

Airola, Anneli (toim.) 2003. Kokemuksia suullisen kielitaidon arviointihankkeesta

Ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajuus muutoksessa – Kohti motivoivaa ohjaamista 2014

Elsinen, Raija & Juurakko-Paavola, Taina 2006. Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi

Juurakko, Taina (toim.) 2001. Kielitaidon arvioinnin yhdenmukaistaminen ammattikorkeakouluissa (AMKKIA)

Ruotsin kielen opetuksen kehittäminen korkeakouluissa (= Rokk-hanke) 2014–2016

Kuva Mamk

Mitä useampi kokki, sitä huonompi soppa?

Helena Horn, lehtori, suomen kieli ja viestintä

Tiina Luukkainen, lehtori, englannin kieli

Merja Reunanen, yliopettaja, terveystieteet

Työ nappaa suuren osan ihmisen elämästä. Niinpä olisi suotavaa, että töissä olisi hyvä olla. Työhyvinvointi koostuu monista asioista, esimerkiksi siitä, että tulee kohdelluksi tasavertaisesti, on mahdollisuus kehittyä työssä ja saa esimieheltä ja työkavereilta osaamisen arvostusta, tukea ja sparrausta. Tässä artikkelissa tarkastellaan opettajan työn yhteisöllisyyttä lähtökohtana yksi opintojakso, kolme opettajaa, yhteissuunnittelu, yhteisopettajuus, yhteisohjaus ja yhteisarviointi.

Opetus on yhteistä työtä

Ammattikorkeakoulun opettajan pitää osata työskennellä itseohjautuvasti ja yksin, mutta opettajan työ ei ole yleisesti ottaen niin yksinäistä kuin monesti luullaan. Työssä vaaditaan mm. oppilaitos- ja koulutus- sekä mooduulikohtaista yhteissuunnittelua, jotta opiskelijalle saadaan sujuva ja tarkoituksenmukainen opiskelupolku, jossa ei ole turhaa päällekkäisyyttä ja eteneminen sujuu jouhevasti koko ajan uutta oppien.

Mutta missä syntyy koulutukseen innovatiivista ja uutta? Ei niinkään saman asiantuntijuuden omaavien palaverissa vaan siellä, missä kehitetään osaamista monialaisissa kokoonpanoissa, missä osataan verkostoitua, kohdata pelottomasti ja avoimin mielin, tutustua toisten osaamiseen ja jakaa omaa osaamistaan.

Opintojaksona monialainen työote, viestintä ja kuntoutusverkostot

Kun tavoitteena on innostaa opiskelijoita kohti monipuolisempaa osaamista, opetusyhteistyössä kannattaa olla mukana opettajia, joilla itsellään on erilaisia koulutustaustoja ja erilaista erikoisosaamista. Näin oli esimerkkiopintojaksollamme *monialainen työote, viestintä ja kuntoutusverkostot (yamk)*. Opintojakso on sosiaali- ja terveystieteiden yamk-tutkintoon johtavan monialainen toimintakyvyn edistäminen (yamk) -koulutuksen ydinosaamista.

Kun kyseessä on tuonniminen opintojakso, opiskelijoilla on erilaista sote-alan koulutustaustaa ja pitkäkin työkokemusta omalta alaltaan ja vielä Mamkin ja Kyamkin yhteisen Master School -konseptin mukaisesti yamkin pedagogisiin periaatteisiin kuuluu tutkiva oppiminen, innovaatiopedagogiikka ja osallistavat oppimisympäristöt, niin mikä olisi parempi paikka toteuttaa yhteisopettajuutta.

Kielitaito ja viestintä on oleellinen osa alakohtaista ydinosaamista

Vaikka esimerkkinä olevan yamk-koulutuksen keskiössä ovat ihmisen toimintakyky ja kuntoutumista edistävien palvelujen kehittäminen, se ei voi toteutua ilman viestinnän ja kielitaidon syventämistä. Koska yamk-koulutuksen tavoitteena on myös se, että opiskelija osaa

”edistää monialaista yhteistoimintaa, toimia verkostoissa ja seurata oman alansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä kuntoutustoiminnan uudistamiseksi” (Opetussuunnitelmat 2015), ajatus opettajien yhteistoiminnasta tuntuu luontevalta.

Kaikissa yamk-koulutuksissa lähtökohdiana on tutkintojen ja osaamisen eurooppalaisen (EQF) ja kansallisen (NQF) viitekehyksen mukainen tavoitetaso, jossa yamk-tutkinto vastaa tasoa 7. Se edellyttää työelämän monialaisen viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämisosaamista, verkostojen ja kumppanuusluomista sekä omaan työhön liittyvää kansainvälisen viestinnän osaamista. Se vaatii myös kykyä ennakoita kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla alalla. (Arene 2010; VN Asetus 1129/2014.)

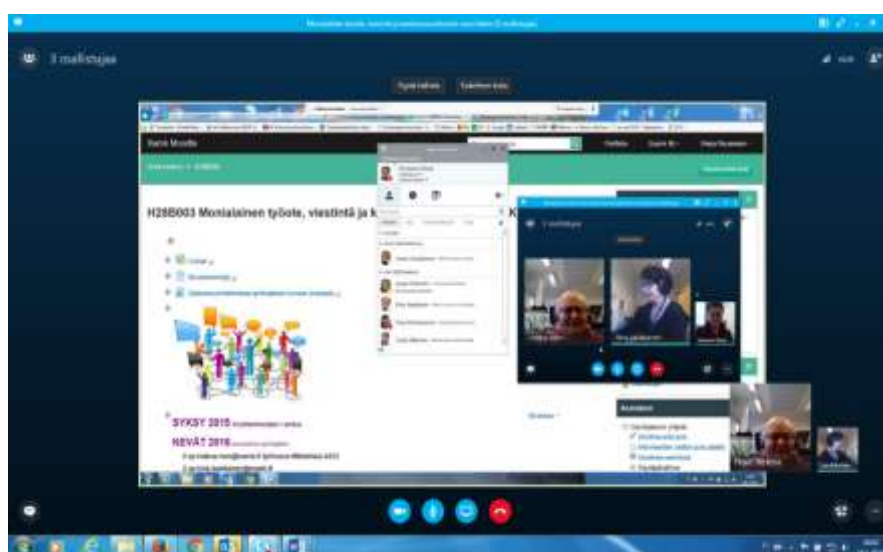
On vaikea ajatella, miten näihin tavoitteisiin voidaan päästä ilman sitä, että yamk-opinnoissa määrätietoisesti madalletaan kynnyksiä käyttää ammatillista englantia tai että viestinnän osaamista eri muodoissaan päivitetään ja syvennetään osana alakohtaista ydinosaamista.

Esimerkkinä olevan opintojakson suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa on ollut mukana kolme opettajaa: yksi viestinnän opettaja sparraamassa monialaista yhteistoimintaa ja verkostoitumista, yksi kuntoutuksen asiantuntija sparraamassa kuntoutusverkostoihin ja yksi englannin opettaja sparraamassa tätä kaikkea in English.

Suunnittelusta toteutukseen

Opintojakso toteutettiin ensimmäistä kertaa. Suunnittelupalavereita pidettiin kolme, joista yksi Skypessä, sillä opintojakso toteutettiin ja opettajia oli sekä Mikkelin että Savonlinnan kampuksella. Palavereissa jaettiin vastuut, kirjoitettiin opintojaksokuvauksia ja suunniteltiin opintojakson kulku tehtävineen ja arviointisuunnitelmineen.

Opintojakso toteutettiin osin lähiopetuksuokioin (paikalla vaihtelevasti 1 - 3 opettajaa), osin verkossa (Moodlessa ja Facebookissa). Opintojakson alussa tarkistettiin opiskelijoiden kirjallisen viestinnän ja verkko-osaamisen taidot. Opiskelijoille ja kaikille koulutukseen osallistuville opettajille avattiin suljettu Facebook-ryhmä.

Opintojakson suunnittelupalaveri 14.1.2016 Skype-neuvotteluna

Moodlessa mm. jaettiin opiskelumateriaalia asiakaslähtöisyydestä, monialaisuudesta työtteenä, verkostoitumisesta, vuorovaikutuksen edistämisestä ja verkoston hallinnasta.

Aluksi opiskelijat tekivät tämänhetkisten verkostojensa kartan. Verkkokeskustelussa pohdittiin, miten laajentaa ammatillisia verkostoja tai aktivoitua jo olemassa olevissa verkostoissa. Tämän jälkeen sai halutessaan muuttaa kielen englanniksi (mutta viestiä sai edelleen suomeksikin) ja kertoa ja keskustella Facebookissa valtakunnallisista ja kansainvälisistä kuntoutus- ja omiin työtehtäviin liittyvistä verkostoista. Opiskelijoita rohkaistiin myös tutustumaan omaa alaa sivuaviin verkostoihin, jotta yamk-tutkintojen edellyttämä rajapintaosaaminen vahvistuisi ja opiskelija voisi laajentaa näkökulmiaan. Kaikki kolme opettajaa osallistuivat keskusteluihin ja antoivat tarvittaessa palautetta.

Moniammatillista dialogia harjoitettiin lähitunnilla verkostopalaveriharjoituksessa, jossa opiskelijat saivat työstää omia casejaan: mm. kotiutettiin aivohalvauksen saanutta Jormaa ja pohdittiin yllätysraskaaksi tulleen teini-ikäisen Tiinan tukea. Osaamisen jalkauttamista väestön pariin tehtiin niin, että opiskelijat kirjoittivat maakuntalehden verkkosivuille blogijuttuja aiheesta ”työelämä nyt!”.

Englannin kielessä yksi keskeinen tavoite oli, että opiskelijat aktivoivat kielitaitoaan ja löytävät itsestään taas ehkä pitkänkin ajan jälkeen aktiivisen englannin käyttäjän. Englannin harjoitukset keskittyivät kielen rakenteen sijaan viestintätaitoihin englanniksi, ja opiskelijoita kannustettiin käyttämään englantia työkielenä myös muissa opintojakson tehtävissä ja keskusteluissa.

Englanniksi opiskelijat saivat esitellä työtään ja tiivistää työnsä kehittämiseksi ja

opinnäytetyönsä edistämiseksi tutkimusartikkelin. Sen jälkeen huomio siirtyi omaan työhön ja sieltä nousevaan kehittämiskohteeseen. Opiskelijat laativat englanniksi kuvauksen vaihtoehtoisesti esim. Suomen terveydenhoitojärjestelmästä, organisaatiostaan, osastostaan tai vaikka potilasohjeesta, kunhan aihe oli hyödyllinen itselle ja koko työyhteisölle. Aiheesta kirjoitettiin raportti, johon liitettiin myös kuvaus omista verkostoista englanniksi. Raportin keskeinen sisältö esiteltiin sitten englanniksi posteriseminaarissa, jonne opiskelijat saivat halutessaan kutsua omia verkostojaan.

I found this interesting website when surfing in the internet. IRCT is a health-based umbrella organisation that supports the rehabilitation of torture victims and the prevention of torture worldwide. In the website there is lots of information about torture victims and how to help them. Now when the european refugee situation is in crisis this could offer usefull information for people working in the refugeecentres.

[International Rehabilitation Council for Torture Victims](#)

The IRCT is the umbrella for more than 140 independent torture rehabilitation organisations in over 70 countries. Each year our members treat more than 100,000 torture survivors and their families.

I am working as a physiotherapist in Kruunupuisto Punkaharju Rehabilitation Centre. I have been there 24 years. The department where I am working is called neurological rehabilitation and rehabilitation of people who need assistance in daily life. Our services are individual rehabilitation, different kind of rehabilitation courses and outpatient rehabilitation. This moment I work with courses for caregivers and over 65 years old people

Verkkokeskustelua Facebookissa

Mihin kaikki johti? Miten tästä eteenpäin?

Opiskelijat eivät ole antaneet vielä loppupalautetta opintojaksosta. Palautetta on kuitenkin kerätty matkan varrella:

”Verkostopalaveri on prosessi, joka sisältää kuulemistä, kuulluksi tulemistä. Osallistujien pitäisi olla tasavertaisia, osallistumisen avointa, luottamuksellista ja läsnäoloa. Verkostopalaverin vahvuuksia on moniäänisyys, tasavertaisuus, kunnioittava puhe ja käytös, reflektiivisyys ja dialogisuus. Jokaisen verkostopalaveriin osallistuvan tulee tuntea tulevansa kuulluksi.”

”Toiveena on, että eri hallinnonalojen toimenpiteitä voitaisiin tuoda lähemmäs toisiaan ja byrokratia antaisi myöten asiakasystävällisempien palvelupolkujen rakentamiseksi. Kehityksen mahdollistamiseksi verkostoja tulisi ylläpitää ja niiden merkitys tulisi tunnistaa. Tapausesimerkeissämme tuli hyvin esiin se, miten eri tavoin ja motiivein yhteistyötä eri tahojen kanssa voidaan tehdä.”

”Opiskeluiden aikana olen jo aikaisemminkin huomannut, kuinka pienessä omassa maailmassa elän työni puolesta ja tämä harjoitus sen todisti taas ja jälleen kerran.”

Opettajien kannalta katsottuna voi todeta, että yhteistyön pitää perustua luottamukseen ja vapaaehtoisuuteen. Vaikka rutii-nien rikkominen voi aukaista silmiä ja olla itsekullekin hyväksi, olisi suotavaa, että opintojaksot, joilla yhteisopettajuutta toteutetaan, eivät olisi kertaluonteisia. Näin kaikki saisivat jossain vaiheessa onnistumisen kokemuksia, kokeiluista voisi tulla vakiintunut hyvä käytäntö eikä yhteissuunnittelu kuormittaisi liikaa.

Yhtenä kriittisenä pisteenä yhteissuunnittelussa ja -toteutuksessa on se, että opintojakso lukitaan liikaa, opintojakson etenemistä ei sanoiteta opiskelijoille tarpeeksi eikä opiskelijoita kuulla tarpeeksi, kun opettajilla on suunnitelmat ”liian selvät”. Vielä tunnillakin pitää osata tehdä korjausliikkeitä ja suostua vaihtoehtoihin toteutustapoihin, jos ne ovat tavoitteiden suuntaisia.

Kaikki tässä opintojaksossa mukana olleet opettajat olivat tottuneita yhteisopettajuuteen, yhtään noviisia ei ollut mukana. Mihin siis kaikki johti? Yhteinen päätös on, että näin jatketaan - jos ei tällä niin jollain muulla opintojaksolla.

Lue lisää:

[Suositus tutkintojen kansallisen viitekehyksen \(NQF\) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa.](#)

Monialainen toimintakyvyn edistämisen opetussuunnitelma 2015–2016.

[Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129.](#)

Tiedonhankinnan opetus on yhteistyötä

Terhi Kaipainen, informaattikko, Kirjasto- ja oppimisteknologiapalvelut, Xamk

Tiedonhankinta- ja tiedonarviointitaidot ovat tärkeitä sekä opiskelussa että elämässä ylipäätään. Uutta tietoa syntyy kiihtyvällä tahdilla, ja tarvitsemansa tiedon voi löytää jatkuvasti laajenevasta joukosta erilaisia www-sivustoja, tietokantoja, blogeja jne., eikä unohtaa voi vielä painettujakaan aineistoja. Mikkelin ammattikorkeakoulussa tiedonhankinnan opetus on osa muita opintoja, jolloin opiskelija ymmärtää paremmin tiedonhankinnan opetuksen yhteyden niin opiskeluun kuin tulevaan työelämään. Tässä artikkelissa kuvataan, kuinka tiedonhankinnan opetus on saatu integroitua kiinteäksi osaksi terveystalouden laitoksen opintoja.

Yhdessä tekemisellä jo pitkä historia

Kirjaston tarjoamaa opetusta on pyritty integroimaan osaksi muita opintoja ammattikorkeakoulun alusta saakka. Itse hyppäsin informaattikoksi melko lyhyellä opastuksella opettamaan tiedonhankintaa vuonna 2011, ja jo tällöin oli olemassa rakenne siitä, miten kirjaston tarjoama opetus sijoittuu osaksi muita opintoja. Tämä selkeytti kummasti aloittelevan informaattikon työtä. Samana vuonna kirjaston informaattikot tekivät Mamkin koulutustiimiin esityksen, jossa tiedonhankinnan opetus jäsennettiin kolmitasoiseksi ja samalla ehdotettiin, mihin opintojaksoihin opetuksen voisi integroida.

Vuonna 2012 pääsimme tarjoamaan tiedonhankinnan opetusta uudella läpi opintojen leikkaavalla mallilla. Jokainen informaattikko huolehti siitä, että kokonaisuus toteutui hänen omilla vastuualueillaan ja suunnitteli opetusta yhdessä eri opintojaksoiden opettajien kanssa. Terveystalolla

Mikkelin ja Savonlinnan informaattikot tekivät yhteistyötä, sillä terveystalousta opetetaan kummallakin paikkakunnalla.

Tiedonhankinnan opetusta kehitettiin koko ajan eteenpäin mm. kerätyn palautteen avulla ja yhteistyössä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun informaattikoiden kanssa. Maaliskuussa 2013 Kymenlaakson ja Mamkin kirjastot yhdistyivät Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy:n Kirjasto- ja oppimisteknologiapalveluiksi, ja samalla aloimme vahvistaa yhteistyötä ja tiedonhankinnan opetusta entisestään. Tuleva ops-uudistus laitto vauhtia suunnitteluun, koska halusimme tehdä tiedonhankinnan koulutuksen näkyväksi myös opsissa. Ehdotimme opetuksen jakaantumista edelleen kolmeen vaiheeseen:

- Johdatus kirjastopalveluihin (1 - 2 tuntia)
- Tiedonhankinnan perusteet (2 - 4 tuntia)
- Opinnäytetyön tiedonhankinta (2 tuntia)

Pääsimme siis mukaan ops-prosessiin, ja jokainen informaattikko huolehti omien vastuualuejensa kanssa siitä, että tiedonhankinta tuli näkyväksi opsissa. Tiedonhankinnan opetus sijoittui eri aloilla hiekan eri opintojaksoihin. Useimmiten opetus on osa viestinnän, suomen kielen tai tutkimusmenetelmien opintojaksoja. Seuraavaksi avaan terveystalouden osalta, kuinka tiedonhankinta on osa opintoja ja kuinka yhteistyö opettajien kanssa toimii.

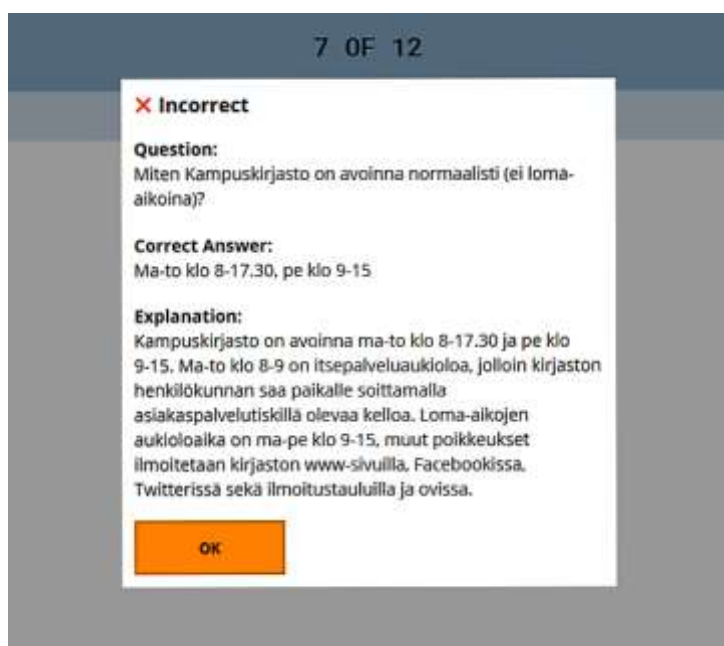
Aluksi johdatellaan kirjaston käyttäjäksi

Aivan opintojen alussa opiskelijat osallistuvat johdatus kirjastopalveluihin -tun-

neille useimmiten osana ammatillista kasvua. Nämä tunnit sovitaan aina yhdessä ryhmän tutor-opettajan kanssa. Johdatus-tunneilla tutustutaan kirjastoon ja opetellaan käyttämään kirjaston omaa Kaakkuri-Finna-palvelua, josta löytyvät sekä painetut että sähköiset aineistot. Eri alojen opiskelijoiden tunnit poikkeavat toisistaan oikeastaan vain siten, mitä sähköisiä aineistoja heille ensisijaisesti esitellään. Aloilla on esimerkiksi omia spesifejä tietokantoja. Omilla tunneillani kerron ensin,

mitä palveluita kirjasto opiskelijalle tarjoaa ja miten Kaakkuri-Finna toimii. Tämän jälkeen opiskelijat suunnistavat kirjastossa pienissä ryhmissä vastaillen mobiili- tai tablet-laitteen avulla Socrative-kyselytyökalulla tekemääni kyselyyn. Lopuksi käymme vielä yhdessä vastaukset läpi, ja tarkennan alun esitystäni tätä kautta. Opiskelijat saavat vastata kyselyyn anonyymisti.

Opiskelija saa jokaisen vastauksen jälkeen palautteen ja oikean vastauksen

Johdatus kirjastoon

Show Names
  Show Answers

Name	Progress	#1	#2	#3	#4	#5	#6	#7	#8	#9	#10	#11
Anon 32d22	100% ✓	B	A	True	C	True	B	Takaosa	A	romsanej	MOT	364, 159
Anon efc08	0%											
Class Total		0%	100%	100%	100%	100%	0%		100%			

Click on Question # or Class Total % for a detailed question view

Informaatikko voi seurata omalta näytöltään kyselyn etenemistä

Tiedonhaku opiskelutehtävien tukena

Terveysalalla tiedonhankinnan perusteiden suunnittelu tehdään yhdessä viestintä- ja tietotekniikan opettajien kanssa, sillä he opettavat viestintätaidot-opintojaksoilla, jonka osaksi tiedonhankinta linkittyy. Nämä tunnit sijoittuvat ensimmäiselle lukukaudelle, jotta opiskelijat saisivat heti opintojensa alussa riittävät taidot itsenäiseen tiedonhakuun ja tiedon arviointiin. Tiedonhankintaa pyritään aina opettamaan siten, että tiedonhakua harjoitellaan aidon tehtävän kanssa, ts. tietoa ei etsitä vain etsimisen vuoksi, vaan suomen kielen opettaja teettää tehtävään opiskelijan valitsemasta terveystieteiden alasta aiheesta kirjallisuuskatsauksen, jota varten opiskelijoiden tulee etsiä 2 - 3 tutkimusta tai tutkimusartikkelia.

Tiedonhaun perusteiden tunnit jakautuvat yleensä kahteen kahden oppitunnin mittaiseen osioon, joista ensimmäisellä informaattikko käy läpi teoriaa, ja tämän jälkeen opiskelijat tutustuvat pienissä ryhmissä eri tietokantoihin. Tunnin lopuksi ryhmät esittelevät oman tietokantansa muulle ryhmälle. Olen havainnut, että näin opiskelijat muistavat paremmin mm. tiedonhaun tekniikat. Toisella kerralla teemme yhdessä tiedonhaun tehtävää, jossa opiskelijat ensin suunnittelevat tiedonhakuun kirjallisuuskatsauksen aiheeseensa liittyen eli miettivät sopivia hakusanoja ja aiheen rajausta. Tämän jälkeen he tekevät hakuja eri tietokantoihin ohjeiden mukaisesti ja kuvaavat mm., millaisia hakulausekkeita käyttävät. Informaattikko auttaa hakujen tekemisessä ja ohjaa oikeaan suuntaan.

Tuntien tavoite on oppia etsimään ja arvioimaan oman alan tutkimustietoa, ja tämän vuoksi tehtävässä on valmiiksi valittuja tietokantoja, joista haut tehdään. Opiskelijat ovat kokeneet tämän hyväksi tavaksi opetella tiedonhakua ja oppia uusia tiedonhaun paikkoja, kun tehtävässä pakotetaan pois googlaamisen muka-

vuusalueelta. Tiedonhankinnan opiskelutehtävä arvioidaan hyväksyty - täydennettävä. Lisäksi informaattikko antaa opiskelijoille tehtävästä ohjaavan palautteen, jotta opiskelija osaa hyödyntää tunneilla oppimaansa myös muissa opinnoissa.

Opinnäytetyön tiedonhaku – miten löydän tutkimustietoa?

Hoitotyön tutkiminen ja kehittäminen -opintojaksolla terveystieteiden opiskelijat tutustuvat tutkimusprosessiin ja samalla kerrataan sekä syvennetään tiedonhaun taitoja. Opintojakso on alusta asti suunniteltu yhdessä hoitotyön ja suomen kielen opettajien sekä informaattikon kanssa. Tämä opintojakso johdattaa opiskelijat myös omaan opinnäytetyöprosessiinsa, ja tiedonhaku liittyykin oman opinnäytetyön aiheeseen. Jos omaa opinnäytetyön aiheita ei ole vielä löytynyt, voi tehtäviä hyödyntää myös siihen, että etsii tietoa niistä aiheista, joista voisi tehdä opinnäytteen.

Opintojaksoon sisältyy yhteensä 8 tuntia tiedonhaun opetusta ja ohjausta. Tiedonhaun tunnit pidetään yhdessä informaattikon ja hoitotyön opettajan kanssa, jolloin kumpikin opettaja saa tukea toiselta. Informaattikko kertoo ryhmän kanssa tiedonhankinnan perusteissa jo käytyjä asioita, ja hoitotyön opettaja osaa poimia esille hyviä alaan liittyviä esimerkkejä, joilla selvennetään mm. hakulausekkeen muodostamista. Tiedonhaun taitoja harjoitellaan tiedonhaun tehtävän avulla, ja tämän jälkeen keskitytään etsimään muilla hoitotyön tutkiminen ja kehittäminen -opintojakson tunneilla tarvittavia tutkimusartikkeleita. Tiedonhaun tehtävä arvioidaan hyväksyty - täydennettävä, ja informaattikko antaa myös korjaavaa palautetta sekä ohjaa mahdollisesti vielä uusille tiedonlähteille, jotta opinnäytetyön lähdemateriaali olisi mahdollisimman laadukasta ja perustuisi tutkittuun tietoon.

Näillä yhdessä pidetyillä tunneilla toimii erittäin hyvin se, että paikalla on sekä informaattikko että substanssin opettaja. Näin opiskelijat saavat paljon laajemman tuen tiedonhakuun, jos paikalla olisi vain toinen opettajista. Informaattikko osaa toki kertoa ja ohjata, miten ja mistä haetaan, mutta itse asiasisältöä voi olla hankalampi ohjata.

Tiedonhaussa yhteistyö on voimaa

Terveysalalla tiedonhaun opetus on jo hyvin pitkälle integroitu verrattuna moneen muuhun alaan. Omat kokemukset terveysalalta sekä opiskelijoita saatu palaute puoltaa sitä, että tiedonhaun opetuksen pitää liittyä muuhun opetukseen ja se on hyvä suunnitella yhdessä muiden opinto-

jakson opettajien kanssa. Opiskelijat saavat opetuksesta paljon enemmän irti, kun heillä on aito tarve hakea tietoa. Myös opetuksen oikea-aikaisuus varsinkin opinäytetyön kohdalla on tärkeää, sillä asiat omaksutaan paremmin, kun nähdään opetuksesta saatu hyöty itselle ja omalle työlle. Yhdessä tekemisestä on hyötyä myös informaattikolle, sillä yleensä aina kollegalta oppii jotain uutta tai saa uutta näkökulmaa aiheeseen. Kirjaston antaman tiedonhankinnan opetuksen määrä on varsin pieni verrattuna opetettavan sisällön ja informaatiolukutaidon edistämisen tavoitteisiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että opetusta voidaan tarjota yhdessä muiden opettajien kanssa, jolloin tiedonhankintataitoja edistetään ehkä helpommin läpi opintojen myös niissä aiheissa, joiden tunneille informaattikko ei osallistu.

”Medic-tietokannasta hakusanoilla *dialy* OR hemod* OR kotid* OR peritonealdialy** and itsehoi* OR oma* OR *self care*” osumia tuli 7, kun asiasanojen synonyymit olivat myös käytössä. Lisäämällä rajaukset vuosilukujen ja vain kokotekstit perusteella osumiksi tuli 4. Otsikoiden tarkastelun jälkeen osumia oli 0. Hakusanoilla *dialy* OR hemod* OR kotid* OR peritonealdialy** osumia tuli 424. Rajausten jälkeen osumia oli 66. Tarkastelemalla otsikot ja bibliografiset tiedot jatkokäsittelyyn hyväksyin kaksi tutkimusta: pro gradu -tutkielman ja väitöskirjan. Näistä luin ensin tiivistelmät ja sen jälkeen tarkastelin molemmista kokotekstin. Väitöskirjan hylkäsin, koska se ei vastannut tutkimuskysymykseen. Pro gradun hyväksyin mukaan ainoana suomalaisena tutkimuksena, jossa käsiteltiin tutkimusaiheeni.”

Tiedonhaun kuvausta oppinäytetyötekstin luonnoksesta, aiheena dialyysihoito (Heikkinen 2016)

Lue lisää:

[Suositus korkeakouluille – Informaatiolukutaito korkeakouluopinnoissa](#)

Viestimässä vieraskielisille opiskelijoille

Heli Kauppinen, viestintäsuunnittelija, FM, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun Oy:n viestintä- ja markkinointipalvelut

Mikkelin ja Kymenlaakson ammattikorkeakouluissa on yhteensä noin 9 000 opiskelijaa neljässä eri kaupungissa. Näin suureen joukkoon mahtuu paljon erilaisia opiskelijoita eri ikäryhmistä, eri aloilta ja eri opiskelumuodoista – osa heistä viettää paljon aikaa kampuksella, osa käy siellä vain harvoin. Jo tämä on haaste opiskelijaviestinnälle; lisäksi on huomioitava, että merkittävä osa opiskelijoista on vieraskielisiä tutkinto-opiskelijoita, vaihto-opiskelijoita tai kaksoistutkinto-opiskelijoita. Viestintää tehdään siis päivittäin sekä suomeksi että englanniksi.

Vieraskielinen viestintä ei ole pelkkää kääntämistä

Usein ajatellaan, että vieraskielisille opiskelijoille tarvitsee tiedottaa vähemmän kuin suomalaisille opiskelijoille, mutta käytännössä asia on päinvastoin. Suomalaiset opiskelijat saavat tietoa helposti

myös muista kuin korkeakoulun omista viestintäkanavista. Muun muassa Mamkin ja Kymenlaakson fuusiota koskevia uutisia he saattavat lukea paikallislehdistä tai niiden verkkoversioista. Paikallisista tapahtumista he löytävät helposti tietoa tapahtumajärjestäjien verkkosivuilta ja sosiaalisen median kanavista. Vieraskieliset opiskelijat ovat enemmän sen varassa, mitä me korkeakoulun kanavissa viestimme englanniksi.

On myös asioita, jotka eivät ole ulkomalaisen silmissä yhtä itsestään selviä kuin meille suomalaisille. Esimerkiksi erilaiset juhlapyhät ja niiden vaikutukset opiskeluun ja palveluihin on tarpeen selventää englanninkielisissä tiedotteissa tarkemmin kuin suomenkielisissä. Joka talvi julkaisemme intranetissä heille myös ohjeet siitä, kuinka pakkasella kannattaa pukeutua. Englanninkielinen opiskelijaviestintä ei siis ole vain sitä, että käännetään tai käännettään suomenkieliset tekstit englanniksi

Opiskelijaviestinnän ideointia

Vastuu yhteisöllisyydestä on jokaisella

Opiskelijaviestintä ei ole pelkästään viralisista asioista tiedottamista vaan myös yhteisöllisyyden luomista. Siksi on tärkeää muistaa viestiä kaikesta siten, ettei kukaan tunne jäävänsä ulkopuolelle. Yhteisestä opiskelijaviestinnästä vastuu toki on viestintä- ja markkinointipalveluilla, mutta käytännössä arkista opiskelijaviestintää tekevät lukuisat eri yksiköiden työntekijät ja myös opiskelijat itse: esimerkiksi harrastetuutorit tiedottavat itse järjestämistään harrastusryhmistä. Myös opiskelijakunta MAMOK viestii nykyisin aktiivisesti kahdella kielellä. Opiskelijat käyttävät viestinnässä ahkerasti myös sosiaalista mediaa, jossa on myös syytä muistaa, että eri taustoista tulevat opiskelijat

suosivat eri palveluita: esimerkiksi VKontaktte on tärkeä kanava venäläisille opiskelijoillemme.

Vieraskieliset opiskelijat ovat antaneet palautetta, että heitä harmittaa, kun korkeakoulun intranet-palvelussa esimerkiksi opiskelijoiden laittamat tapahtuma- ja kirpputori-ilmoitukset ovat usein vain suomeksi. Useimmiten kyse on varmasti vain siitä, että ilmoituksen laittaja ei ole tullut ajatelleeksi koko asiaa. Joskus kirjoittaja epäilee oman kielitaitonsa riittävyyttä ja jättää siksi kokonaan kirjoittamatta englanniksi. Olen rohkaissut sekä itseäni että muita sanomalla, että juuri kellään luki-joista englanti ei ole äidinkieli, joten tekstin ei tarvitse olla kielipollisesti täydellistä; tärkeämpää on, että se on ymmärrettävää.

Opiskelijoiden intranet-palvelun englanninkielinen etusivu

Opiskelijaviestintää kehitetään koko ajan, ja yksi tärkeimmistä kehittämiskohteista on juuri englanninkielinen opiskelijaviestintä. Tämän vuoksi meidän on kerättävä entistä ahkerammin myös palautetta ja käyttäjätietoa vieraskielisiltä opiskelijoiltamme: muuten emme voi tietää, mitä he

odottavat ja tarvitsevat. Viime syksynä järjestimme suomenkieliset opiskelijaviestinnän workshopit kaikilla kampuksilla – olisiko ensi syksynä englanninkielisten workshopien vuoro?

Opiskelijaviestintää suunnittelemassa

Lue lisää:

[Kyamk ja Mamk kehittävät yhdessä opiskelijaviestintää](#)

[Communicating to foreign students](#)

[Opiskelijan blogi Brasiliasta](#)

[Opiskelijan blogi Meksikosta](#)

[Opiskelija blogi Nicaraguasta](#)

Kielten opettaja ”oikeissa töissä”

Arja Haikara, kielipalvelujen päällikkö, Mamk

Ammattikorkeakoulun kieltenopetuksen tavoitteena on taata opiskelijalle riittävä viestintä- ja kielitaito työelämää varten. Parhaiten tämä toteutuu silloin, kun kieli- ja viestintäaineiden opettajalla on omakohtaista kokemusta opettamansa ammattialan viestintätilanteista aidossa ympäristössä. Mikäli opettajalla ei ole taustaa muista kuin opetustöistä, on hänen mahdollista kerryttää kokemustaan ”oikeista töistä” oppilaitoksen ulkopuolella ammattikorkeakoulun mahdollistamilla opettajien työelämäjaksoilla.

Oma urani Mikkelin ammattikorkeakoulun kielipalvelujen päälliköksi lähtee 1990-luvun alusta Moskovasta. Olin valmistunut Jyväskylän yliopistosta pääaineena venäjän kieli ja kirjallisuus, ja ensimmäinen ”oikea työpaikka” oli sattumien summana Moskovassa.

Työskentelin aluksi kulttuurisihteerinä järjestössä, joka tuki Moskovon suomalaisten kulttuuritoimintaa ja vapaa-ajan harrastuksia. Toimin kirjastonhoitajana kolmessa suomenkielisessä kirjastossa, järjestin erilaisia kulttuuririentoja ja tapahtumia. Tuolloin Moskovassa asui ja työskenteli noin 2000 Suomesta lähetettyä henkilöä, nyttemmin lukumäärä on huomattavasti pienempi. Silloin oli tärkeää, että suomalaisyhteisö kokee yhteenkuuluvaisuutta, ja sitä haluttiin tukea kulttuuri-toiminnalla. Moni ei myöskään kielimuurin tai muiden syiden takia ollut halukas tutustumaan venäläisiin ihmisiin.

Kulttuurityössä tutustuin moniin yrityksiin ja siirryinkin ennen pitkää työskentelemään enemmän koulutustani vastaaviin

tehtäviin tulkiksi, kääntäjäksi ja toimistopäälliköksi yrityksiin, joilla oli liiketoimintaa Venäjällä. Kaikkiaan viihdyin Venäjän suurkaupungeissa kymmenkunta vuotta. Viimeisimpinä vuosina toimin erityisasiantuntijana Pietarissa Suomen pääkonsulaatissa.

Venäjällä opin yleisten työelämätaitojen ja ammatin vaatiman osaamisen lisäksi venäjän kielen ja kulttuurin. Yliopisto-opinnot antoivat valmiudet, mutta monta vuotta kestänyt kieli- ja kulttuurikyly opetti ajattelemaan venäjäksi, ymmärtämään venäläistä sielunmaisemaa ja kulttuurin koodeja sekä antoi minulle elämänrikkautta ja kokemuksen pärjäämisestä missä vain. Lisäksi opin usean ammattialan sanastoa ja toimintakulttuuria.

Toinen ura rakentui kuin itsestään Venäjän jälkeen Suomessa venäjänkielisten maahanmuuttajien kotouttamisen parissa. Työskentelin valtionhallinnossa ja oppilaitoksessa ja olin päivittäin kanssakäymisessä Venäjältä Suomeen muuttaneiden aikuisten ihmisten kanssa. Minun oli helppo ymmärtää heidän ongelmiaan vierassa maassa, keskustella heidän kanssaan ilman välikäsiä, tukea heitä ja saada ymmärtämään oma tilanteensa ja mahdollisuutensa uudessa kotimaassa.

Mitä hyötyä kielen opettajalle oppilaitoksen ulkopuolisesta työelämäkokemuksesta on? Sieltä voi tuoda opetukseensa ajantasaista sanastoa ja tietoa siitä, millaista kieli- ja viestintätaitoa työelämä odottaa vastavalmistuneilta. Sieltä voi tuoda myös tietoa siitä, millaisia uusien kielten osaamistarpeita yrityselämässä on.

Omasta taustani ammennan silloin, kun opetan Mamkin opiskelijoille venäjän kieltä. Pystyn elävöittämään omien kokemusteni kautta opiskeltavaa aihetta. Kerroin esimerkkejä ”todellisesta elämästä”, monikulttuurisista työyhteisöistä, työelämän pelisäännöistä ja toimintatavoista, ulkomailla asumisesta. Tutkimme venäläistä kulttuuria ja käymme keskusteluja, voin antaa vinkkejä vaikka mielenkiintoista nettisivuista ja rohkaista lähtemään omille tutkimusmatkoille. Toivon mukaan

saan välitettyä heille positiivista asennetta ja uteliaisuutta venäjän kieltä, kulttuuria ja venäläisiä ihmisiä kohtaan.

Omasta kouluajastani muistan erityisen hyvin venäjän opettajani, joka kertoi omista kokemuksistaan opiskelijana Moskovassa. Se sai minut kiinnostumaan. Parasta, mitä voin tarjota omille opiskelijoilleni, on herättää se sama kiinnostus ja uteliaisuus, joka minutkin tälle tielle ohjasi.

Työtä ja vapaa-aikaa Venäjällä (kuvat Irina Sarno ja Marita Ardell)

Kielten opettaja jatko-opiskelijana

Anna-Elina Hirvonen, lehtori, ruotsin ja saksan kieli

Työskenneltyäni useita vuosia kääntäjänä eri työnantajien palveluksessa teollisuuden matalasuhdanne kypsytti päätökseni ryhtyä jatko-opiskelijaksi. Riittävän ajan löytäminen jatko-opinnoille oli kuitenkin haasteellista koko lisensiaatintyöni tekemisen ajan. Suurin hyöty opetustyölle tuli seminaariesitelmien ja niiden valmistelun kautta. Sain myös huomata, miten edellisten opintojen jälkeen oman tieteenalani tutkimus oli monipuolistunut merkittävästi.

Päätin ryhtyä jatko-opiskelijaksi, koska kaipasin uusia haasteita. Olin ehtinyt työskennellä kääntäjänä kahden eri työnantajan palveluksessa lähes yhdeksän vuotta edellisen tutkintoni jälkeen. Työnantajista jälkimmäinen oli teollisuusyritys. Aloitin sen palveluksessa noususuhdanteen aikana. Työskenneltyäni yrityksessä noin kuusi vuotta aloin kypsyttellä jatko-opiskeluaikaita. Silloin nousukausi oli vaihtunut matalasuhdanteeksi, ja koin osan työajastani olevan joutokäyntiä.

Samalla kun aloitin jatko-opintoni, siirryin Mikkelin ammattikorkeakoulun palvelukseen. Kyseinen ratkaisu oli siinä mielessä virhetikki, että uusi työ vei ensimmäisenä lukuvuonna niin paljon aikaa, että käytännössä opinnot etenivät hyvin vähän. En kuitenkaan katunut ratkaisuani, sillä siirtyminen opetustyöhön tuntui mielekkäältä.

Mielihyvää oman tieteenalan kehityksestä

Työskennellessäni kääntäjänä en ollut seurannut käännöstieteen tutkimusta. Huomasin mielihyväkseni, että alan tutkimus oli monipuolistunut. Monipuolistuminen oli hyvä asia mutta aiheutti samalla

sen, että jouduin lukemaan paljon lisää saadakseni edes jonkinlaisen kokonaiskuvan muutoksesta.

Lisensiaatintyössäni tutkin edellisen työnantajan lehdistötiedotteita, jotka oli julkaistu neljällä eri kielellä: suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Tekstien alkukieli oli yleensä englanti. Itse olin kääntänyt niiden ruotsin- ja saksankieliset versiot. Omien käännösteni lisäksi minulla oli niiden kielitarkastetut versiot, jotka oli tehnyt yrityksen Ruotsin ja Saksan myyntitoimisto. Vertasin kielentarkastajien tekemiä muutoksia omiin käännöksiini ja selvitin muutosten perusteltavuutta asettamani hypoteesin näkökulmasta.

Käytännössä tutkin vieraasta kielestä vieraalle kielelle käännettyjä tekstejä, mikä ei ole ollut kovin yleistä käännöstieteessä. Aineistoni oli lisäksi autenttisia yritysmaailmassa syntyneitä tekstejä. Vaikka aineistoni oli alusta alkaen selvillä, jouduin miettimään sopivaa näkökulmaa ja tutkimusongelmaa melko kauan.

Haasteena opettajan työmäärän ja opiskelun yhteensovittaminen

Pidin sekä työelämälähtöistä aineistoani että tutkimusongelmaani mielenkiintoisena, mutta haastavaksi osoittautui ensimmäisen opetusvuoden jälkeenkin opettajan työmäärän ja jatko-opintojen yhteensovittaminen. Olin aluksi sivutoiminen opettaja ja tein myöhemmin kahtena talvena alennettua työaikaa, mutta käytännössä opiskelu ajoittui usein ilta-, viikonloppu- ja loma-aikoihin. Opettajan kesälomasta todelliseksi loma-ajaksi jäi vain pari kolme viikkoa.

Suurin anti seminaariesityksistä

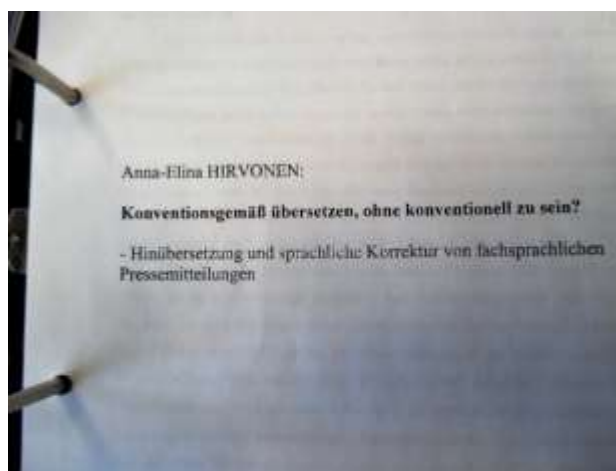
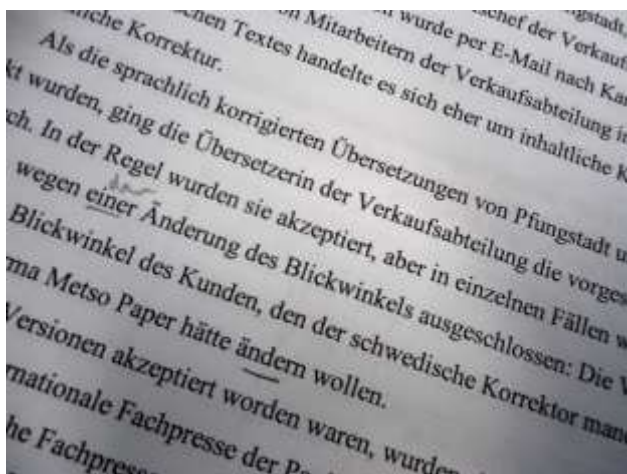
Kun lisensiaatintutkintoni loppuvaiheessa aloitin pedagogiset opinnot silloisen esimieheni pyynnöstä, totesin kahlanneeni siihen mennessä niin monta vieraskielistä tieteellistä artikkelia, että opettajanopintojen suomenkielisten artikkelien lukeminen tuntui lastenleikiltä. Lisäksi tuntui, että olin tahkonnut lisensiaatintyötäni niin pitkään, että etätehtävien kirjoittaminen lähdeviitteineen ja -luetteloineen ei tuottanut vaikeuksia.

Nykyisen opetustyöni kannalta suurin anti oli kuitenkin se, että pidin esitelmää alan valtakunnallisissa seminaareissa. Niissä tiukkaan rajattu esitysaika pakotti miettimään hyvin tarkkaan etukäteen, mitä asioita halusi käsitellä. Koin saaneeni esitysvarmuutta ja oppineeni asioiden tiivistämistä. Kun näen PowerPoint-esityksen, jossa on paljon pientä tekstiä, muistan ohjausseminaarimme suomen lehtoria, joka aina muistutti, että kirjaisinkoon on oltava vähintään 20 – silloin yhteen diaan ei mahdu kuin oleelliset asiat.

Sain lisensiaatintyöni valmiiksi vuonna 2011. Opettajantyytä ajatellen mieleeni nousee yksi tenttikirja, jossa saksalainen asiantuntija arvioi pitkän kokemuksensa perusteella tietotekniikan käyttöä kielenopetuksessa. Hän muistutti, että jokaisen

uuden välineen kohdalla pitää miettiä sen tuottamaan lisäarvoa: mikä on mielekästä tietylle ryhmälle tietyssä tilanteessa. Hän oli sitä mieltä, että visuaalisuus voi kyllä tehdä opetusmateriaaleista houkuttelevia, mutta ei välttämättä tue syvällistä oppimista, koska opiskelija ei joudu työstämään niitä samalla tavoin kuin luettua tekstiä. Samoin hänen mielestään yrityksen ja erehdyksen kautta oppiminen, johon osa tehtävistä perustuu, ei tuota syvää oppimista.

Tällä hetkellä opetustyö tarjoaa niin mielenkiintoisia haasteita, että uudet jatkoopinnot eivät ole suunnitelmissa. Jos niiden aika tulisi joskus, tekisin ainakin kaksi asiaa toisin: Yrittäisin jakaa kokonaistyön niin pieniin paketteihin, että voisin saada yksittäisen osan valmiiksi suunnittelemani ajassa, vaikka joutuisin edelleen turvautumaan epäedulliseen opiskeluaikaan, ts. iltoihin ja viikonloppuihin. Toiseksi käyttäisin alusta alkaen aineiston käsitteelyyn jotain tietokoneohjelmaa apuna, sillä lisensiaatintyötä tehdessäni analysoin aineistoa aluksi pelkästään manuaalisesti. Vaikka alkuinnostus olisi suuri, tarkoituksenmukaiset työkalut kannattaa valita ensin. Lisäksi tutkimusaiheen pitää olla itseä kiinnostava, sitä ei kannata valita kenenkään muun toiveesta.

Artikkelin kirjoittaminen on osaamisen jakamista

Helena Horn, lehtori, suomi ja viestintä

Mamkin henkilöstö julkaisee vuosittain yli 400 julkaisua, joista suurin osa artikkeleita. Julkaiseminen on yhteiskunnallista vaikuttamista, ja se tukee työelämäyhteistyötä, hanketoimintaa ja opiskelijarekrytointia. Tässä artikkelissa käsitellään artikkeleiden kirjoittamisen funktioita, artikkelin kirjoittamisessa huomioon otettavia seikkoja, koomateoksen toimittamista sekä lyhyesti myös sitä, mihin suuntaan julkaisutoimintaa kannattaisi kehittää.

Miksi artikkeleita kirjoitetaan?

Mamkin julkaisuohjeessa kerrotaan julkaisutoiminnan tarkoituksesta seuraavasti: ”Mikkelin ammattikorkeakoulu tiedottaa julkaisutoimintansa kautta tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnastaan sekä opetuksestaan niin ulospäin kuin ammattikorkeakoulun sisällä.”

Julkaisutoiminnan tarkoituksena on siis lyhyesti sanottuna avata amkin koulutuksessa ja tki-toiminnassa tuotettua tietoa ja osaamista ja olla vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa, tarkoitettakoon ympäristöllä sitten ammattikorkeakoulua, työelämää, aluekehittämistä, valtakunnallista ammattialan, palveluiden yms. kehittämistä tai sitten kansainvälistä verkostoitumista. Amkin julkaisutoiminnassa on siis hyödynnettävyyshankintafunktio ensisijainen.

Yksi julkaisemiseen kannustava tekijä on tietysti myös raha. Ammattikorkeakoulujen nykyisessä rahoitusmallissa 2 % eli 17 miljoonaa euroa jaetaan ammattikorkeakouluille niiden julkaisuaktiivisuuden perusteella. Tämä suoranaisesti pakottaa ammattikorkeakoulut miettimään julkaisu-toimintansa tavoitteita ja uudistamistarpeita sekä sitä, miten saada julkaiseminen osaksi henkilöstön arkityötä.

Mamkin tutkimuksia ja raportteja

Miten artikkeli kirjoitetaan?

OKM luokittelee nykyisellään julkaisutyypit seuraavasti: A - C Erilaiset tieteelliset julkaisut, D Ammattiyleisölle suunnatut julkaisut, E Suurelle yleisölle suunnatut julkaisut, F Taiteellinen tai taideteollinen toiminta, G Opinnäytteet, H Patentit ja keksintöilmoitukset ja I Audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniiset ohjelmat. (Rahoitusmallissa huomioidaan julkaisutyypit A - F ja I.) Mamkin henkilöstö ilmoittaa julkaisunsa luokittelun mukaisesti henkilöstön intrassa.

Artikkelin kirjoittaminen on yleensä journalistin ammattityötä, mutta jokaisen kannattaa hyödyntää mahdollisuus kirjoittaa omasta osaamisalueestaan, saada omaa ja organisaationsa osaamista näkyväksi, jos siihen tulee mahdollisuus. Viestintä on olennaista kaikessa asiantuntijatyössä. Sisäisessäkin viestinnässä artikkelilla on paikkansa. Joskus tuntuu, että pyörää keksitään koko ajan uudelleen, kun ei tiedetä, mitä naapurityöhuoneessa tehdään.

Ammattikorkeakoulussa kirjoitetaan useimmiten ammatillisia artikkeleita yhteistyökumppaneille tai/tai yhteistyökumppaneiden kanssa, tietoa ja osaamista popularisoivia artikkeleita suurelle yleisölle sekä tieteellisiä artikkeleita. Näin ollen artikkeleita voi tarjota esimerkiksi ammatti-, asiakas- ja alue- sekä tiedelehtiin, organisaatiolehtiin (henkilöstölehdet, asiakaslehdet) ja erilaisiin yhteistyötahojen kokoomajulkaisuihin.

Artikkelin kirjoittamiseen harjaantuu nopeasti tottumatonkin kirjoittaja. Juttua kannattaa hahmotella jo varhaisessa vaiheessa. Ennen kuin kirjoittaa sanaakaan, kannattaa vastata seuraaviin kysymyksiin: Miksi kirjoitan? Kenelle kirjoitan? Miten kirjoitan ja miten rajaan näkökulman? Ja sitten vasta: Mitä kirjoitan? On hyvä keskustella artikkelistaan tai artikkelinsa aiheesta esimerkiksi työkavereiden

kanssa. Usein apua on siitä, että aikaa on niin paljon, että voi jättää välillä jutun leppäämään – ja katsoa asioita sitten uudestaan tuorein silmin.

Etenkin opettajat ovat tottuneet kirjoittamaan ja käsittelemään esseetyyppisiä tekstejä. Tekstilajeina artikkeli ja essee poikkeavat niin, että artikkelissa on painopiste tekstin alussa (esim. ingressi, jossa sanotaan tärkein), kun taas esseessä on painokas yhteenveto usein lopussa. Artikkelissa lukijaa pitää houkuttaa lukemaan kiinnostavalla ingressillä ja napakoilla ot-sikoilla, ja artikkelissa on yleensä vain yksi tulokulma, josta asioita tarkastellaan. Usein auttaa, kun miettii, millaisen artikkelin itse haluaisi lukea.

Kirjoittamisen tapa ja käytettävä sanasto määräytyy kohderyhmän ja julkaisufoorumin mukaan. Miksi puhua Länsi-Savossa arterioskleroosista, kun voi puhua valtimonkovettumistaudista? Miksi käydä selittämään lähdekoodia tai komentoriviä ohjelmoijille jne.

Opiskelijat osallistumaan!

Mamkin opiskelijat kirjoittavat joissakin koulutuksissa jo nykyisellään yllättävänkin paljon artikkeleita yksin, opiskelijaryhmissä, yhdessä työelämäkumppaneiden tai opettajien kanssa. Artikkelit opinnollistetaan opiskelijatyöksi.

Esimerkiksi kypsyysnäytteissä terveysalalla artikkelivaihtoehdolla on ollut pitkät perinteet. Artikkeleita kirjoitetaan mm. ammattilehtiin osaamisen jakamiseksi, potilasjärjestölehtiin tiedon jalkauttamiseksi, aluelehtiin päättäjiä ja väestöä varten sekä organisaatioiden henkilöstölehtiin ja intraan organisaation kehittämiseksi.

Entäs sitten opinnäytetyöt? Mamkissa ei ole kirjoitettu tähän mennessä (kevät 2016) yhtään varsinaista artikkelioinnäy-

tetyötä (ja vain pari yksittäistä opinnäytetyötä ammattikorkeakouluissa yleensäkään). Artikkelioinnäytetyö voisi kuitenkin olla yamkissa yksi vaihtoehto. Yamkin opiskelijoillahan on usein takanaan pitkä työkokemus, laajat verkostot ja koulutuksen edetessä myös kykyä monialaiseen yhteistyöhön. Kannattaisiko ohjeistaa tämäkin vaihtoehto, että opiskelija uskaltaisi tarttua tilaisuuteen?

Julkaisun toimittaminen helpommaksi

Tämän julkaisun toimittamisessa kokeiltiin mallia, jossa muutaman dian PP-esityksenä aukaistiin ennakolta kokoomajulkaisun nimi, tavoitteet ja potentiaaliset kohderyhmät, julkaisun jakaminen teemoihin ja tarkat kirjoitusohjeet, joissa oli kerrottu kirjoittamisen tapa (kokemuksellisuus ja ammatillisuus), kirjoittajan esittelytapa, artikkelin pituus ja muut raportointikonventionit (fontti, otsikointi, kappalejako, viittaus-tekniikka, luettavuus jne.).

PP-ohje esiteltiin kielipalvelujen palaverissa ja annettiin kuukausi aikaa ilmoittautua kirjoittajaksi ja kaksi kuukautta aikaa saada artikkeli valmiiksi. Lisäksi luvattiin, että kokoomajulkaisun toimittajat auttavat tarvittaessa mm. julkaisun näkökulman valinnassa. Tämän jälkeen ryhdyttiin pohtimaan kielipalvelujen yhteistyökumppaneita ja opiskelijoita, joilta toivottiin lisää julkaisuja.

Kun kaikki kirjoittajat olivat tiedossa, heille lähetettiin PP-ohje. Seuraavaksi kirjoittajille aukaistiin Moodle-alusta, jonne koottiin ohjeita, ideoita ja linkkejä Mamkin aiempiin julkaisuihin. Kun artikkeli valmistui, se laitettiin heti Moodleen muiden kirjoittajien avuksi ja kokonaisuuden hahmottamisen parantamiseksi. Tämän jälkeen prosessi jatkui totuttuun tapaan.

Malli osoittautui toimivaksi. Aikaa säästyi, kun pelisäännöt ja reunaehdot olivat jo ennen kirjoittamista tiedossa eikä normaalia artikkeleiden moneen kertaan edestakaisin vatkaamista tarvittu.

Mamkin julkaisuja

”New writing” (mukaan Kallionpää 2015)

Muutoksen tuulia julkaisutoiminnassa

Digitalisaation myötä ammattikorkeakoulujen julkaisutoiminta tulevat muuttumaan ratkaisevasti. Kun Mamk ja Kyamk yhdistyvät Xamkiksi vuonna 2017, on oiva tilaisuus samalla tuulettaa ja tehostaa julkaisutoimintaa. Kannattaisiko miettiä aidosti uuden tekniikan hyödyntämistä ja uusia toimintaympäristöjä? Julkaisusarjat joka tapauksessa tullaan päivittämään. Pärijätäisiinkö nykyisten julkaisusarjojen sijaan jatkossa esimerkiksi *Teemalla* (artikkelikokoelmat, painoalajulkaisut), *Hankeella* (hankejulkaisut, kehittämistoiminta, sisältäen tutkimushankkeet ja innovointihankkeet) ja *Innolla* (muut julkaisut, täysin vapaa formaatti, esim. ketterän kehittämisen

julkaisut, kokeiluraportit, oppaat, opiskelijoiden julkaisut). Tätä työtä lähtee 1.1.2016 nimetty julkaisuryhmä nyt tekemään.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen julkaisujen rahoitusmalli on tällä hetkellä erilainen. Yliopistoissa ohjataan tutkijoita kirjoittamaan korkeamman tason vertaisarvioituihin englanninkielisiin julkaisuihin, mikä vähentää kansallista vaikuttamista. Ammattikorkeakoulujen julkaisujen rahoitusmalli tunnistaa ammatillisen soveltavan tutkimus- ja kehitystoiminnan erityislaadun mutta korostaa määrää joskus laadunkin kustannuksella. Rahoitusmalleja pitää kehittää mutta niitä ei ole syytä yhdistää, sillä yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on omat tehtävänsä.

Lue lisää:

[Ammattikorkeakoulujen julkaisutoiminta luo näkyvyyttä ja tuo esiin osaamista](#)

[Ammattikorkeakouluille oma julkaisuforum](#)

[Mamkin tutkimuksia ja raportteja](#), [Mamkin muita julkaisuja](#)

[Mitä on uusi kirjoittaminen](#)

[Tieto käyttöön](#)

Tilapäinen yhteisö – intensiivinen oppimiskokemus

Miia Kosonen, TKI-asiantuntija, tutkimuskeskus Digitalia, Mikkelin ammattikorkeakoulu, erityisalana sosiaalinen media, tietojohtaminen ja tiedonhallinta

Ennen kylät kasvattivat lapsensa, mutta nyt voimme valita itse kylämme. Sosiaalisen median suurin arvo on sen kyvyssä kytkeä ihmiset toisiinsa yli aika- ja paikkarajojen. Avoimet verkostot ja yhteisöt ovatkin korvaamaton mahdollisuus uuden oppimiseen.

Neljänlaista verkkoyhteisöllisyyttä

Internetin läpimurron varhaisina vuosina 1990-luvulla puhuttiin *maailmankylästä*. Monen muun hype-ilmion tavoin käsite oli hieman epäselvä. Maailma on aivan liian suuri ollakseen yksi kylä.

Se, mitä käsitteellä todennäköisesti haettiin, toteutuu nykyisin Internetin yhteisöissä: voimme luoda useita pieniä kyliä yli fyysisen maailman aika- ja paikkarajojen. Tavoitamme samoista asioista kiinnostuneet vertaisemme tarvittaessa vaikka pallon toiselta puolelta.

Pönkä ym. (2012) jakaa verkkoyhteisöllisyyden neljään pääryhmään ryhmän pysyvyyden ja sidosten lujituksen perusteella:

1. löyhä **tilapäinen verkosto**, esimerkiksi kampanjan tai seminaarin tapahtumavirta somessa
2. löyhä **pysyvä verkosto**, esimerkiksi verkko-oppimisen edistämiseen omistautunut Sometu-verkosto
3. tiiviimpi **tilapäinen yhteisö**, esimerkiksi tietyn kurssin verkkoymäristö

4. tiiviimpi **pysyvä yhteisö**, esimerkiksi jokin harrastusyhteisö tai vertaistukifoorumi.

Yhteisöllisyyden kokemukset ja tunne yhteenkuuluvuudesta ovat tunnusomaisia erityisesti kahdelle viime mainitulle tiivimmälle yhteisölle. Aikaulottuvuudella on verkossa yllättävän vähän merkitystä. Jos yhdistävä tekijä on tarpeeksi tärkeäksi koettu ja emotionaalisesti vetoava, yhteisö voi muodostua jopa silmänräpäyksessä.

Vielä ”maailmankylän” aikoihin verkkoyhteisöjä ylläpidettiin keskustelufoorumeilla, sähköpostilistoilla ja uutisryhmillä. Sosiaalinen media on laajentanut välineiden kirjoa, rikastanut sisältöjä ja madaltanut osallistumisen kynnystä. Samalla se on haastanut ihmisten huomion ja keskittymiskyvyn – siis itsensä johtamisen. Kaikkein kiinnostavaan on mahdotonta lähteä mukaan. On tehtävä valintoja. Yhdellä ihmisellä voi olla vain muutama aktiivinen yhteisöjäsenyys.

Tästä syystä ajallemme tyypillisiä ovatkin tilapäiset yhteisöt. Ne ovat tehokasta käyttövoimaa uuden oppimiseen.

Kurssin opiskelijaryhmä esimerkkinä verkkoyhteisöstä

Omat opetuskokemukseni ovat erityisesti aikuis- ja täydennyskoulutuksista. Kurssin ympärille muodostuva ryhmä on tilapäinen, jopa intensiivinen yhteisö. Se sopii myös malliesimerkiksi kasvokkaisen ja virtuaalisen vuoropuhelusta. En ole näinä

vuosina kuullut yhdenkään aikuisopiskelijan sanovan, että verkko-opiskelu olisi ollut lannistavaa tai vaikeaa. Osallistujat yleensä tunsivat toisensa aiemmilta kursseilta. He tukivat toinen toistaan ja kannustivat eteenpäin.

Sosiaalinen media on ollut kiinteä osa kaikkea tekemistä

Kursseille on 10 vuoden aikana osallistunut kokeneita työelämän ammattilaisia, 10 - 60 hengen ryhmissä. Sosiaalinen media on ollut kiinteä osa kaikkea tekemistä. Vähintään mukana on ollut se perinteinen keskustelufoorumi, parhaimmillaan myös yhteistä työskentelyä wikissä, opitun reflektointia kurssiblogissa ja ongelmanratkaisua pikaviestimillä. Työtä ja osaamista se kuitenkin vaatii. **Opetus ei digitalisoidu itsestään vain siksi, että välineet olivat saatavilla. Se tulisi päättäjäjienkin muistaa.**

Mitä pienempi ryhmä, sitä enemmän osallistujat ovat saaneet kurssista irti. Suuremmilla ryhmillä aito kohtaaminen

typistyy helposti tiedottamiseksi ja suorittamiseksi.

Verkko on käytössä 24/7 mutta meidän ei tarvitse olla

Lämpimimmät kiitokset olen vastaanottanut siitä, että kursseilla ohjattiin kokeilemaan uutta ja kannustettiin ulos omalta mukavuusalueelta. Käteen jäi aivan uudenlaisia eväitä ratkaista omassa työssä vastaan tulevia haasteita. Eräs osallistuja totesi, ettei hän ollut aiemmin osannut ajatellakaan, että sosiaalisesta mediasta on hyötyä johtajan työssä!

Perheellisistä aikuisopiskelijoista monet kirjautuivat kurssiympäristöön aamuyön tunteina viikonloppuisin – ja niin tein minäkin. Innostus ei tunne virka-aikoja eikä tuloksellisuus kellon tuijottamista. Ongelmat ratkaistaan välittömästi ja yhteisöllisesti. Kun on hiljaisempia aikoja ja ulkona on valoisaa, hyvää itsensä johtamista on nukkua päiväunet tai lähteä lenkille. Ja siellähän ne parhaimmat ideat syntyvät.

Lue lisää:

[Hajautunut yhteistyö ja yhteisöllisen työkuulttuurin eri muodot](#)

[Knowledge sharing in virtual communities](#)

[Sosiaalisen median opetuskäyttö](#)

Muokattu lähteestä <http://slideshare.net/hponka/sosiaalisen-median-yhteisllisyys-5350399>, Harto Pönkä (2012)

Organisaation viestintä muutospöörteessä: Case Mikkelin kaupunki

Satu-Mari Tolonen FM, viestintäpäällikkö, Mikkelin kaupunki

Millainen on tulevaisuuden Mikkelä? Tietenkin hyvinvoiva, osallistava ja yhteisöllinen kaupunki – näin olemme visioineet niin päättäjien, henkilökunnan kuin kuntalaistenkin kanssa. Kaupungin viestintä on mukana kasaamassa isoa palapeliä, jota parhaillaan sommitellaan niin paikallisesti, alueellisesti kuin maanlaajuisestikin.

Palapelin osia ovat ainakin tavoite kaupungin kaikkien palvelujen sähköistämiseksi, sote-kuntayhtymän perustaminen ja sen myötä sote-henkilöstön siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen ja valtakunnalliset linjaukset palvelujen järjestämisestä.

Viestintä on yksinkertaista – se ei vaadi muuta kuin suunnittelua ja toteuttamista

Mitä isompi organisaatio, sitä ammattimaisempaa sen viestinnän tulee olla. Organisaatioilla on strategia, jonka toteuttamiseen tarvitaan viestintää. Viestintää suunnitellaan ja sille laaditaan vuosittaiset tavoitteet, joiden toteutusta seurataan.

Kaupungin viestinnän tehtäväkokonaisuuksia ovat muun muassa henkilöstöviestintä, valmistelun ja päätöksenteon viestintä sekä palveluviestintä. Viestinnän ja markkinoinnin välinen raja on häilyvä, sillä keinot ja kanavat menevät limittäin ja lomittain. Kummankin tavoitteena on jakaa tietoa ja esimerkiksi saada aikaan toimintaa tai toiminnan muutos vastaanottajassa. Ytimekkäin toteamus lienee, että kaikki markkinointi on viestintää mutta kaikki viestintä ei ole markkinointia.

Mikkelin kaupungin viestinnän periaatteita ovat avoimuus, luotettavuus ja aktiivisuus, ennakoivuus, jatkuvuus ja säännöllisyys, monikanavaisuus, tasapuolisuus, vuorovaikutteisuus, ymmärrettävyys ja osallistavuus.

Viestinnän kohderyhmien kova ydin on henkilöstö

Johtaminen ja viestintä kulkevat käsi kädessä: Viestintävastuu on aina johdolla ja esimiehillä, mutta organisaation viestintä on sen kaikkien jäsenten vastuulla. Jokaisella työyhteisön jäsenellä on oikeus saada tietoa – mutta vastavuoroisesti myös velvollisuus ottaa tietoa vastaan.

Mikkelin kaupungilla on noin 3500 työntekijää, joista noin 3500 työskentelee viestinnän parissa: työntekijät ovat paitsi oman erikoisalansa asiantuntijoita, myös työpaikkansa lähettiläitä. Jokainen asiakaspalvelutilanne ja kohtaaminen ulkopuolisen kanssa ovat viestintää, joten työntekijät ovat kaupungin käyntikortteja.

Kaupungilla on useita sisäisiä viestintäkanavia tiedonkulun varmistamiseksi.

Suurin osa työntekijöistä työskentelee muualla kuin toimistossa tietokoneen äärellä, joten intranetin ja sähköpostin varaan ei viestintää voi rakentaa. Kaupungin viestintäyksikkö kehittää ja ylläpitää kanavia, mutta vastuu kanavien käyttämisestä ja soveltamisesta on toimialoilla: esimiesten tehtävänä on järjestää oman yksikkönsä sisäinen tiedonvälitys yksikön toiminnan kannalta parhaalla tavalla.

The collage consists of several elements:

- A banner at the top with the text "Perinteisempää ja vapaampaa tyyliä" in blue and green.
- A video player titled "Heimi-kanava (7 000 kpl)" showing a man in a suit speaking.
- A screenshot of the "MIKKELI Mikkelin kaupungin intranet" website, showing a navigation menu and a "Kotisivu" section with the text "Tervetuloa tutustumaan kaupungin uuteen intraan."
- A poster for "HYVINVOINNIN VIRTAA -HANKE" featuring three women and the text "ETENEE VAIKKA PORTAITA PITKIN".

Mikkelin kaupungin sisäisen viestinnän peruskanavat muodostavat Helmi-tuotepiiriä

Palvelumuotoilu on pohdintaa vaikka legopalikoiden avulla

Alussa mainittua palapeliä kasataan muun muassa kysymällä asiantuntijoilta eli henkilökunnalta ja kuntalaisilta, miten kunnan palvelut tulisi järjestää ja millaisia palvelukokonaisuuksia kuntalaiset tarvitsevat. Päivän sana onkin palvelumuotoilu. Palveluja on pohdittu muun muassa työpajoissa ja verkostotapaamisissa. Yhdessä pohtimalla tai vaikkapa pelin avulla asioihin löytyy uusia näkökulmia.

Printistä Periscopeen

Kaupungin viestintä ei voi valita tai priorisoida kohderyhmiään, joten myös viestintäkanavien täytyy olla monipuoliset ja kattavat ja huomioon pitää ottaa myös erityisryhmät. Ajan haasteena onkin, miten löytää ja ottaa käyttöön sellaiset uudet viestintäkanavat, jotka

ovat oikeasti tarkoituksenmukaisia ja tulevat tarpeeseen.

Palveluista viestitään perinteisesti painettujen esitteiden avulla, päätöksenteon dokumentit ovat saatavilla kattavasti verkossa – mutta miten varmistetaan, että pöytäkirjojen hallintojargon avautuu lukijalle oikeassa muodossa? Siihen käytetään viestinnän asiantuntijoita editoreina, ja siinä erityisesti media on tärkeässä roolissa. On vaikea kuvitella kaupungin viestintää ilman tiivistä mediayhteistyötä.

Perinteisillä nettisivuilla on vielä paikkansa palveluviestintävalikossa, ja sosiaalisen median kanavilla jaetaan tietoa myös hieman kevyempään muotoon pakattuna. Samaan aikaan tähyillään kohti uusia kanavia: YouTube on vakiintunut muun muassa valtuuston kokousten lähettämiseen, ja Periscopeen käyttöönottoa harkitaan.

Tulevaisuuden kirjaston suunnittelua (kuva Heidi Huovinen)

Mikkelin seutuosoten, muiden Etelä-Savon kuntien ja Etelä-Savon sairaanhoitopiirin palvelujen tiedot löytyvät vuoden 2017 alusta samasta nettiosoitteesta

Elämä on viestintää

Yksi tunnetuimmista viestintään liittyvistä sanonnoista on, että viestintä epäonnistuu aina paitsi sattumalta. Sanonta kuvastanee sitä, että elämämme on täynnä kohtaamisia, ja kaikissa niissä viestitään. Viestinnässä vain pieni osa kokonaisuudesta tulee lausumiemme sanojen merkityksestä, sillä ilmeet, eleet ja äänenpainot ratkaisevat, miten vastaanottaja mieltää sanomamme. Ja koska joskus sanomme, mitä ajattelemme, ja joskus ajatte-

lemme, mitä sanomme, keskustelukumppanimme tekee omat tulkintansa. Samasta tilanteesta ja samoista sanoista syntyy yhtä monta tulkintaa kuin on tulkitsijaakin.

Aamun ensimmäinen tapaaminen työ-kaverin tai asiakkaan kanssa voi vaikuttaa mielialaamme koko päiväksi. Hymy ja iloinen tervehdys ilahduttavat, hapan naama ja mykkyys masentavat. Tunnetila tarttuu.

Viestintä kuntaorganisaatiossa. Case Järvenpää

Reetta Nick, sosionomi (amk), asumispalveluohjaaja, sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (yamk) -opiskelija

Christina Jokinen, kättilö/sairaanhoitaja (amk), sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (yamk) -opiskelija

Työyhteisöviestintä tekee työskentelyn yhdessä mahdolliseksi ja on välttämätöntä työn tavoitteiden saavuttamiseksi. Onnistuneen työyhteisöviestinnän avulla voidaan lisätä tietoa ja ymmärrystä, vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteisöllisyyttä, edistää avoimuutta ja vuorovaikutusta, poistaa epävarmuutta ja edistää turvallisuutta ja suorituskykyä. Ei ole siis yhdenmukaista, kuinka työyhteisö viestii.

Viestinnän suunnittelu ja ohjaus

Huomion kiinnittäminen työyhteisöviestintään luo edellytyksiä organisaation toiminnalle ja toiminnan menestymiselle. Viestinnän tulee olla systemaattista ja suunniteltua, jotta se edistäisi parhaalla tavalla organisaation strategiaa, arvoja ja suunnitelmia.

Järvenpään kaupungissa toimii viestintäpäällikkö, jonka johdolla on koostettu kaupungille yhteinen viestintäohje. Viestinnän tehtäviksi nimetään tiedon jakaminen asukkaille ja sidosryhmille, henkilöstön yhteisöllisyyden vahvistaminen, vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen sekä maineen vahvistaminen.

Viestinnän ja strategian kietoutuneisuus

Viestintä on välttämätöntä strategiatyössä, jotta strategia ja arvot saataisiin osaksi käytäntöä. Keskustelu strategiasta tulisi viedä mahdollisimman lähelle työntekijöiden arkea, jotta jokaisen on mahdollista nähdä oma roolinsa kokonaisuudessa. Organisaation arvoja tulee soveltaa samoin. Muuttamalla ne konkreettisiksi keskustelun avulla arvot voivat toimia esimerkiksi päätöksenteon välineinä.

Järvenpään kaupungin strategiatyötä ohjaa valtuuston hyväksymä *Järvenpään kaupungin kestävä kasvun ja hyvinvoinnin strategia 2014–2025*. Strategiaa on esimiestasolla työstetty määrätietoisesti konkreettisemmaksi ja työyhteisökohtaiseksi. Viimeisimpänä osana prosessia kuluneen kevään kehittämissä päivien teemana olivat arvot ja tavoitteet, jolloin myös työntekijät pääsivät soveltamaan strategiaa ja arvoja arkeensa. Arvojen tuominen käytäntöön on vaatinut arvojen esillä oloa, niistä puhumista ja niiden konkretisointia.

Viestintä arjessa

Järvenpään kaupungin viestintäohje on perusteellinen katsaus sisäiseen ja ulkoiseen viestintään sekä tiedottamiseen. Ohje neuvoo yksityiskohtaisesti suullisen, kirjallisen ja sähköisen viestinnän käytäntöihin kaupungissa. Sisäisen viestinnän välineet ja kanavat esitellään intranetistä kahvipöytäkeskusteluihin kertoen samalla niiden käyttötarkoituksista ja -tavoista. Ulkoisen viestinnän osalta välineistä tuodaan esille esimerkiksi internetsivut, neuvonta, asiakastiedotteet sekä esitteet ja muut painotuotteet.

Kasvokkain tapahtuva viestintä on tehokkain keino etsiä vaihtoehtoja ja ratkaisuja sekä kuulla näkemyksiä. Järvenpään sosiaali- ja terveyspalveluissa esimiesten toimistot ovat samoissa tiloissa työntekijöiden kanssa, jolloin keskustelu on mahdollista matalalla kynnyksellä. Tietojenvaihdon varmistamiseksi työyksiköt kokoontuvat viikoittain omiin tiimikokouksiinsa. Lisäksi useat monialaiset työryhmät kokoontuvat sovittujen teemojen ym

pärille säännöllisesti. Kehityskeskustelut esimiehen kanssa toteutetaan vuosittain ja yksiköiden kehittämispäivät puolivuosittain.

Puhelin on tehokas yhteydenpitoväline, joka mahdollistaa avoimen ja yhteisen ongelmanratkaisun. Sähköposti puolestaan on merkittävä tiedotus- ja yhteydenpitoväylä. Järvenpään kaupungin viestintäohjeessa sähköpostia suositellaan lyhyiden ja kertaluonteisten, faktapohjaisten asioiden. Asiakasasioita ei tietoturvasyistä pääsääntöisesti käsitellä sähköpostitse. Yksi sähköpostin helppouden varjopuolista on ”turhan postin” paljous. Viestin lähettäjän tulee suhtautua kriittisesti siihen, mitä lähettää, kenelle ja millä tavoin.

Viestintävastuut

Järvenpään kaupungin viestintäohjeen mukaisesti ”viestintävelvollisia ovat kaikki”. Viestinnän tulee olla katkeamaton tiedonkulun ketju organisaation ylimmältä johdolta työntekijöille ja päinvastoin. Perusajatus on, että kaikki ovat vastuussa tiedon antamisesta ja tiedon aktiivisesta hankkimisesta. Jokaisen avainalueen on tullut kirjata viestintäsuunnitelma, johon annetaan pohja viestintäohjeen liitteenä.

Viestintä on myös merkittävä johtamisen työväline. Tyypillistä on, kuten Järvenpäässäkin, viestinnän johtamisesta vastaa aina yksikön tai toimialan esimies. Esimiehen tulee tuoda henkilöstölle riittävää, täsmällistä ja oikea-aikaista tietoa esimerkiksi linjauksiin, muutoksiin ja tavoitteisiin liittyen.

Viestinnän kehittämistarpeet

Kuntasektorin viestimisvälineet ja viestintä ovat uudistamistarpeessa. Työyhteisöt ovat muuttuneet asiantuntijuuteen ja tiedon luomiseen perustuviksi, mutta edelleen monet käytössä olevat viestinnän ajattelumallit sijoittuvat teolliseen perinteeseen. Kuntien on kehitettävä nykyaikaa vastaavaksi asiakaslähdistä viestintää, verkkopalveluja sekä sosiaalisen median hyödyntämistä tiedottamis- ja osallistamisväylänä. Kaupunkipäättämisen prosessi voi aiheuttaa jälkijättöisyyttä uusien välineiden käyttöönotossa. Pikaviestimien ja verkkokokousten käyttöönotto on vasta alkanut, vaikka yksityisellä sektorilla ne ovat olleet arkipäivää jo vuosia.

Lue lisää:

[Henkilötietolaki 1999/523](#)

[Kuntalaki 2015/410](#)

[Työelämän muutos haastaa työyhteisöviestinnän ajatusmallit](#)

[Työyhteisö viestii jotta olisi olemassa](#)

Suomen ensimmäiset säännölliset opiskelijablogit aluelehdissä

Anne Hakkarainen, markkinointisuunnittelija

Merja A.T. Reunanen, yliopettaja terveystalon laitoksella, fysioterapeutti- ja yamk-koulutuksessa

Syyskuussa 2013 Itä-Savon silloinen päätoimittaja Tiina Ojutkangas kutsui Mamkin Savonniemen kampuksen edustajat kokoukseen. Aiheena oli yhteistyön tiivistäminen lehden ja ammattikorkeakoulun välillä tärkeimpänä tavoitteena opiskelijablogit. Idea oli hyvä, mutta mistä tekijät? Tässä artikkelissa kerrotaan, miten päätoimittajan idea jalostui Mamkissa jatkuvaksi mielipiteiden ja osaamisen jakamisen hyväksi käytännöksi.

Edistyksellinen päätoimittaja toi kokouksessa esille nipun aloitteita. Hän toivoi esimerkiksi opiskelijoiden bloggaamista, mielipidekirjoituksia ja opinnäytetöiden julkistamista. Toive minimissään noin kahdesta blogista viikossa tuntui koulun edustajista hyvältä mutta kuitenkin kaukaiselta. Kuinka kirjoittajat löydetään? Miten opiskelijat saadaan tekemään ylimääräistä, kun pakollisten koulutehtävien suorittaminen vie ajan?

Vastaus löytyi opinnollistamisesta. Blogit täytyi saada osaksi opintojaksoja, jotta niiden jatkuvuus taattaisiin. Nyt tarvittiin opettajilta samaa edistyksellisyyttä kuin Itä-Savon päätoimittajalta. Tätä artikkelia kirjoitettaessa opiskelijablogit ilmestyvät Itä-Savossa ja Länsi-Savossa joka päivä. Blogit ovat erilaisten opintojaksojen osasuorituksia kunkin opintojakson tavoitteiden suuntaisesti.

Kevään ja syksyn 2015 ajan Xamkin viestintä- ja markkinointipalvelut kävi neuvotteluja Kouvolan Sanomien ja Kymen Sanomien kanssa. Neuvottelujen tuloksena opiskelijablogit käynnistyivät vuoden 2016 alussa myös Kymenlaaksossa. Kouvolan Sanomissa ja Kymen Sanomissa ilmestyy muutamien yksittäisten kirjoittajien opiskelijablogeja. Syksyllä 2016 Kymen opiskelijablogit saadaan opintojaksojen sisään.

Viestintä on vaativaa osaamista

Esimerkiksi ammattikorkeakoulusta valmistuvien sosiaali- ja terveystalon (sote) ammattilaisten on hallittava monipuolisesti erilaisia viestinnän keinoja. On osattava kohdata kasvokkain asiakkaita ja potilaita erilaisissa elämäntilanteissa. On hallittava ammatillinen viestintä työelämän asiantuntijatehtävissä, kun tehdään työtä moniammatillisissa tiimeissä ja verkostoissa. On osattava muuttaa viestintää, kun vuorovaikutus siirtyy verkkoon tai kohderyhmä vaihtelee koko väestöstä kansainväliseen asiantuntijayhteisöön. Viestinnän merkitys on yhä lisääntyvä ja vaatimustaso kasvaa koko ajan.

Aluelehtien blogit antavat hyvän tilaisuuden opiskelijoille rakentaa omaa viestintäosaamistaan. Ammattiin opiskelevien blogikirjoituksissa on tilaisuus tarttua ajan-kohtaisiin, nuoria itseään kiinnostaviin

teemoihin. Niissä opitaan myös kertomaan juuri opittu ja mielenkiintoiseksi koettu asia, kuten viestintäopintojen tavoitteissa muistutetaan: "...jäsenytyneesti perustellen, ymmärrettävästi ja vakuuttavasti sekä terveyttä edistävästi". Sitä osaamista tarvitaan tulevilla uralla päivittäin.

Erityisesti pitkän työkokemuksen omaavilla sote-alan asiantuntijoilla, jotka syventävät osaamistaan ylempään amk-tutkintoon, on erityinen tehtävänsä viestinnässä. Syvällisen asiantuntijatiedon välittäminen oman alan ulkopuoliselle yleisölle ymmärrettävässä ja havainnollisessa muodossa on osa ammattilaisten perustehtävää. Blogeissa voidaan jakaa väestön hyvinvointia edistävää ajankohtaista ja näyttöön perustuvaa tietoa tai raikkaita uusia näkökulmia, jotka muuten

voisivat jäädä sote-rakennepuheen jalkoihin.

Tarinat ja kokemukset jakoon

Opiskelukokemustenkin jakamisella blogeissa on merkityksensä. Tarinat siitä, miten uuden oppimisen kynnyks on ylitetty, miten kansainvälinen opiskelijavaihto on osaamista rikastanut tai miten tietotekniset taidot ovat päivittyneet, ovat rohkaissut niille lukijoille, jotka itse pohtivat koulutukseen lähtöä.

Voisivatko myös opettajien ja muiden ammattikorkeakoulussa työskentelevien asiantuntijoiden säännölliset blogikirjoitukset olla osa aluelehtien blogi-viestintää? Jotakin esimerkkejä tästä onkin, mutta säännöllisyys toisi lisää näkyvyyttä. Mitä ammattikorkeakoulussa tapahtuu, miten täällä opitaan, mitä tutkitaan ja mitä kehitetään - eiköhän sekin ole merkityksellistä tietoa alueen väestölle.

<p>Kalle ja Samu vloggaavat Stavangerista</p>	<p>Lautapelit harrastuksena</p>	<p>Töissä keskellä aikamme suurinta kansainvaellusta</p>
<p>07.03. 12:58 1</p>	<p>25.11. 05:00</p>	<p>25.09. 05:00 9</p>
		
<p>Mikkelin ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat Samu Saarivainio ja Kalle Mäkelä lähtivät Savonlinnasta kansainväliseen vaihtoon Norjan Stavangeriin. Samu ja Kalle pitävät matkallaan videoblogia eli vlogia. Hyppää kyytiin ja pääset tutustumaan Norjaan, sen sairaanhoitoon ja opiskeluelämään, Norway Getaway!</p>	<p>Lautapeliä pelaaminen on hyvä harrastus, joka kannustaa yhteistoimintaan ja strategiseen ajatteluun. Lautapeleistä saa onnistumisen kokemuksia, niistä voi kartuttaa yleistietoa, ja usein sinulla on hauskaa niitä pelatessa. Tarkoitukseni on esitellä lautapelejä harrastuksena ja esitellä erilaisia lautapelejä, joihin et ole ehkä vielä törmännyt.</p>	<p>Neljä vuotta sitten aloitin työt Etelä-Suomessa turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa, enkä olisi heti arvannut, että vuonna 2015 olisin perustamassa hätämajoitusyksikköä. Kun keväällä 2015 majoitimme 120 turvapaikanhakijaa, syksyllä vastaava luku on 450. Työntekijämäärä on kasvanut 10 henkilöstä 25 een kolmen kuukauden sisällä. Yksittäisten ihmisten liike turvalliseen paikkaan asua on muuttunut kansainvaellukseksi.</p>
<p>Katsa vlogi</p>		

Lue lisää:

Hyvät viestintätaidot auttavat sosiaali- ja terveystieteiden muutospyörteissä

Opetussuunnitelmat: Mikkelin ammattikorkeakoulu 2015–2016. Fysioterapeuttikoulutus ja Monialainen toimintakyvyn edistäminen YAMK 2015–2016.

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys

Dialoginen verkostopalaveri – tapauskuvaus

Sari Saukkonen, fysioterapeutti, monialainen toimintakyvyn edistäminen (yamk) -opiskelija

Artikkelissa kuvataan työelämän ca-sea, joka on esimerkkinä työelämän haasteellisista vuorovaikutustilanteista moniammatillisen kuntoutustieteen fysioterapeutin näkökulmasta. Vaikka tiimi oli usein ratkonut iäkkäiden kuntoutujien ja heidän omaistensa näkemuseroja ja etukäteen tiedettiin, että verkostopalaverista on tulossa haasteellinen, tyypillinen alkutilanne muuttui olosuhteiden vaikutuksesta niin poikkeavaksi, ettei siihen osattu siinä hetkessä reagoida. Dialogi eri osapuolten välillä ei käynnistynyt, ja se vaikutti lopputulokseen.

Yli 90-vuotias nainen on kuntoutuskeskuksessa kahden viikon kuntoutusjakosalla. Ammattilaisten arvioinnin ja asiakkaan oman arvioinnin perusteella iäkäs rouva pärjää omassa kodissaan, mutta tytär kokee toisin: hän kokee uupuvansa äitinsä hoitoon, ja äidin asunnollekin olisi jo uutta käyttöä.

Tilannetta yritetään ratkaista moniammatillisessa verkostopalaverissa, jonka kuntoutujan omahoitaja kutsuu jakson loppupuolella koolle. Aikaa palaveriin varataan tunti. Paikalla on kuntoutujan hoitoon osallistuva moniammatillinen tiimi eli sairaanhoitaja, lääkäri, fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä, psykologi ja 2 toimintaterapeuttia. Kaupungilta palaveriin kutsutaan kuntoutusohjaaja, joka on joitain viikkoja sitten tehnyt kuntoutujan kotiin kartoituskäynnin. Mukana on myös kuntoutujan kaksi lasta.

Palaverin puheenjohtajana toimiva lääkäri yrittää rauhallisin sanakääntein tuoda esille kuntoutujan omaa toivetta sekä työryhmän näkemyksiä ja kotiapujen mahdollisuuksia. Kuntoutusohjaaja kertoo, että kuntoutuja on niin hyvässä kunnossa, ettei hänellä ole mahdollisuutta päästä palvelutaloon. Yleisenä tavoitteena on ikäihmisten asuminen kotonaan, joten laitoshoitoa varten on määritelty avuntarpeen kriteerit, eivätkä kriteerit täyty. Tästä huolimatta palaveri päättyy ilman ratkaisua.

Kuntoutuja kotiutuu jakson loputtua omaan kotiinsa. Muutaman viikon kuluttua kaupungin kuntoutusohjaaja mainitsee, että kuntoutuja oli sijoitettu jonon ohi palvelutaloon, vaikkei mitään perusteita ollutkaan. Tyttären tahto oli niin voimakas, että se ohitti kuntoutujan tahdon.

Miksi tilanne ratkesi näin, asiakkaan tahdon vastaisesti? Miksi palaverissa moniääninen dialogisuus ei toteutunut ja suurin osa osallistujista, erityisesti juuri asiakas itse, jäi kuulematta? Vastaavia verkostopalavereita oli järjestetty usein ja kaikki paikalla olleet työntekijät olivat totuneet osallistumaan niihin. Ei ole lainkaan tavatonta, että ikäihmisen ja hänen omaistensa näkemykset tämän kotona pärjäämisestä eroavat paljonkin. Oletus oli, että tuttuun tapaan asioista olisi keskusteltu kaikkia osapuolia kuunnellen ja ratkaisumalleja pohtien.

Tällä kertaa omaisten ehdottomat näkökulmat yllättivät kaikki, eikä yhtäkkiä osattu tehdä mitään tilanteen rauhoittamiseksi. Lapset epäilemättä olivat väsyneitä, ja heillä oli mielessään vain yksi

ratkaisumalli. Heillä oli luultavasti aiempia kokemuksia siitä, miten viranomaiset tai terveydenhuollon henkilöt toimivat joustamattomasti pykälien tai organisaation toi-

Olisiko voitu toimia jotenkin toisin? Olisiko voitu päästä toisenlaiseen, asiakaslähtöiseen lopputulokseen? Lapset varmasti kokivat olevansa alakynnessä pienessä huoneessa, jossa oli paljon tuntemattomia, viranomaisia edustavia ihmisiä. Useimmiten nämä palaverit oli pidetty suuremmassa huoneessa, mutta tällä kertaa se oli varattuna ja silloin käytössä oleva tila oli todella ahdas.

Aivan aluksi olisi varmasti kannattanut useimpien työntekijöiden poistua paikalta, jolloin tilanteen uhkaavuus olisi lievittänyt ja keskustelu ehkä saatu käyntiin. Palaverissa ei välttämättä aluksi olisi tarvittu kuntoutujan ja omaisten lisäksi muita kuin omahoitaja tai lääkäri ja kaupungin kuntoutusohjaaja, joilla oli runsaasti tietoa joko itse hankittuna tai asiakkaan tietoihin kirjattuna. Näinkään kaikki eivät olisi päässeet heti mukaan dialogiin, mutta keskusteluyhteys omaisten kanssa olisi ehkä saatu avattua. Mahdollisesti siirtyminen parin avainhenkilön kanssa kuntoutujan huoneeseen kodikkaampaan ympäris-

mintatapojen mukaan asiakasta saati tämän omaisia kuuntelematta. Ehkä he odottivat jotain sellaista nytkin ja olivat siksi valmiiksi puolustuskannalla.

töön, ehkä kahvitarjoilun kera, olisi auttanut myös rauhoittamaan omaisia ja saanut heidät tuntemaan, että heitäkin kuunnellaan ja työryhmä kykenee joustamaan.

Oma roolini tapauksessa oli moniammatillisen tiimin fysioterapeutin rooli. Tein kuntoutujalle tavan mukaan Toimiva-testin sekä Bergin tasapainotestin, joista hän selviytyi erinomaisesti. Kävin hänen kanssaan ulkona kävelemässä ja kuntosalilla sekä selvitin apuvälinetarvetta. Välillemme syntyi luottamuksellinen suhde. Vaikka nämä asiat olivat mielestäni tärkeitä ottaa huomioon, en voinut ottaa niitä puheeksi muiden kanssa.

Lapset esittivät asian huolena vanhempansa turvattomuudesta ja pärjäämisestä kotonaan sekä vanhan ihmisen oikeudesta tulla palvelluksi pitkän elämänsä loppuvaiheessa. Heillä kuitenkin oli ehkä myös tietoisia tai tiedostamattomia itsekäitä vaikuttimia, joita välttivät paljastamasta. Tämän tapauksen lopputulos valitettavasti osoitti, miten äänekkäimmin vaativat saavat haluamansa.

Tyttö, joka toi taatelikakun

Leena Kautto-Koukka, etsivän työn ohjaaja, yhteisöpedagogi (amk), järjestö- ja nuorisotyön (YAMK)-opiskelija

Kello lähenee puoltapäivää ja ovikellon kirkkautus alkaa kuulua aulasta. On etsivän työn ryhmämuotoisen toiminnan, Akku-ryhmän, aika. Ensimmäisten joukossa saapuu tuo tyttö, josta kuukausien aikana on kuoriutunut iloinen ja puhelias papupata. Tästä tytöstä on tullut myös ryhmämme makeavaa, ja viimeksi ystävänpäivänä hän helli meitä suklaapatukoilla.

Mikä saa tuon tytön tulemaan joka viikko ryhmään. Ilmainen ruoka? Monipuolinen toiminta? Ei, vastaus on toiset ihmiset. Sama syy on monella muullakin Akku-ryhmään osallistuvalla nuorella. On mukava päästä ihmisten ilmoille, nähdä toisia ihmisiä, jutella ja jakaa omia asioita sekä kuunnella toisten elämän käännteitä.

Toisaalta omasta fiiliksestä riippuen voi myös vaan istua ja seurata sivummalta toisten toimintaa. Vaikka oma elämäntilanne ei vielä mahdollista kiinnittymistä vahvemmin yhteiskunnan rattaisiin, Akku-ryhmään on helppo kerta toisensa jälkeen tulla.

Mikä saa sitoutumaan, vaikka sitoutumispakkoa ei ole? Vastaus on *sitoutumattomuus*. Kynnys toimintaan osallistumiseen on huomattavasti matalampi, kun kukaan ei ole laittamassa rastia ruutuun, kyttäämässä, onko varmasti joka kerta osallistuttu toimintaan. Kun oma kunto tai elämäntilanne estää osallistumisen, kukaan ei kysele perään, laita rahahanoja kiinni tai muuten sanktioi poissaoloa.

Tuon tytön kohdalla on ollut mielenkiintoista nähdä ne pienet muutoksen purot, joista hiljalleen kasvaa suurempi joki kohti aktiivisempaa ja kokonaisvaltaisempaa tulevaisuutta. Pienin askelin oma elämä alkaa rakentua pala palalta, jossa Akku-ryhmän toiminta ja siihen osallistuvat nuoret ovat olleet vahvasti mukana. Kokemus hyväksytyksi tulemista ja aidosta kohtaamisesta välittyy tästä tytöstä. Etsivän työn asiakkuus syntyi myös hyvin pienin askelin, kun hän oli siihen valmis. Valmis luottamaan toisiin ihmisiin ja heidän tukeensa, kun niin monta kertaa hän oli sen osalta saanut pettyä.

Kuinka etsivä työ voi olla osana nuoren matkaa kohti aikuisuutta?

Olla turvallisena aikuisena ja rinnalla kulkijana.

Olla korvina antaen aikaa ja ymmärrystä.

Olla tarvittaessa suuna, kun nuoren omat sanat eivät riitä tai ne ovat ihan solmussa.

Olla viidakkoveitsenä yhteiskunnan tukiviidakossa.

Olla tarvittaessa tuuppaamassa eteenpäin, kun omat jalat eivät tarpeeksi kannaa.

Olla nostamassa yllättäen eteen tulleesta sudenkuopasta.

Iloita onnistumisen hetkistä yhdessä nuoren kanssa; toisaalta myös tarjota olkapäätä, kun maailma näyttää nurjan puolensa.

Osata myös luopua, antaa nuoren kokeilla omia siipiä ja luvata ottaa koppi, jos ne eivät vielä tarpeeksi kannaa.

Mitä ryhmä ja sen nuoret merkitsevät minulle etsivän työn ohjaajalle. Etsivän työn ohjaajan urani on vasta alkumetreillä, mutta on ilo huomata, että Akku-ryhmän ja nuorten kohtaaminen on näin antoisaa ja mielenkiintoista. Kerta toisensa jälkeen se tuottaa myös ohjaajan näkökulmasta positiivisia kokemuksia. On ilo seurata nuorten onnistumisen hetkiä, elämän pieniä nytkähdyksiä eteenpäin ja nuorten vertaistuen vahvaa positiivista vaikutusta

ryhmässä. On tärkeää huomata, kuinka merkityksellistä Akku-ryhmän toiminta osalle nuorista on ja kuinka he ovat myös halukkaista sitä kehittämään. Ne pienet eleet, kiitokset, kysymykset ja ajatusten jakamiset lämmittävät mieltä vielä toiminnan jälkeenkin.

Tämä tyttö toi taatelikakun, vastaleivotun. Se oli hänen kiitoksensa, vaikka pelkkä hymy tai kiitos-sanakin olisi riittänyt.

Viestintätaidot nykytyössä

Kirsi Sallinen, sairaanhoitaja (amk), monialainen työote, viestintä ja kuntoutusverkostot (ymk) -opiskelija

Leena Nyrhinen, fysioterapeutti (amk), monialainen työote, viestintä ja kuntoutusverkostot (yamk) -opiskelija

Viestinnästä ja viestintätaidoista puhuttaessa tulee ensin mieleen puhuminen, mutta viestintä on paljon muutaakin. Sen avulla pidetään yhteyttä toisiinsa, otetaan tietoa vastaan ja viestitään eteenpäin. Viestintää on puhumisen lisäksi mm. sanaton eli nonverbaalinen viestintä sekä kuvallinen, kirjallinen ja sähköinen viestintä.

Viestinnän merkitys on suuri työelämässä. Viestintää tarvitaan esimerkiksi

terveysalalla itse kuntoutus- ja hoitotyössä, asiakaspalvelussa ja työyhteisön sisäisessä viestinnässä; viestimällä hoidetaan asioita, tiedotetaan ja pidetään yhteyttä asiakkaisiin, yhteistyökumppaneihin ja työtovereihin. Kun mietitään johtamista, viestinnällä on erittäin tärkeä osa esimiestyössä ja sen onnistumisessa. Digiajan johtaminen on jatkuvaa ja päivittäin tapahtuvaa; johtaja jakaa tietoa, rohkaisee ja kannustaa. Nykyajan jatkuvassa muutoksessa viestinnän taidot korostuvat.

Jokaisella on vastuu olla aktiivinen viestijä ja huolehtia siitä, että saa tarvittavan tiedon (kuva lina Lifländer)

Viestintä asiakastyössä

Asiakaspalvelussa ja työyhteisössä vuorovaikutustaidot ovat ensiarvoisen tärkeitä. Tärkeitä asioita vuorovaikutuksen onnistumiselle ovat toisen henkilön kunnioitus, kuunteleminen, aito kiinnostus ihmisestä itsestä ja asiasta, taito selkeään ilmaisukykyyn, katsekontakti ja rehellisyys. Hoitosuhteessa pitää olla aidosti läsnä ja kuulla, mitä viestitään. Viestinnästä suurin osa on nonverbaalista viestintää. Sanallisen ja sanattoman viestinnän olisi hyvä tukea toisiaan; jos ne ovat ristiriidassa, ihmisellä on taipumus uskoa sanatonta viestintää.

Terveysalalla tärkeää on myös kirjoittamalla viestiminen. Siihen on viime aikoina kiinnitetty huomiota, kun on kehitetty uusia potilas- ja asiakastietojärjestelmiä. Potilas- tai asiakastietoja kirjatessa asiassällön pitää olla yksiselitteinen ja helppotajuinen. Se on olennainen osa potilas- ja asiakasturvallisuutta ja toimii hoitohenkilökunnan oikeusturvana. Potilas- ja asiakastietojen kirjaamisessa käytetään myös kuvallista viestintää. Kuvien avulla voidaan seurata esim. haavan paranemista.

Viime vuosina viestintä eri sähköisien kanavien välityksellä on lisääntynyt. Asiakkaisiin pidetään yhteyttä puhelimen, tekstiviestien ja sähköpostin välityksellä. Asiakkailla voi olla myös käytössä erilaisia verkkoalustoja esimerkiksi kuntoutusjakson aikana. Aineiston kokoaminen ja luominen verkkoalustalle kuuluu työntekijän tehtäviin. Asiakkaita kannustetaan olemaan aktiivisia omien asioidensa hoitajia, ja se tarkoittaa, että terveydenhuollossakin täytyy työntekijöiden olla aktiivisia niissä viestintäkanavissa, joita asiakkaat haluavat käyttää. Sähköisiä viestimiä käytettäessä täytyy työntekijän olla tietoinen tietoturvaan liittyvistä säännöistä ja riskeistä ja tarvittaessa opastaa niistä myös asiakasta.

Koska asiakkaiden saama ohjaus tapahtuu osin verkossa, tarkoittaa se sitä, että työntekijän pitää olla selvillä internetissä ja sosiaalisessa mediassa olevasta tiedosta ja erilaisista tiedonlähteistä. Oman ajankäytön suunnittelussa pitää varata aikaa sähköisissä kanavissa käytävään keskusteluun, koska reaaliaikaisuuden vaatimus on lisääntynyt.

Työntekijältä vaaditaan itseohjautuvuutta

Etenkin sellaisissa työyhteisössä, joissa esimiehiä on vähän ja päivittäistä työnjohdtoa ei ole, työyhteisön sisäinen viestintä on siirtynyt enemmän sähköisiin muotoihin. Tällöin jokainen työntekijä johtaa itsenäisesti työtään ja toimii vastuullisena työryhmän jäsenenä myös viestinnässä.

Esimies ei ole välttämättä aina tavoitettavissa, joten tekstiviestein ja sähköpostin avulla hoidetaan akuutteja ja myös vähemmän akuutteja asioita. Onneksi älypuhelimet mahdollistavat sähköpostin seuraamisen missä vain. Sähköisen viestinnän lisääntyminen tarkoittaa myös informaatiomäärän kasvamista. Sen hallitsemiseksi tarvitaan lukutaitoa, mikä on ensisijaista ja mikä voi mahdollisesti odottaa hetken.

Kuva organisaatiosta syntyy viestinnän kautta

Nykyisin asiakkaat muodostavat usein ensimmäisen kuvan organisaatiosta sen nettisivujen, Facebook-sivujen ja muiden organisaation käyttämien sähköisten viestintien avulla. Myös se, kuinka nopeasti sähköpostiviesteihin vastataan, vaikuttaa yrityksen ulkoiseen kuvaan. Ja sen kuvan muodostavat kaikki yrityksessä työskentelevät yhdessä.

Johto on vastuussa yrityksen viestinnästä ja luo sille raamit. Jokainen työntekijä on vastuussa omalta osaltaan viestinnästä sekä sisäisesti että ulkoisesti. Jokaisella on vastuu olla aktiivinen viestijä, ottaa asioista selvää ja huolehtia siitä, että saa tarvittavan tiedon. Myös kielitaidon merkitys palveluammateissa lisääntyy, kun

Suomi kansainvälistyy. Kielitaitoinen ja kielitaitoaan jatkuvasti päivittävä henkilökunta on organisaatiolle merkittävä kilpailuvaltti.

Viestintä kuuluu jokaiseen työpäivään - ja mikä parasta, siinä voi jokainen kehittyä koko ajan.

Lue lisää:

[Digiajan johtaminen ja viestintä](#)

[Ilmeiden tunnistus takaa sujuvan kommunikoinnin](#)

[Johdanto yrityksen viestintään](#)

[Sisäinen viestintä työyhteisössä](#)

Kuuletko vai kuunteletko?

Merja Jämsinen, yhteisöpedagogi (amk), sosionomi (amk), etsivän työn ohjaaja, sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (yamk) -opiskelija

Tarja Kniivilä, sosionomi (amk), päiväkodin johtaja, sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen (yamk) -opiskelija

Liian usein me sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset sorrumme asiakkaan kohtaamisissa omavaltaiseen tilanteen haltuunottoon ja aidon asiakaslähtöisyyden unohtamiseen. Kuulemme ja otammeko oikeasti huomioon asiakkaan mielipiteen ja elämäntilanteen ja sen myötä teemme omat päätöksemme vai ohjaako toimintaamme tehokkuus, raha vai kenties omat vahvat ammattilaisen näkemyksemme asiakkaan parhaasta. Tämän artikkelin tarkoituksena on herättää kaikilla aloilla ajatuksia ammatillisesta dialogisesta keskustelusta asiakastilanteiden lähtökohdana.

Kohtaaminen asiakkaan kanssa

Tule tänne! Täältä saat kaiken tarvitsemasi avun saman katon alta. Ei luukulta toiselle pompottelua eikä monimutkaisia kaavakkeita täytettävänä. Täällä on matala kynnyks, kaikki tehdään aina asiakaslähtöisesti – sinua kuunnellen ja samaa kieltä puhuen. Näillä edellä mainituilla sloganeilla pyritään kuvaamaan asiakkaalle sitä, että juuri hän on asian keskiössä ja työtä tehdään häntä varten. Valuvatko nuo ihanat mielikuvat viemäristä alas, kun palvelussa onkin asiakasta vastaanottamassa ”alan rautainen ammattilainen”, joka suuren työpöytänsä takaa puhuu omaa virkamieskieltään ja ohjaa asiakasta yhteiskunnan järjestelmän kannalta suotuisiin palveluihin tai tavoitteisiin, jotka ovat asiakkaalle yhtä läheisiä kuin huppari jakkupukuiselle viranomaiselle.

Vuorovaikutus asiakastilanteissa

Sosiaali- ja terveysalan työntekijöitä koulutetaan asiakastyöhön ja kohtaamisen taitoihin. Hyvässä ammatillisessa kohtaamisessa on mukana arvostamista, välittämistä ja aitoutta. Asiakkaan kohtaamisessa pitää välittyä kiireettömyyttä, läsnäoloa, rentoutta ja molemminpuolista turvallisuuden tunnetta. Kohtaamisen ammattilainen rakentaa asiakassuhdetta vahvuuksien pohjalta, ottaa asioita rohkeasti ja hienotunteisesti puheeksi, ottaa asiakkaan erityisyyden huomioon ja herättelee samalla sopivassa suhteessa asiakkaan sisäistä motivaatiota. Kohdataan ihminen ihmisenä. Mikä siinä on sitten niin vaikeaa? Kirjoittajien silmin katsottuna välillä tuntuu, että kaikki.

Järkyttävää, mutta totta on se, että asiakaskaiden kohtaaminen muistuttaa välillä enemmän kirkonmenojen synninpäästöä kuin todellista läsnäoloa ja asiakkaan ajatusten kuuntelemista ja kunnioittamista. Moniammatillisissa verkostopalavereissa asiakkaalle jää usein aktiivisen kuuntelijan rooli, kun paikalla ovat oman alansa asiantuntijat yrittävät yhdessä pätkäillä, mikä olisi juuri tuolle asiakkaalle paras, nopein ja kustannustehokkain ratkaisu. Pahimmassa tapauksessa päädytään palveluun, johon pääseminen kestää kohtuuttoman kauan, ja loppujen lopuksi asiakas ei ole kykeneväinen sitoutumaan ollenkaan. Puolen vuoden päästä pätkäillään taas samalla porukalla, miksi asiakas ei sitoudu, on annettu mahdollisuuksia, palveluja ja käytetty paljon tiukasti budjetoitua rahaa. Liian harvoin jäädään

miettimään, onko kukaan aidosti kohdannut asiakasta. Pidämmekö asiakaslähtöisyyttä itsestään selvänä sanahelinänä vai sisäistämmekö asiakaslähtöisyyden aidosti? Mitä asiakaslähtöisyys ja asiakkaan osallistaminen oikeasti tarkoittavat?

Dialogisuus asiakastyön lähtökohtana

Sosiaalialan työntekijöiden kokemuksella voimme todeta, että onnistunut asiakkaan kohtaaminen tarvitsee aikaa ja asiakastilanteissa täytyy myös antaa jotain itsestään, jotta voi saada aikaan yhteistä ymmärrystä. Kokemuksemme mukaan parasta ammatillista kohtaamista on se, että

tiukat roolijaot heitetään nurkkaan ja kaikesta muodollisesta byrokratiasta huolimatta puhutaan samoista asioista yhteisellä kielellä, ilman välissä olevaa suurta työpöytää, turvallisuutta tuovaa tietokoneita ja hartioita kiristävää jakkupukua. Aito asiakkaan kohtaaminen ja kuuleminen on taitolaji, jossa tulee ymmärtää asiakkaan kokonaisvaltaista vuorovaikutusta. Miten asiakas viestii, puheella vai eleillä? Millaista kieltä asiakas puhuu, pystynkö itse puhumaan asiakkaan kanssa sellaista kieltä, jotta tulen ymmärretyksi? Mitä minun elekieleni kertoo? Kuulenko vai kuuntelenko?

Kohtaamisen iloa kaikille.

**Kohtaamisia jyvaskyläläisten nuorten taidetyöpajassa
(kuva pajuoret)**

”En ole ikinä osannut kieliä enkä opi nytkään”

Kirsi Kämäräinen, opiskelijakuraattori

Sirpa Juusola, kielten lehtori

Ammattikorkeakoulun henkilökunta kohtaa työssään opiskelijoita, joilla on erilaisia oppimiseen tai oppimattomuuteen liittyviä pelkoja. Opiskelijan käsitys omasta oppimisesta on muotoutunut aiempien opintojen aikana, ja siihen voi liittyä negatiivisiakin kokemuksia ja erilaisia luuloja esimerkiksi lahjakkuuden vaikutuksesta oppimiseen. Ihmiset tyypillisesti ajattelevat joko niin, että tietoja ja taitoja voi kehittää sinnikkäällä harjoittelulla lähes loputtomasti, tai niin, että oppimiskyky on sisäinen ominaisuus. Ensimmäinen ajattelutapa on oppimisen kannalta hedelmällisempi.

Tapaus Saara ja kammottavat kielioopinnot

Saara aloittaa ammattikorkeakouluopinnot pidettyään väli vuoden lukion jälkeen. Kaikki ammattikorkeakoulussa aloittavat osallistuvat opintojen alussa englannin ja ruotsin lähtötasotesteihin, joiden perusteella osalle suositellaan kyseisten kielten tehovalmennukseen osallistumisesta ennen ammattikielen opintojaksoa. Kielten tehovalmennusten tavoitteena on prepaata kielen perusasioita, jotta ammattikielen opintojaksolla voidaan keskittyä nimenomaan alalla tarvittavaan kielitaitoon.

Saara välttelee tehovalmennukseen menemistä. Saaralla on huonoja kokemuksia kielten opiskelusta aiemmissa opinnoissa ja pelkoa kielen ääneen puhumisesta. Tehovalmennus ei ole pakollinen opintojakso, ja niin Saara skippaa sen sujuvasti.

Sitten tulee aika, että Saaran ryhmällä alkaa ammattienglannin opintojakso. Saara on kauhuissaan. Opettaja kertoo opintojakson alussa, mitä opintojaksolla tehdään, millaisia harjoituksia tuntien aikana on, mitä opiskelijan pitää tehdä opintojakson hyväksytyksi saamiseksi. Ensimmäisen tunnin jälkeen Saaran ahdistus ei helppota, vaan hän menee tapaamaan kuraattoria. Kuraattori ohjeistaa Saaraa puhumaan asiasta opintojakson opettajan kanssa ja kertomaan aiemmista huonoista kokemuksista kielten opinnoissa.

Saara on yksi esimerkki opiskelijoista, jotka ovat peloissaan ja kauhuissaan ennen kieliopinnoita. Usein syynä ovat huonot kokemukset aiemmista opinnoista. Opiskelija voi pelätä puhumista, virheiden tekemistä, opettajan suhtautumista vaikeuksiin kielissä ja toisten opiskelijoiden reaktioita. Hänellä voi olla myös käsitys, ettei osaa eikä voi oppia kieliä eikä niiden ollen voi saada opintojaksoa suoritettua. Muistijälki aiemmista, negatiivisista kokemuksista voi olla niin vahva, että sen päihittäminen voi olla suurin haaste sekä opiskelijalle että opettajalle.

Mitä opettaja voi tehdä auttaakseen opiskelijaa

Opettajan tehtävänä heti ensimmäisellä tapaamiskerralla on luoda luokkaan hyväksyvä ilmapiiri. Jokaisella opiskelijalla on luokkaan tullessaan ne tiedot ja taidot aiheesta, jotka hän on aiemmin hankkinut. Opiskelijan pitää pystyä luottamaan siihen, että opettaja hyväksyy kunkin opiskelijan sen hetkisen osaamisen ja kannustaa sen vahvistamiseen. Vaikka

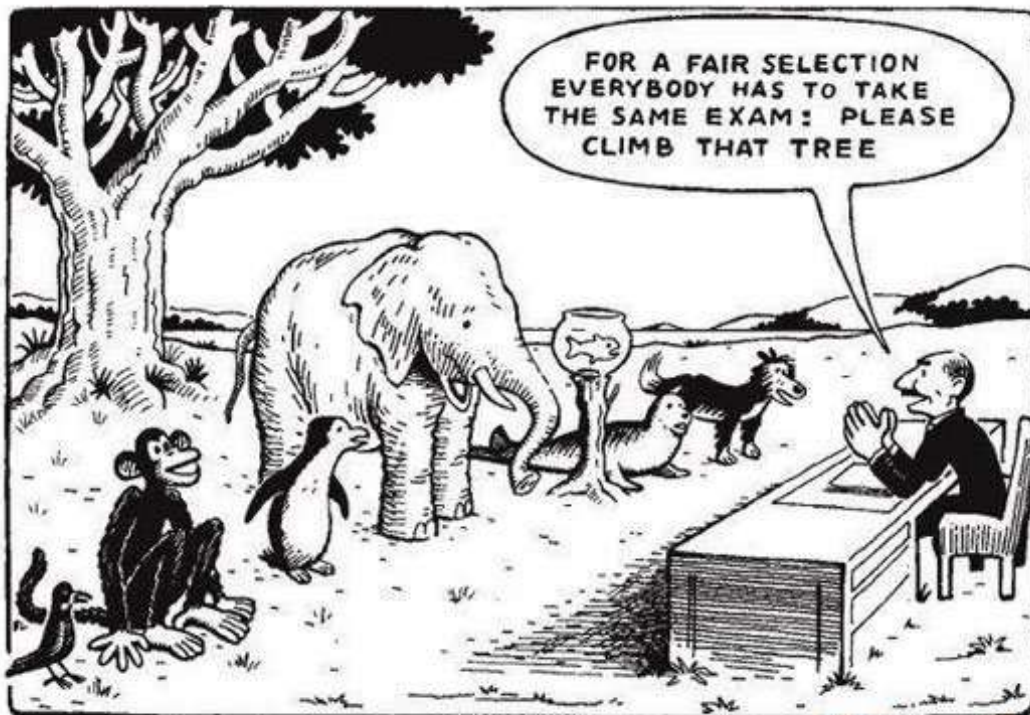
ryhmät useimmiten ovat taidoiltaan hyvin heterogeenisiä, opettajan ammattitaitoa on auttaa yksilöitä näkemään omat vahvuutensa ja hyödyntämään niitä kielen oppimisessa.

Yksi suuri haaste opettajalla on muuttaa mahdollista aiempaa negatiivista mielikuvaa kielten opiskelusta. Negatiivinen mielikuva on vahvempi kuin positiivinen; jokaisella on varmasti jokin negatiivinen muisto tai mielikuva kouluajoilta: ahdistavat telinevoimistelutunnit, pieleen menneet ääntämykset kielten tunneilla, laulukokeet luokan edessä kaikkien kuunnellessa, opettajien vähintäänkin arveluttavat opetusmenetelmät... muistat varmaan?

Ensivaikutelman ja positiivisen mielikuvan merkitys on siis äärimmäisen tärkeä kieltenkin opinnoissa. Jos opiskelijan kokemus ensimmäisellä lähikerralla on turvallinen ja luottavainen, opiskelu lähtee käyntiin sujuvasti.

Opintojakson alussa kannattaa kertoa mahdollisimman tarkasti opintojakson sisällöstä, suoritustavoista, tuntitekemisestä, tehtävistä, tenteistä ja aikataulusta. Useimmat opiskelijat haluavat tietää ja hahmottaa kokonaisuuden. Joitakin opiskelijoita työmäärä saattaa kauhistuttaa vielä lisää, mutta opettajan tehtävänä on korostaa asioiden palastelua. Realistinen opintosuunnitelma ja sen toteutumisen seuraaminen vahvistaa opiskelijan kykyuskomusta pärjäämisestä ja antaa opiskelijalle tunteen, että opettaja on apuna ja tukena opintojen etenemisessä.

Opiskelijoita on hyvä kannustaa kokeilemaan uudenlaisia tapoja oppia kieltä. Etenkin ne opiskelijat, joilla on todella ikäviä kokemuksia kielenopiskelusta aiemmin, saattavat mennä kokemuksensa taakse ja perustelevat sillä haluttomuuttaan ja pystymättömyyttään opiskella kieltä. Opettajan pitää kannustaa opiskelijoita menemään epämurkuvuusalueelle viimeistäänkin tässä vaiheessa elämää. Eihän jokin kymmeniä vuosia sitten koettu saa sotkea koko loppuelämää!

memecenter.com MemeCenter

1) Materiaalit

- tiivistä ja selkeää yleiskieltä
- fonttikoko vähintään 12, selkeästi luettava, päätteetön fonttityyppi, esim. Arial
- taustakuvat voivat vaikeuttaa hahmottamista
- riittävä kontrasti tekstin ja taustaväriin välillä

2) Aikataulut

- ajoissa saatu tieto käytettävistä tiloista ja aikatauluista
- muutoksista tiedottaminen riittävän varhain

3) Opintojakso

- selkeä rakenne
- yksiselitteisyys
- tarkat tiedot keskeisistä päivämääristä ja tenttivaatimuksista
- ”räätälöinti” tarvittaessa

4) Opetustilanteet

- rauhallinen, selkeä ääni
- luentorungon toimittaminen etukäteen
- pysyminen asiassa, yksi asia kerrallaan
- oleellisimman läpikäyminen alussa ja kertaaminen loppuun
- monipuolisuus, teksti, kuvat, videot, ääni
- havainnollista esimerkin, keskustellen
- eri havaintokanavien käyttö (kirjallisesti, suullisesti, näyttämällä, tekemällä)
- pilko tunti sopiviin kokonaisuuksiin
- palautteen antaminen

ESOK-hanke on listannut asioita, joita opetuksessa olisi tärkeä huomioida**Tukitoimet Mamkissa**

Mikkelin ammattikorkeakoulussa on viime vuosina kiinnitetty entistä enemmän huomiota moninasiin oppijoihin ja heille tarjottaviin tukitoimiin. Tukitoimet pyritään aina järjestämään niin, että opiskelijoiden tasa-arvoisuus säilyy, mutta yksilölliset tarpeet huomioidaan rajallisten mahdollisuuksien mukaan. Opiskeluissa yleensä oppija itse on paras asiantuntija siinä, mitkä tukitoimet ovat parhaiten toimivia juuri hänelle, mutta kieltenopiskelussa yhdessä opettajan kanssa tehtävä arvio osaamisesta ja opintoihin tarvittavasta tuesta on ensisijaisen tärkeää. Näin ennaltaehkäistään ”menen sieltä missä aita on matalin enkä ehkä yritä lainkaan” -tapauksia. Tukitoimet eivät ole keskenään verrattavissa: matematiikassa tarvitaan erilaisia tehostetun tuen muotoja kuin vaikkapa englannin kieliopissa. Tukitoimia ei

myöskään koeta negatiivisiksi tai leimaviksi, mikä helpottaa niiden kohdentamista.

Jos opiskelijalla on todettu oppimisen häiriö tai lukivaikeus, hän voi halutessaan hakea opintoihinsa tukitoimia erityisen tuen tarpeen lomakkeella. Tuki myönnetään opintojen ajaksi asiantuntijan lausunnon perusteella. Ennen lomakkeen täyttämistä opiskelijan on hyvä käydä ohjauskustelu opintoista vastaavan opettajan kanssa. Yksittäisiin opintojaksoihin liittyvistä tukitoimista tai mahdollisista vaihtoehtoisista suoritustavoista opiskelijan kannattaa keskustella aineen opettajan kanssa.

Vaihtoehtoisten suoritustapojen lisäksi tukitoimina on muun muassa lisäaika tenttiin tai suullinen täydentämismahdollisuus.

suus, kirjoittamisen työpajoja, matematiikan laskuklinikoita ja opiskelijoiden antamaa laskuopetusta ja tietokoneen käytön opetusta kirjoittamisen apuvälineenä. Lisäksi Mamkissa järjestetään erilaisia opiskelukykyä vahvistavia vertaisryhmiä, kuten jännittäjille ja perfektionisteille, sekä mindfulness-kursseja.

Erityisiä tukitoimia ei tarvitse erikseen korostaa. Aiemmin mainittujen vinkkien huomioiminen opetuksessa, opetusmateriaaleja ja -menetelmiä suunniteltaessa ei haittaa ketään, vaan kenties tukee ja helpottaa myös epävarmaa oppijaa.

Mutta mitä kävi Saaralle?

Saara jutteli englannin opettajansa kanssa ja kertoi huonoista kokemuksistaan kielten tunneilta. Opettaja kertoi vielä tarkemmin oppituntien sisällöistä ja harjoituksista ja yritti poistaa ennakkoluuloja kotitehtävistä, keskusteluharjoituksista ja

ääneen puhumisesta. Pienryhmätoiminta ja pakottamattomuus ryhmän edessä puhumiseen tunneilla madalsivat kynnystä osallistua lähiopetukseen. Loppujen lopuksi ainoa suurempi haaste oli työelämämessut, joissa piti esitellä omalla pisteellään itse valitsemaansa opiskeltavan alan kohdetta. Siitäkin selvittiin. Saara sai opintojakson suoritettua ja toivottavasti mielikuvat kielten opiskelusta muuttuivat edes hivenen positiivisemmiksi.

Alati myllerryksen keskellä olevassa koulumaailmassa tärkein asia on kuitenkin aina opiskelija. Opettajan työ on jatkuvaa luovimista erilaisten opiskelijoiden toiveiden, odotusten, pelkojen ym. ja opetuksen reunaehtojen sekä eurooppalaisella ja kansallisella tasolla määriteltyjen kielten tavoitetasojen keskellä. Jokainen opiskelija on yksilö ja tekee asioita omalla tavallaan. Samaan lopputulokseen voi päästä erilaisilla keinoilla erilaisia polkuja pitkin.

Lue lisää:

[Esok-hankkeen oppaat](#)

[Esteetön opiskelu. Student - opiskelijoiden intra](#)

Tehoa suomeen rinnalla kulkien

Malla Eteläpää, lehtori, suomi ja viestintä

Mikkelin ammattikorkeakoulussa (Mamk) ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa (Kyamk) aloitettiin syksyllä 2015 suomen tehovalmennus -pilotti, joka on suunnattu suomenkielisten koulutusohjelmien S2-opiskelijoille eli opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Tehovalmennuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa opintoihin tai työelämään liittyvissä kirjallisissa ja suullisissa kielenkäyttötilanteissa sekä syventää osaamista kielitaidon eri osa-alueilla. Opintojaksolla opiskelija saa tukea opettajalta ammattiopintojensa tehtäviin. Tässä artikkelissa kerron, kuinka olen itse toteuttanut pilottia Mamkissa.

Tehoa kullekin opiskelijalle yksilöllisesti räätälöiden

Suomen tehovalmennus sisältää viisi yhden opintopisteen opintojaksoa, joita opiskelija suorittaa 1–5 oman tarpeensa mukaan. Jos hops-keskustelussa huomataan opiskelijan tarve suomen lisätukeen, hops-vastaava ohjaa opiskelijan ottamaan yhteyttä minuun. Opintojaksoille ilmoitautudutaan siis suoraan minulle, eivätkä suomen tehovalmennukset 1–5 ole mukana virallisissa opintojaksoilmoittautumisaikatauluissa.

Opiskelija aloittaa aina suomen tehovalmennus 1:stä, jonka pyydän opintosihteerinä sijoittamaan opiskelijan hopsiin vapaasti valittaviin opintoihin. Opintojaksoja voidaan harkiten käyttää myös korvaamaan ruotsia S2-opiskelijoilla, jotka eivät ole koskaan aikaisemmin opiskelleet ruotsia. Tässä tapauksessa opiskelija suorittaa kaikki tehovalmennukset eli 5 opintopistettä. Kummassakin tapauksessa opiskelijan ensimmäinen tehtävä on kirjoittaa minulle aloitusteksti, josta saan paljon hyödyllistä tietoa opiskelijan taustasta, tavoitteista ja kirjoittamisen tasosta.

Annan opiskelijalle palautetta aloitustekstin kielellisistä haasteista ja ansioista sähköpostitse, minkä jälkeen pyydän opiskelijaa miettimään ammattiaineiden tehtäviä, joihin hän tarvitsisi tukea minulta. Tehtävä voi olla kirjallinen tuotos, suullisen esityksen havaintomateriaali tai suullinen esitys, jonka opiskelija haluaa esittää etukäteen minulle. Annan opiskelijalle viimeisen palautuspäivän ja lupaan antaa palautetta parin viikon sisällä palautuksesta. Samalla annan opiskelijalle ohjeet sekä laadulliseen että määrälliseen päiväkirjaan. Pyydän häntä myös keräämään koko prosessin ajan juuri hänelle tarpeellista sanastoa.

Suomen tehovalmennuksen peruskirjallisuutta ja restonomiopiskelija Caris Kamarin ohjausta (kuvat Malla Eteläpää ja Helena Horn)

Noin puolen vuoden pilottivaiheen jälkeen minulla on suomen tehovalmennettavina viisi opiskelijaa, joista neljä opiskelee Mikkelissä ja yksi Savonlinnassa. Sähköpostiohjauksen lisäksi tavoitteena on, että tapaan kutakin opiskelijaa myös kasvotusten – liveinä tai verkossa – ainakin kerran prosessin alussa, kerran keskivaiheilla ja kerran lopussa arviointikeskusteluna. Ohjaustilanteissa käymme läpi tekstejä ja sovimme tulevista tehtävistä. Lisäksi tarkastelemme sanastoa ja päiväkirjoja. Siinä vaiheessa, kun määrällinen päiväkirja osoittaa noin 27 tuntimäärää, pyydän opintosihteeriltä kirjaamaan opiskelijalle suoritetuksi Suomen tehovalmennus 1 - opintojakson. Sen jälkeen arvioimme opiskelijan ja hops-vastaavan kanssa, onko opiskelijan tarpeen jatkaa suomen tehovalmennus 2:een.

Tehoa suomeen virolaisesta näkökulmasta

Viidestä tehovalmennettavastani kolmen kotimaa on Venäjä, yhden Pakistan ja yhden Viro. Virolainen Caris, joka opiskelee

restonomiksi, hakeutui tehovalmennukseen hops-vastaavansa suosituksesta heti opintojensa alkuvaiheessa, joka onkin ihanteellinen tehovalmennuksen aloitusajankohta. Caris pärjää suomenkielissä opinnoissa ja työelämässä hyvin, mutta erityisesti kirjalliseen viestintään hän haluaa lisää varmuutta. Tehovalmennuksessa Carisin tavoitteena on oppia välttämään suomen ja viroa sekakieltä sekä viroa kautta suomeen kääntämistä.

Tähän mennessä Caris on noin suomen tehovalmennus 1:n puolivälissä. Olen antanut hänelle palautetta kahdesta opiskelutehtävästä, minkä lisäksi olemme tavanneet noin tunnin verran kolme kertaa. Olen lähettänyt kommentoidut tekstit opiskelijalle etukäteen, ja keskusteluissa olemme käyneet kommenttejani yhdessä läpi. Lisäksi olemme keskustelleet Carisin keräämästä sanastosta, päiväkirjamerkinnöistä sekä kielen oppimisesta yleisestikin. Opiskelutehtävin ulkopuolelta Caris on kirjoittanut referaatin kielen oppimista käsittelevästä artikkelista. Palautteeni ja

keskustelujeni kautta Caris on hyvin nopeasti oivaltanut juuri hänelle tyypilliset suomen haasteet.

Ensimmäisellä tapaamisella Caris sai minulta linkkejä ja oppaita suomen oppimisen tueksi. Tietäessään tekstiensä tyypillisimmät haasteet Caris pystyy oppaiden avulla kirjoittamaan entistä parempaa suomea jo tekstin työstövaiheessa. Ennen tehovalmennusta uusia sanoja jäi opiskelijalle mieleen satunnaisesti, mutta tehovalmennuksen rutiini kirjoittaa sanoja muistiin kääntäen suomesta viroon on laajentanut hänen sanavarastoaan huomattavasti. Carisin mielestä tehovalmennus voisi hyvin jatkua tähänastisella tavalla, mutta lisämausteena olisi pikkuhiljaa hyvä olla juuri hänelle valittuja kielioptehtäviä.

Tehokkuuden iloja ja haasteita

Minulle suomen tehovalmennuksen ehdottomasti myönteisin puoli ovat olleet oivallukset eri äidinkielten vaikutuksista

suomen oppimiseen ja se, että olen selvästi saanut olla avuksi opiskelijoille. Haasteellisinta on ollut kokonaisuuden hallitseminen. Sekä Mamkissa että Kyamkissa suomen tehovalmennuksen resurssiksi on sovittu 3 tuntia jokaista ilmoittautumisopintopistettä kohti. Resurssi vaatii melkoista napakuutta, jossa on pysyttävä kielen raameissa – henkilökohtaisen elämän ohjaajaksi ei ole varaa ryhtyä.

Kevästä 2016 lähtien sekä Mamkissa että Kyamkissa aloitetaan S2-opiskelijoiden valintakokeet. Niiden myötä suomen tehovalmennuksen opiskelija-aines muuttuu, mutta opintojakson tarve varmasti pysyy. Jotta voisin itse entistä paremmin ohjata opiskelijoita, olen päättänyt aloittaa venäjän kielen kertaamisen. Näin tulen vastaan suurinta kohderyhmääni eli venäläistaustaisia opiskelijoita.

Kuva Mamk

Sosionomit dialogin rakentajina

Kati Vapalahti, lehtori, sosiaali-ala

Sosionomit perehtyivät Ilmaisukasvatuksen opintojaksolla ilmaisullisten menetelmien hyödyntämiseen sekä sosiaalialan asiakastyössä että oman ammatillisen pätevyyden vahvistamisessa. Ilmaisullisilla menetelmillä tavoitellaan ennen kaikkea dialogin rakentamista asiakas- ja tarvelähtöisesti.

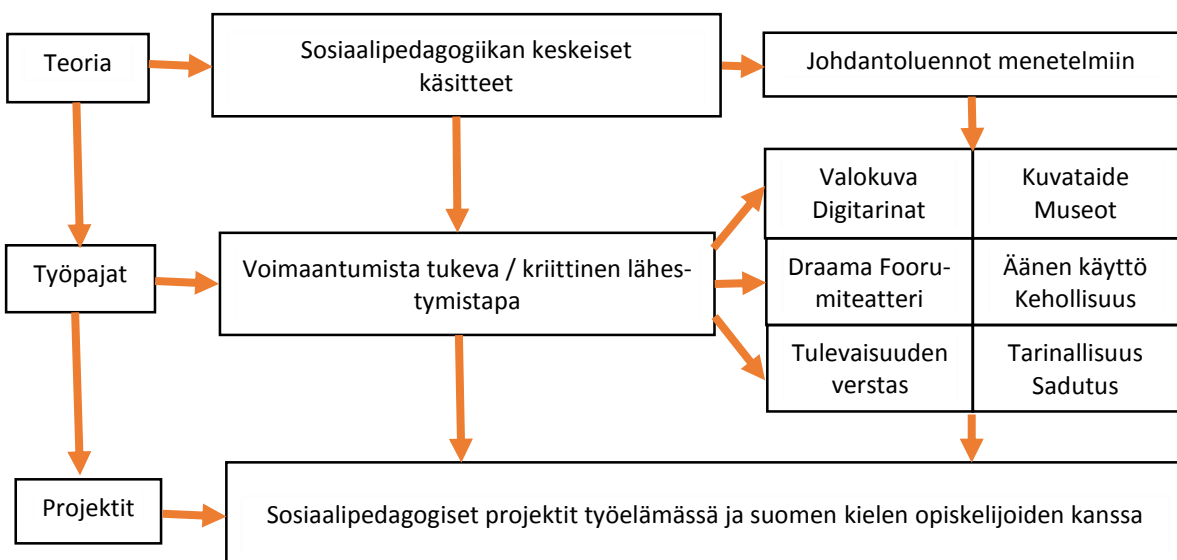
Tavoitteena dialogi

Dialogi on tasa-arvoista keskustelua ja avointa erilaisten näkökulmien esittämistä; sen avulla koetellaan erilaisia ideoita yhteiseen tavoitteeseen pyrkien. Dialogi perustuu kuuntelun ja jakamisen kulttuuriin. Se vaatii poisoppimista sellaisesta asenteesta, että vain opettaja tietää ja että käsityksen muuttaminen uhkaa auktoriteettiasemaa. Dialogilla on tärkeä merkitys ammatillisessa kehittämisessä ja sen toivotaan siirtyvän opinnoista myös ammatilliseen työhön.

Dialogi ei ole pelkästään puhetta. Ilmaisukasvatuksen opintojaksolla tarkasteltiin vaihtoehtoisia menetelmiä dialogin rakentamiseksi, koska aina puhuminen ei ole mahdollista esimerkiksi jonkin rajoitteen, vamman tai vaikkapa yhteisen kielen puuttumisen vuoksi.

Kokemusta ja reflektointia

Ilmaisukasvatuksen opintojakso koostui teoriasta, artikkelien lukemisesta ja niistä verkko-oppimisympäristössä keskustelemisesta, työpajoista sekä työelämässä toteutetuista projekteista. Samaan aikaan ilmaisukasvatuksen opintojen kanssa opiskeltiin ryhmienohjausta, jolloin saatiin välineitä toiminnan suunnitteluun. Työelämän projekti toteutettiin näiden kahden opintojakson yhteistehtävänä.

Ilmaisukasvatuksen opintojakson sisältö

Ilmaisukasvatuksen teoriaosuudessa pe-rehdyttiin sosiaalipedagogiikan toiminta-periaatteisiin ja mm. dialogin käsitteeseen soveltamalla oppimisprosessia, joka sisältää luennon, arjen havainnointia, artikke-lien lukemista, ohjattua verkkokeskuste-lua ja draamatyöskentelyä.

Työpajoissa dialogisuutta harjoiteltiin ja refleктоitiin kokemuksellisen oppimisen kautta johdantoluentojen lisäksi. Lähesty-mistapa oli kriittinen muutokseen pyrkivä tai/ja voimaantumista tukeva. Työpajoissa tehtiin dialogista kuvataidetyöskentelyä, draamaharjoituksia, foorumiteatteria, ääni- ja liikeharjoituksia, sadutusta, tari-nan kerrontaa sekä osallisuutta tukevaa tulevaisuuden verstasta. Osa työpajoista toteutettiin museossa, taidenäyttelyssä, nuorten musikaalissa ja metsässä. Met-sässä teimme yhteisöllistä ympäristötai-detta ja kokemusta reflektointiin taiteelli-sesti luokassa. Menetelmien käyttöä poh-dittiin aina sosiaalityön näkökulmasta.

Opintojaksolla haastateltiin nuoria teatte-rilaisia, galleristia, harrastajataiteilijaa, te-atterikuraattoria. Vanhemmat opiskelijat kertoivat opinnäytetöistään, joissa kehittä-vät ilmaisullisia menetelmiä käytettäväksi sosiaalialan työssä. Vierailivat luennoitsi-jat Saksasta ja Itävallasta kertoivat omasta työstään ilmaisullisten menetel-mien parissa varhaiskasvatuksessa ja tai-deterapiassa.

Projekteissaan opiskelijat pääsivät kokei-lemaan menetelmien käyttöä sosiaalialan työkentällä asiakkaiden kanssa. Toinen opintojakson projekteista toteutettiin kou-lulla yhdessä suomea opiskelevien turva-paikanhakijoiden kanssa. Dialogia raken-nettiin kuvista keskustelemalla ja valoku-vaamalla kampuksella mielenkiintoisia kohteita. Samalla opittiin – ei pelkästään suomen kieltä – vaan myös arabiaa, kreikkaa, kurdia ja daria. Dialogeista tär-keintä käytiin ehkä omien ennakkoluulo-jen kanssa.

Toisessa projektissa opiskelijat toteuttivat ilmaisua tukevan ohjauskokonaisuuden asiakasryhmissä, joiden kanssa olivat työskennelleet jo useamman kuukauden. Heidän tehtävänään oli ennen toteutusta kirjoittaa toimintasuunnitelma, joka perus-tui yhteisöanalyysiin (osallistujien määrä, ikä, kiinnostuksen kohteet, tarpeet, eri-tyispiireet) ja teoreettiseen viitekehukseen (sosiaalipedagogiset toimintaperiaatteet ja käytetyn ilmaisumenetelmän kuvaus). Toteutuksen kuvaus ja reflektointi esitet-tiin digitarinoina muille opiskelijoille ja opettajille.

Mitä opimme ja mitä kehittäisimme

Opintojaksopalautteen mukaan opiskelijat kokivat oppineensa ammatillisesti hyödy-lisiä asioita, joita voivat hyödyntää mo-nissa sosiaalialan työtilanteissa. Myös ko-kemuksellinen tekemällä oppiminen teo-riaopiskelun lisäksi koettiin hyväksi. Kui-tenkin pitkä opintojakso, kahden opinto-jakson yhteinen työelämätehtävä ja opin-tojakson laajat sisällöt tuottivat opiskeli-joille ja opettajalle haasteita aikataulutta-miseen ja tehtävien tekemiseen:

”Aikataulua olisi voinut vielä sel-kiyttää ja tiedottaa tulevista töistä hyvissä ajoin. Etukäteen suunni-teltu aikataulu oli hyvä, mutta konkreettinen muistuttaminen läs-näolokerroilla olisi ollut hyvä plussa. Koin oppivani paljon hyö-dylyisiä asioita ja uskon pystyväni soveltamaan oppimaani tulevai-suudessa - itse asiassa olen jo vähän hyödyntänytkin sitä muissa projekteissani!”

Kokemuksellinen oppiminen suo mahdol-lisuuden teorian konkreettiseen sisäistä-miseen pinnallisen ymmärryksen sijaan. Tiedon jakamisen sijaan tietoa luodaan ja sovelletaan käytäntöön. Ilmaisukasvatuk-sen opintojaksolla teorian, työpajojen ja työelämän projektin yhdistäminen tarjosi tähän yhden mahdollisuuden.

Ympäristötaidetta ja kokemuksen reflektointia

Lue lisää:

Argument reconceived?

Dialogue and challenge: Involving service users and carers in small group learning with social work and nursing students

Implementing evidence-based practice in social work education: Principles, strategies, and partnerships

Kommunikatiivinen opettaminen - indoktrinaation kriittinen teoria

Learning through dialogue – empowering, inspiring and facilitating

Sosiaalipedagogisten käsitteiden toiminnallista opiskelua ammattikorkeakoulussa

Types of dialogue, dialectical shifts and fallacies.

Kuva Mamk

Vinkkejä dokumenttien visualisointiin

Maria Sofia Miettinen, graafinen suunnittelija, TaM, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy:n viestintä- ja markkinointipalvelut

Kirjoitat ajankohtaisesta ja kiinnostavasta aiheesta. Sanottavaa olisi paljon; oikein innostut, kun huomaat, että teksti lähtee soljumaan sujuvasti. Puuttuuko silti jotain? Oletko miettinyt, että yhtä merkittävää kuin erinomainen teksti, on ulkoasu, jolla viestisi esität. Dokumenttisi voi tehoa vastaanottajaan kahdella kielellä: sanallisella ja visuaalisella. Älä laiminlyö kumpakaan, sillä ne tuottavat merkityksen yhdessä.

Tehokkuus ja luettavuus

Usein graafinen suunnittelu mielletään ainoastaan tekstin kaunistamiseksi. Se on kuitenkin paljon enemmän. Esimerkiksi informaation havaitseminen ja ymmärtäminen olisi aikavievää ja tehotonta, jos sisältö olisi vailla visuaalista jäsenystä ja järjestystä. Kuvittele eteesi paperi, jossa toistuisi monotonisesti tuhansia kertoja numerot 1 - 9. Sinun tulisi löytää ja laskea parissa minuutissa kaikki kolmoset. Luultavasti eksyisit annetussa ajassa numeroviidakkoon. Mieti, miten paljon asiaa sujuvoittaisi, jos kolmoset olisi esimerkiksi ympyröity tai muulla tavoin korostettu. Aineiston visuaalisella jäsentelyllä autat vastaanottajaa hahmottamaan oleellisen informaation taloudellisesti ja helposti. Aivomme nimittäin prosessoivat visuaalista informaatiota 60 000 kertaa nopeammin kuin tekstiä.

Erottavuus ja kiinnostavuus

Lukutapahtuma on usein silmäilyä pikemminkin kuin lukemista, on kyse sitten lehtiartikkelista, verkkosivusta tai tutkimuksesta. Ensin vastaanottaja silmäilee sivu-

Kun suunnittelet dokumentin ulkoasua, panosta tekstin muotoiluun, kuvitukseen ja infografiikkaan, (piirros Maria Miettinen)

kokonaisuutta ja ratkaisee nopeasti visuaalisen esitystavan, kuvien ja erottuvien tekstielementtien, kuten otsikoiden, ingressien, sitaattien ja kuvatekstien, perusteella, kannattaako itse tekstiä lukea. Vastaanottajan huomiosta ja ajasta kilpailee moni, joten hän rientää toisaalle, ellei viesti houkuttele ja kiinnosta. Myönteisesti erottuvalla, laadukkaalla visualisoinnilla voit luoda tekstiisi sellaisen imun, että siihen haluaa tarttua ja perehtyä.

Luotettavuus ja vakuuttavuus

Dokumentin visuaalisuus luo mielikuvia, joille viestisi uskottavuus rakentuu. Kysy itseltäsi tai kaverilta, näyttääkö dokumenttitekstisi ulkoasu vakuuttavalta; tukevatko visuaaliset ratkaisut, kuten kuvat, sisältöä. Kierrä kaukaa koristeelliset ja koukeroiset kirjasintyyliä ja nätit kukkakuvat, elleivät ne sisälly viestiisi aukottomasti ja edistä tavoitteitasi ja asiaasi. Huolehdi myös, että dokumenttisi visuaalinen ulkoasu säilyy yhtenäisenä ja tunnistettavana alusta loppuun saakka. Suunnittele siis tarkoin käyttämäsi fontit ja sivun asettelu, värit ja kuvituksen tyyli ja noudata linjaa läpi koko dokumentin.

Visualisoinnin keinot

Dokumenttia visualisoidessasi kiinnitä huomiota näihin: 1) tekstin muotoiluun, 2) kuvitukseen ja 3) infografiikkaan.

1) Tekstin muotoilu

Tekstin muotoilu tarkoittaa kirjoitetun sisällön järjestämistä muun muassa kirjasintyylien, kirjasinkojen ja palstajaottelun keinoin. Tekstin visuaalisen asun tulisi olla helppolukuinen. Vertaile eri fontteja ja valitse kaikkein selkein. Käytä tekstikontrasteja viestin välittymisen kannalta tarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi fontin koeroja (suuri - pieni) ja kirjasinleikkauksia (lihava - laiha). Korostamisen ja erittelyn tarkoitus on

auttaa lukijaa havaitsemaan oleelliset asiat vaivattomasti. Liialliset kontrastit taas tekevät lukemisen vaikeaksi.

2) Kuvitus

Kuva on paras huomion herättäjä, sillä lukijan katse kiinnittyy ensimmäisenä sivulla olevaan kuvaan. Siksi voit myydä sisällön tehokkaimmin kuvan avulla. Kuva myös jää parhaiten lukijan mieleen. Kun valitset kuvaa, satsaa paitsi kuvan sommitteluun, väreihin ja tekniseen laatuun, myös siihen, millaista tarinaa se kertoo aiheesta. Hyvä kuvitus tukee tekstiä ja kuvaa aihetta ytimekkäästi.

3) Informaatiografiikka

Informaatiografiikka on visuaalisesti järjesteltyä tietoa. Tyypillisiä info- eli tietografiikoita ovat muun muassa kartat sekä viiva- ja pylväskaaviot. Grafiikan avulla voit auttaa lukijaa muodostamaan yleiskäsityksen yksityiskohtaisesta datasta nopeasti ja ymmärtämään syy-seuraussuhteita. Grafiikkaa suunnitelllessi lähde liikkeelle itse sisällöstä ja pohdi, millainen grafiikka helpottaisi asian ymmärtämistä. Unohda visuaaliset kikkailut ja pidä grafiikkasi mahdollisimman pelkistettynä.

Kurkistus kuviin – kuvia ja tarinoita palvelutalossa

Riina Albrecht, sosionomi (amk), sovittelun ohjaaja, monialainen toimintakyvyn edistäminen (yamk) -opiskelija

Valokuvat ja siihen liittyvät muistot auttavat kommunikoidessa ikääntyvän ihmisen kanssa. Halusin tuoda iloa ja osallisuutta palvelutalon asukkaille ja henkilöstölle, tuoda palvelutaloa näkyväksi tapahtuman keinoin sekä muistuttaa jälkipolvea vanhoihin valokuviiin sisältyvien tarinoiden dokumentoinnista. Toteutin valokuva- ja tarinanäytelyn paikassa, johon ei normaalisti tämänkaltaisia tapahtumia tuoda: Joroisten Palvelutalo Mansikkapaikassa, syyskuun 2015 ja helmikuun 2016 välisenä aikana.

Valokuvasta asioiden puheeksi ottaminen on helppo tapa avata keskustelua - myös muistin ollessa heikentynyt. Vuorovaikutuksessa tärkeää on aito läsnäolo ja ajan antaminen. Useimmilla palvelutalon asukkailla on paljon valokuvia esillä, valokuva-albumeita huoneessaan. Valokuva on

yksi apuväline muistutella mieliin vuosien takaisia asioita ja pitää yllä muistia.

Jokaisella henkilöllä on muistoja, ja koko ajan niitä syntyy lisää. Mutta muistikin on hauras. Leena Saraste kirjassaan Valokuva – muisto – viesti – taide (2010) on selvittänyt konkreettisesti sen, että ihminen näkee niin kuin osaa. Valokuvia otetaan, että muistettaisiin tilanteita ja tunnelmia. Kuvat ovat myös todisteita kokemuksista, kuten kuvataiteilija Päivi-Maria Jaatinen toteaa artikkelissaan Kuvia ja metafysiikkaa teoksessa Valokuvan taide – Suomalainen valokuva (2003). Kuvissa aika menettää merkitystään.

Valokuvaprojektiin osallistui kahdeksan palvelutalon asukasta. Yhteyshenkilönä minulla oli Mansikkapaikan tukipalvelu- ja virikevastaava Johanna Viljakainen. Yhteyshenkilön mukanaolo talon tuttua henkilönä oli mielestäni projektin onnistumisen kannalta tärkeää.

Ensimmäinen tapaaminen 3.9.2015 (kuva Johanna Viljakainen)

Kurkistus kuviin -näyttelyyn olen halunnut kuvata henkilöiden lisäksi kahdeksan tiilannetta ja kokemusta sekä hieman sävyttänyt kuvaa kuvattavan kaltaiseksi. Tapa-
simme yhdessä ryhmänä neljä kertaa. Tämän lisäksi oli kuvaukset jokaisen kanssa henkilökohtaisesti ja näyttelyn avajaiset. Henkilöiden kuvaaminen on suoritettu asukkaiden kotona Mansikka-
paikassa, ja näyttelykuvat valitsimme yhdessä ryhmätapaamisessa.

Aluksi ryhmässä keskusteltiin projektista ja pyysin tuomaan seuraavaan tapaami-
seen itselle tärkeän kuvan. Jos kuvan on itse valinnut, se kertoo aina jonkin tarinan tai se esittää jotakin tärkeää valitsijalleen. Tähän ajatukseen tukeuduin, kun tapa-
simme toisen kerran, jolloin kuvasin heidän valitsemansa kuvat ja kirjasin tarinat.

Ihminen luontaisesti jännittää valoku-
vassa oloa. Hyvin pian jokainen kuitenkin tottui siihen, että juttelun lomassa otin ku-
via. Halusin minimoida jännittämisen ja luoda mahdollisimman tavallisen tunnel-
man. Vain yhdellä osallistujalla oli tapaa-
misessa omainen mukana, joka auttoi mi-
nua osallistujan jututtamisessa. Muutoin selvisin kaikkien kanssa, koska tärkein tehtäväni oli kuunnella, keskustella ja kuulla sekä kuvata ilman kelloa. Olin pai-
kalla juuri niin kauan kuin oli tarpeen. Tar-
peen määritti kuvattava. Tapaamisista tuli minulle erittäin hyvä kokemus. Pääsin tutustumaan lähemmin näihin hienoihin ihmisiin ja kuulemaan heidän hienoja tari-
noitaan.

Näyttelykuvien valinta tehtiin kuvausten jälkeen yhteisessä ryhmätapaamisessa.

Olin valmistellut PowerPoint-esityksen, jonka katsoimme videotykillä heijastetulta kankaalta. Osa ihasteli ääneen toistensa kuvia. Olin koonnut esitykseen myös projektin suunnitelmaa ja palvelutalon esitte-
lyä. Haastavinta tapaamisessa oli valita yksi kuva näyttelyyn. Keskusteluttamalla jokaista erikseen sain tehtyä osallistujan kanssa yhdessä valinnan kuvasta, joka häntä miellytti eniten.

Työstin kuvat ja tein ajoissa avajaiskut-
sun, jotka Johanna jakoi talossa. Koko-
simme näyttelyn paikalleen avajaispäi-
vänä yhdessä Johannan kanssa. Näytte-
lyssä oli osallistujien lisäksi paljon talon asukkaita henkilökunnan avustamina. Se oli iloinen tapahtuma ja mielestäni hyvä-
tunnelmainen. Paikallislehden toimittaja oli myös mukana. Toimittajalle olin esittä-
nyt toiveen, että hän haastattelisi osallis-
tuita. Oli heidän vuoronsa loistaa.

Erään osallistujan tytär sanoi avajaisten päätyttyä minulle, että on äidin näköinen kuva ja äiti pitää kovasti siitä. Totesimme, että hänen äitinsä voi käydä katsomassa kuvia, kun hänen huoneensa on lähellä.

Järjestin kolme viikkoa näyttelyn avajais-
ten jälkeen vielä osallistujien kesken yhteisen kahvittelutapaamisen, jossa muis-
teltiin. Kyselin heiltä, miltä tämä valokuva-
projekti oli tuntunut. ”Mukavalta, hienoa on ollut...” Kysyin, ovatko he käyneet kat-
somassa kuvia. ”Ollaan”, ”olen käynyt”, ”monta kertaa”, ”olen nähnyt kyllä”. Ky-
syin, onko kukaan maininnut kuvista mitään heille. ”On huomattu ja on näköinen kuva, tykätty on...”

Irja Nykänen ja Riina Albrecht kohtasivat valokuvausprojektin kautta Mansikkapaikassa Joroisissa (kuva Ilona Noponen/Warkauden Lehti)

Henkilökunta on kierrättänyt asukkaita katsomassa kuvia ja näyttämässä koko projektista Mansikkapaikassa tekemääni PowerPoint-esitystä, joka pyörii digitaalisessa kehyksessä. Kehykseen esityksen tekemällä ajattelin, että sen saa myös vietyä niille, jotka eivät pääse paikalle sitä katsomaan.

Opin itse paljon, projekti antoi paljon - pohdintaa ja uusia ajatuksia sekä ideoita. Valtava voimavara on eri tilanteissa olevien ihmisen kohtaamisessa. Pienellä toiminnalla voi vaikuttaa palvelutalon arkeen ja ihmisiin. Vaikka itse koen olevani keskeneräinen valokuvaajana, sain tämän osallistujakaartin kautta koko ajan enemmän rohkeutta. Projekti toi esille elämän

rajallisuuden ymmärtämistä ja tilanteeseen rohkeasti heittäytymistä. Tärkeää on tuntea, että olemme tehneet tiiminä jotakin jollakin tasolla vaikuttavaa. On kysytty, teenkö uuden projektin. Tällä hetkellä en tiedä.

Palautteena kuulin vielä yhdeltä osallistujan sukulaiselta, että hänen omaisensa oli otettu, että oli saanut olla mukana. Myös itse tein huomion, että eräs kuvattava on rohkaistunut olemaan enemmän esillä. Vieraskirjasta näkyy, että näyttelyä on käyty katsomassa. Mutta ei sillä ole loppujen lopuksi merkitystä, miten suuri joukko on nähnyt näyttelyn, vaan merkitystä on sillä, että me olemme saaneet yhdessä meille tärkeää aikaiseksi. Mitä tähän enää voisi lisätä? Kuhan kokeilin.

Kuhan kokeilin kävelykokousta käytävillä

Malla Eteläpää, lehtori, suomi ja viestintä

Kokousharjoitukset mahdollistavat opiskelijoiden toiveiden kuulemisen opintojaksojen toteutustavoista. Alkuvuoden 2016 yhteisöpedagogien vuorovaikutustunneilla kokeiltiin perinteisen luokkatilakokouksen sijasta kävelykokousta. Idea menetelmän käyttöön syntyi halusta saada opiskelijat ilmaisemaan tasapuolisesti mielipiteitään opintojakson toteutustavoista sekä tarpeesta saada opiskelijat liikkeelle ja keskittymään toistensa kuuntelemiseen. Tässä artikkelissa kuvataan opitun kulkun tehtävänannosta tulevaisuuden ideoihin.

Pakkasta paossa kävellen koulun käytävillä

Kävelykokous toteutettiin sisätiloissa, koska Mikkelin ammattikorkeakoulun Mikpoli-rakennus antoi sille hyvän ja rauhallisen ympäristön eri kerroksineen, auloineen ja käytävineen. Lisäksi sisätilat

säästivät meidät tammikuun paukkupakkasilta, joita kuitenkin pääsimme ihailemaan isoista ikkunoista eri tasanteilta.

Ennen oppituntia olin jakanut opiskelijat valmiiksi ryhmiin siten, että kussakin ryhmässä oli sekä ns. rohkeampia että arempia puhujia. Tällainen ryhmäjako laittoi opiskelijat miettimään omaa viestijäkuvaansa, mikä olikin yksi opintojakson tavoitteista. Kunkin opiskelijan piti miettiä, pitäisikö hänen yrittää osallistua keskusteluun entistä rohkeammin vai ennemmin keskittyä aikaisempaa enemmän toisten kuunteluun ja rohkaisemiseen.

Tunnin aluksi esittelin ryhmät ja kävin läpi tehtävänannon kaikille yhteisesti. Tehtävänanto mukaili kokouksen esityslistaa ja toimihenkilöiden roolijakoa. Päätettävänä asioina olivat opintojakson arvioitavien tehtävien – paneelikeskustelun ja ns. yksilönäytön – toteutustavat. Kukin ryhmä sai kävelylle mukaansa tehtävänannon paperilla, jossa oli toimintaohjeita, selkeät vaihtoehdot päätettäville asioille sekä tilaa muistiinpanoille.

Kävelykokouksen tehtävänanto

Pitäkää noin 30 minuutin mittainen (tulkaa studioon, kun olette valmiita) kävelykokous Mikpolin tiloissa tai ulkonakin (ei kuitenkaan työhuoneiden käytävillä) tämän paperin teemoista.

- päättäkää aluksi puheenjohtaja ja sihteeri, joka kirjaa muistiinpanot tälle paperille ja palauttaa paperin opettajalle kokouksen jälkeen (pysähtykää tarvittaessa asioiden kirjaamista varten)
- käytäkää tarvittaessa nettiä älypuhelimilla
- kuunnelkaa kaikkien mielipiteitä (kukin voi miettiä omaa kehitystehtävää: pitäisikö harjoitella rohkeutta esittää mielipiteitäni vai pitäisikö minun enemmänkin oppia antamaan puheenvuoro toisille, kuunnella ja rohkaista)

Asiat:

1 Katsokaa netistä (esim. Moodlesta), mitä tarkoitetaan paneelikeskustelulla. Kirjoittakaa tähän muutaman virkkeen määritelmä.

2 Paneelikeskustelut ja yksilönäytöt käydään to-aamun tunneilla kahdessa ryhmässä siten, että kumpanakin aamuna on kaksi paneelikeskustelua. Miten kaksi ryhmää jaetaan?

- a) sukunimen mukaan aakkosissa?
- b) esim. lukupiirin mukaan (jos teillä on Lassille tentin lukua lukupiireissä, toinen ryhmä voisi käyttää to-aamun lukemiseen)
- c) omana aamuna ne, joilla on enemmän haastetta esiintymisessä ja omana aamuna ne, joilla on enemmän esiintymiskokemusta (huom. vaihtoehto ei arvota, että jompikumpi olisi parempi ryhmä)
- d) muu tapa; mikä?

Perustelkaa valintaanne tähän:

3 Ideoikaa paneelikeskustelun aiheita ja kirjatkaa vaihtoehtoja tähän.

4 Millainen tapa teidän mielestä olisi hyvä toteuttaa yksilönäytöt. Esim.

- a) väittely (vastakkain yksilö – yksilö tai pari – pari)
- b) työpaikkahaastattelu (esim. kaksi haastattelijaa ja kaksi hakijaa)
- c) videon tekeminen pienissä ryhmissä (jokaisella jokin rooli)
- d) puheen pitäminen
- d) muu tapa, mikä?
- e) monta eri tapaa (a–d), joista opiskelija voisi valita hänelle mieleisen

Kertokaa myös mielipiteenne, olisivatko tilanteet ex tempore -tyylisiä (tietäisi etukäteen vain, onko tyyliin a–e) vaiko sellaisia, että tarkat tehtävänannot olisi annettu etukäteen.

5 Muita asioita; kirjatkaa tähän, jos teillä tuli esille em. seikkoihin liittyviä toivomuksia ym., joita opettajan olisi hyvä tietää.

Kauniille kampukselle kävelykokousta-

maan

Kävin jokaisen ryhmän luona ainakin yhden kerran kokoustamisen aikana. Opiskelijat näyttivät tekevän harjoitusta innostuneesti ja toisiaan kuunnellen. Tehtävänanto tuntui heistä selkeältä – lisäkysymyksiä ei minulle esitetty. Noin 30 minuutin kuluttua kokoonnuimme takaisin luokkaan, jossa keräsin paperit itselleni opintojakson jatkon suunnittelua varten.

Opiskelijoiden palauttamat paperit antoivat minulle selkeät ohjeet paneelin ja yksilönäytön suunnitteluun. Kävin paperit läpi tehden itselleni muistiinpanoja ns. tukkimiehen kirjanpidolla. Ryhmien toivomukset olivat melko samansuuntaisia siten, että yksilönäytöiksi valikoitui valmisteltu (ei ex tempore) työpaikkahaastattelutilanne. Paneelikeskustelujen aiheiksi

tuli lukuisia ehdotuksia, joista lopullisiksi aiheiksi – nuorisotyön ja -kasvatuksen näkökulmasta – valikoituivat: kiusaaminen, alkoholin käyttö, työllistyminen ja päihteiden käyttö.

Minulle jäi vaikutelma, että valmis, tavanomaisesta poikkeava ryhmäjako, oman viestintäkuvan tarkkailu ja luokkahuoneesta liikkeelle lähtö lisäsivät opiskelijoiden tasa-arvoa keskusteluissa. Opiskelijat kehuivat harjoitusta mukavaksi vaihteluksi. Jatkoa ajatellen pohdimme, miten muistiinpanojen tekemisen kävelykokouksen aikana saisi tämänkertaista helpomaksi. Mietimme myös, että jatkossa kävelykokoustamaan kannattaa ehdottomasti lähteä ulos. Onhan laaja kampusemme mukavan luonnonläheinen ympäristö siihen tarkoitukseen!

Sisätiloissakin pääsi kulkemaan ylämäkiä (kuvat Malla Eteläpää ja Vertti Koivula)

Tietojenkäsittelyn opiskelijoiden pop up -koulutukset

Pia Paakkulainen, englannin kielen lehtori

Ulla Korvenpää, suomen kielen ja viestinnän lehtori

Word Press, video- ja valokuvaaminen, Prezi ja verkkosivujen visuaalisuus – muun muassa näitä aihealueita opiskelimme kahden edellisen lukuvuoden aikana tietojenkäsittelyn (tk) koulutusohjelman toisen vuoden opiskelijoiden pop up -koulutuksissa. Koulutukset toteutettiin osana opintojaksoja ammattisuomi ja viestintä (5 op) ja IT-alan englannin viestintätaidot (5 op). Pop up -koulutukset tulivat ja menivät, kuten asiaan kuuluu, mutta mitä meille opettajille jäi tästä kokeilusta kovalevyllä talteen ja prosessoitavaksi?

Molemmat kielten ja viestinnän opettajat olemme opettaneet Mamkin tietojenkäsittelyn koulutusohjelman opiskelijoita jo varsin pitkään: Pia Paakkulainen englantia vuodesta 1998 ja Ulla Korvenpää suomea ja viestintää vuodesta 2006. Kummallakin on kestoasteena ollut tk-opiskelijoiden innostaminen esiintymistaitojen harjoitteluun, kun alan opiskelijat mielellään piiloutuvat näytön taakse ja unelmoivat työstä, jossa voisivat viestiä vain koneen välityksellä jossakin nurkassa kenenkään heitä lähestymättä, näin hieman kärjistäen sanottuna.

Tosiasiassa tietojenkäsittelyn opiskelijat toimivat valmistuttuaan IT-asiantuntijatehtävissä muun muassa vaativien verkkosovellusten suunnittelussa ja ohjelmoinnissa, erilaisten tietosisältöjen toteuttamisessa tai digitaalisten palveluiden tuottamisessa. Ohjelmoinnin ja tietosisältöjen hallinnan lisäksi tulevalta IT-tradenomilta vaaditaan myös viestintä- ja kielitaitoa. Esiintymis- ja neuvottelutaidot ovat tärkeitä taitoja, kun työskennellään erilaisten asiakasryhmien parissa.

Opetussuunnitelmassa ammattisuomi ja viestintä -opintojaksolla tavoitteena on harjoitella työelämän viestintätilanteisiin liittyviä suullisia ja kirjallisia viestinnän taitoja. Suullisessa viestinnässä painotetaan ryhmäviestintätaitoja (kokoukset, neuvottelut ja palaverit) ja asiantuntijan suullisia viestintätaitoja. Samoja taitoja (puhelin-keskustelut, kokoukset, toimitilojen esittelykierrokset) harjoitellaan myös englannin viestintätaidoissa, ja esimerkiksi ryhmässä englanniksi toteutettava esitelmä, työpaja tai koulutus on ollut useana vuonna opintojakson ohjelmassa.

Kun niiden antia on englannin opintojakson lopulla mietitty palautekeskustelussa yhdessä opiskelijoiden kanssa, ovat tavallisimmat kommentit olleet seuraavan tapaisia:

”Olisi pitänyt harjoitella enemmän... ja koko ryhmän yhdessä.”

”Meidän olisi pitänyt harjoitella ihan täällä oikeassa tilassa, ja käydä koko homma läpi.”

”Olikin paljon sanoja, joiden ääntämistä en hallinnut.”

”Olisi pitänyt harjoitella niitä.”

”Ei sitä englanniksi pystykään suoltamaan juttua yhtä luontevasti kuin suomeksi... olisi pitänyt miettiä vähän enemmän etukäteen.”

”Ja ois kyllä voinut lukea sen Powerpointin yhdessä läpi, ja yrittää yhtenäistää sanaston käyttöä.”

Palautekeskustelujen lopuksi on kyllä yleensä oltu yhtä mieltä siitä, että kaikki mahdollisuudet harjoitella esiintymistä olisi hyvä hyödyntää. Ehkä ensi kerralla panostetaan, mutta tuleeko niitä harjoittelumahdollisuuksia ennen kuin on tosi tilanne edessä. Opettajaa mietityttää, miten seuraavalla kerralla saisi opiskelijat hyödyntämään opintojaksolla tarjotun mahdollisuuden kunnolla ja miten yleisönä olevat opiskelijat saisi ottamaan roolinsa vakavammin palautteen antajina. Ainakin tarvitaan tilanne ja/tai yleisö, jonka opiskelijat kokevat haasteellisemmaksi. Tarvitaan myös keino saada opiskelijat miettimään suunnitelmiaan useampaan kertaan.

Haasteen ratkaisu popped up

Pop up -ravintolapäivät alkavat olla meille suomalaisille tuttuja tapahtumia. Pop up ideana kiehoi meitä suuresti, koska siinä kuka tahansa asiaan vihkiytynyt voi jakaa ”hauskuutta” ympäristönsään. Pop up -ajatus, jota päätimme ammattikorkeakoulumme kehittämiskohteisiin kuuluvan pariopettajuudenkin nimissä kokeilla, tuli mahdolliseksi, kun tietojenkäsittelyn koulutusohjelman edellinen isompi ops-muutos ajoitti ammattisuomen ja viestinnän ja IT-alan englannin viestintätaitojen opintojaksot samaan lukukautteen keväällä 2014.

Päätimme siis ottaa pop up -koulutukset opintojaksojen yhteiseksi loppuhuipenuksiksi. Käytännössä koulutukset järjestettiin opintojaksojen lopussa kahden viikon aikana sekä englanniksi että suo-

meksi. Aiheet opiskelijaryhmät saivat valita itse. Kukin pop up -koulutus kesti opitunnin (45 min) verran. Opintojaksojen aikana valmistauduttiin ja valmisteltiin pop up -koulutuksia 3–6 opiskelijan ryhmissä.

Pop up -koulutusten tavoitteena oli tuoda näkyviin ja muidenkin saataville tietojenkäsittelyn opiskelijoiden osaaminen. Pop up -tapahtumia tulee ja menee, eikä järjestäjän siis tarvitse olla guru tai ammattilainen, jotta up up -tapahtuman voisi järjestää. Riittää, että tietää asiasta hitusen enemmän kuin yleisö. Vielä kun pop up -koulutukset toteutettiin ryhmissä, ryhmän erilaiset jäsenet pääsivät täydentämään ryhmän osaamista omilla tiedoillaan ja taidoillaan.

Matka kohti pop up -koulutuksia

Opintojaksojen alussa pidimme erilaisia palaverieita ja kokouksia, joissa opiskelijat suunnittelivat pop up -koulutusten aiheita ja tehtävävastuita molemmilla kielillä. Hyvissä ajoin ennen koulutuksia Mamkin markkinointi- ja viestintäsuunnittelija kävi puhumassa opiskelijoille tapahtumien markkinoinnista. Periaatteemme oli se, että kuka tahansa voi kävellä sisään ja osallistua pop up -koulutuksiin. Yhdessä opiskelijaryhmien kanssa ratkaisimme, mitä viestintävälineitä kannattaa käyttää pop up -koulutusten markkinoinnissa. Järjestimme muun muassa kilpailun siitä, mikä opiskelijapari työstää parhaimman televisiomainoksen tapahtumasta. Kukin koulutusryhmä kirjoitti opiskelijaintraan tiedot koulutustapahtumastaan. Lisäksi kokosimme kaikkien pop up -koulutusten kuvaukset aikatauluineen blogialustalle.

POP-UP-KOULUTUKSET POP-UP TRAINING SESSIONS

Koulutukset suomeksi	Training sessions in English	Lisätietoja / More information
13.4. 10.00 - 11.00 Verkkosivun layout ja typografia (Xinno NC252) 11.00 - 12.00 Tietokoneen kokoaminen 12.30 - 13.30 Photoshopin perusteet 13.30 - 14.30 Videokuvaamisen perusteet	21.4. 10.00 - 11.00 Basics of videoshooting 11.00 - 12.00 Basics of Photoshop 12.30 - 13.30 Steam gaming platform	 popupmami2015.wordpress.com
14.4. 10.00 - 11.00 Wordpress aloittelijoille (MB216) 11.00 - 12.00 Wordpress edistynyt (MB216) 12.30 - 13.30 Steam-pelialusta	27.4. 10.00 - 11.00 Wordpress for beginners (MB216) 11.00 - 12.00 Wordpress for advanced users (MB216) 12.30 - 13.30 Cloud services and OneDrive	
20.4. 10.00 - 11.00 Pivipalvelut ja OneDriven käyttö 11.00 - 12.00 Jäjestelmäkamerat (Xinno NC252)	28.4. 10.00 - 11.00 DSLR cameras (Xinno NC252) 11.00 - 12.00 Website layout and typography (Xinno NC252) 12.30 - 13.30 Building a computer	

Koulutukset järjestetään luokassa D207, jolle aikataulussa muita mainita.

The training sessions take place in class D207 if something else is not mentioned in the timetable.

Koulutusten mainos kampus-tv:ssä

Opiskelijat valmistelivat esityksensä itsenäisesti opintojakson aikana, kun samanaikaisesti tunneilla työstiin markkinointimateriaalia ja muita opintojaksoon liittyviä aiheita. Suomen opintojaksolla opiskelijat kirjoittivat muun muassa ohjeen omasta pop up -koulutukseensa liittyvästä aiheesta. Ohje voitiin jakaa kuulijoille tai ainakin liittää blogiin oheismateriaaliksi.

Viikko ennen pop up -koulutuksia pidettiin kenraaliharjoitukset, jossa ryhmät testasivat vielä kertaalleen tekniikkaa, jolla he havainnollistivat esitystä, ajankäyttöä ja puheenvuorojaan. Pop up -koulutusten aikana kaksi ryhmää toimi esittävän ryhmän vertaisarvioijina. Arviointilomakkeet olivat sekä suomeksi että englanniksi, ja niiden täyttäminen oli yksi opintojaksojen suorittamiseen vaadittavista tehtävistä. Toisella kerralla myös ryhmien ulkopuoliset osallistujat voivat täyttää arviointilomakkeen.

Molempina keväänä osaan koulutuksista osallistui oman ryhmän jäseniä, mutta osaan ilmaantui myös muutamia ulkopuolisia kuulijoita. Jotkut tk-opiskelijat huomasivat saavansa kertausta ohjelmoinnista, ja monimuoto-opiskelijat saivat vastauksia OneDrive-kysymyksiinsä. Prezi-koulu oli pitänyt tallentaa avuksi kaikille Mamkin opettajille. Molempina vuosina eniten ulkopuolisia kuulijoita keräsi meidän opettajien yllätykseksi pelisivusto Steam. Syykin selvisi, sillä molempien vuosien 45-minuuttisia voi suositella kaikille vanhemmille, jotka haluavat saada selville, miksi heidän lapsensa koko ajan roikkuvat kotona koneella.

Toisella kerralla yhteistyöhön tuli osittain mukaan myös tietojenkäsittelyn koulutuksen ammattiaineiden opetus, kun Wordpress-koulutuksien osallistujat myös ensimmäisen vuoden opiskelijat. Heidän antamansa palaute koulutuksien

sisällöstä oli niin positiivista, että samantyyppistä yhteistyötä ja sen laajentamista alettiin jo suunnitella keväälle 2016.

Matkan varrella opittua

Näin jälkeensä voimme sanoa, että pop up -koulutukset onnistuivat tavoitteessaan hyvin, vaikka täysin mutkaton ei matkamme ollut kummallakaan kerralla. Etenkin ensimmäisellä kerralla me opettajat jouduimme toteamaan moneen kertaan, että kaikesta suunnittelusta huolimatta olimme lähteneet soitellen sotaan. Monta asiaa, ohjetta ja aikataulua mietittiin matkan varrella, viime tingassa, yhdessä opiskelijoiden kanssa, ja opintojakso palautteen yhteenvetoa tuskin uskalsi avata.

Pyysimme ensimmäisen kerran jälkeen opiskelijoita vastaamaan etenkin kysymykseen, kannattaako pop up -koulutusten järjestämistä jatkaa. Saimme risuja ja hyviä kehittämissideoita moneen asiaan liittyen, mutta vastaus kysymykseen oli yksiselitteinen **kyllä!** Toisella kerralla osasimme jo välttää useita karikoita ja jaoimme vastuuta opiskelijoille, esimerkiksi aikataulujen tekemisessä, tiedotusviestien kirjoittamisessa ja blogialustan luomisessa ja ylläpidossa.

Näillä näkymin ehdimme yhdessä kehittää pop up -koulutusten toteuttamista vielä kahtena syksynä. Sen jälkeen seurataan nyt syntymässä olevaa uutta opetussuunnitelmaa. Jotta tällaiset pop up -koulutukset voidaan järjestää, on tärkeää, että opintojaksojen lähitunnit ovat rinnak-

kaisryhmien työjärjestyksessä samaan aikaan. Toisella kerralla havaittiin myös, että tehokkaampi ja selkeämpi oli pitempi yhtäjaksoinen tuntien määrä yhtenä päivänä kuin ensimmäisen kerran useammat lähiopetuskerrat viikossa.

Opintojaksoalustan esimerkiksi Moodlessa on oltava yhteinen, mikä myös aiheuttaa haasteita alustan selkeälle rakenteelle. Molemmat ensimmäiset toteutukset ovat vaatineet niin paljon työtä muilta osin, että Moodle-alustamme on kulkenut lapsen kengissä. Ehkä ensi kerralla alustana toimii jo jokin muu vaihtoehto.

Lisäksi pariopettajuus ja valmistelut vaativat paljon yhteistä suunnittelu-aikaa molemmilta opettajilta. Suunnittelu on tehtävä hyvissä ajoin, osittain jo edellisen lukukauden aikana, jotta toiveet lähitunneista ja sopivista tiloista ehtivät työjärjestyksen tekijälle ajoissa. On myös tärkeää sopia tarkasti ja kirjata muistiin, kumpi minkäkin asian hoitaa.

Opiskelijat arvostavat hyviä ja selkeitä ohjeita. Tarkka aikataulutus on sekä opiskelijoille että meille opettajille avuksi. Tosin tässäkin pitää pystyä joustamaan arkielämän realiteettien edessä. Kaikkein tärkeintä on se, että me kaikki, opiskelijat ja opettajat, tiedämme, mitä olemme tekemässä. Pop up -koulutusten jälkeiset tunteet opiskelijoilla heti koulutukset jälkeen olivat ainutlaatuisia. Päällimmäisinä olivat ajatukset, minä osaan, minä tiedän ja haluan jakaa osaamistani ja tietoa toisille, jopa luokan ulkopuolisille kuulijoille - enkä pelännytkään yleisöä ja pystyin hallitsemaan jännitystäni.

Voiko olla AC:lla?

Tiina Karvinen, ruotsin ja englannin lehtori

Sari Parkkinen, saksan ja englannin lehtori

Voiko olla AC:lla? Tämä kysymys esitetään nykyään usein myös kieltenopettajalle. AC on kotoinen nimitys Mikkelin ammattikorkeakoulussa eniten käytetylle videoneuvotteluohjelmalle Adobe Connect. Sen avulla opettaja voi jakaa oppitunnin materiaalit ja opetuksen nettiyhteyden välityksellä mihin tahansa maailman kolkkaan.

Kaikki opiskelijat eivät aina pääse jostain syystä paikalle, vaikka haluaisivatkin osallistua opetukseen tai kuulla luennon. Jos koulutusohjelman muut opettajat käyttävät AC:tä opetuksessa, opiskelijat haluaisivat käyttää tätä mahdollisuutta mielellään myös kielten kursseilla. Kielten opetuksessa on kuitenkin aina huomioitava kommunikatiivisuus, eli opiskelijan

tulee myös pystyä aktiivisesti osallistumaan, kommentoimaan ja tuottamaan.

Kielten opetuksen erityispiirteet ja AC

Kielten oppitunneilla puhumisen harjoittelu on tärkeää, ja sen vuoksi AC:n välityksellä opiskelevalta edellytetään toimivaa nettiyhteyttä ja mikrofonia. Luokkaan tarvitaan lautasmikrofoni, joka välittää luokan äänet selkeästi etäosallistujille. Opettajan tulee pystyä kuuntelemaan ja vastaamaan opiskelijoiden kysymyksiin, arvioimaan tuottamista ja ohjaamaan nettiyhteyden välityksellä oppitunnin tehtävissä.

Kuva Mamk

Fysioterapiaopiskelijat eivät arkaile kokeilla erilaisia oppimismenetelmiä

Pelissäännöt pitää sopia opiskelijoiden kanssa jo heti kurssin alussa, eli milloin pitää olla paikalla luokassa ja milloin voi olla AC:llä. Opettaja päättää, soveltuuko oppitunti myös etäyhteydellä pidettäväksi. Opiskelijan kohdalla perusteltuja syitä AC-osallistumiseen voi olla monenlaisia, esimerkiksi muulla paikkakunnalla harjoittelu tai työskentely. Olennaista on se, että AC-osallistumista oikeasti tapahtuu ja että opiskelija sen avulla oikeasti etenee kursilla. Opiskelijalla on AC-tunnilla oppimisestaan suurempi vastuu kuin luokassa, sillä etäyhteydelläkin on oltava oppitunnilla aktiivisesti läsnä.

AC-oppitunti on rakennettava etukäteen

AC:llä järjestettävän oppitunnin laatu ja sisältö voivat vaihdella suuresti. Opettajan ensimmäinen mietinnän kohde on oppitunnin tavoite. Riittääkö, jos opiskelija vain kuulee, mitä oppitunnilla tapahtuu, vai pitääkö opiskelijan myös harjoitella suullista ja kirjallista viestintää aktiivisesti? Mitä materiaaleja opiskelijalla jo on, ja mitä hänelle tulee toimittaa ennen oppituntia, jotta hänellä on ne käytössään oppitunnin aikana? Mitä opettaja aikoo näyttää luokassa taululta, ja miten hän saa sen näkyviin etäopiskelijalle?

Ehkä suurin muutos luokahuoneopetukseen verrattuna on juuri tarkempi ennakosuunnittelu materiaalien saatavuuden suhteen. Jos kurssilla on oma Moodle-alusta tai muu sähköinen oppimisympäristö, sitä voidaan hyvin hyödyntää myös AC-oppituntien osalta. Opiskelijan kannalta on hyvä, jos oppitunnin materiaalit ovat etukäteen noudettavissa ja tulostettavissa esim. Moodlesta. Opettaja voi myös skannata oppitunnin materiaalit pdf-tiedostoiksi ja syöttää ne AC-tarjottimelle

ennen oppituntia. Hätätapauksessa word-dokumentitkin voi jakaa oppitunnin aikana AC:n File share -toiminnon avulla.

Breakout-ryhmät mahdollistavat suullisen viestinnän harjoittelun

Ryhmä- ja parikeskustelut onnistuvat Breakout-toiminnon avulla. Opettaja voi jakaa AC-yhteyden päässä olevat opiskelijat 2 - 4 hengen pienryhmiin, jotka ryhmätuokioiden aikana pystyvät keskustelemaan keskenään aivan samalla tavalla kuin pienryhmät luokassa. Opettajalla on mahdollisuus kuunnella etäryhmien keskusteluja ja kommentoida tuotosta aivan kuten luokassakin.

Oppitunnin rakennetta selkeyttää se, että opettaja tunnin aluksi kertoo, mitä materiaaleja tänään tarvitaan, mistä aloitetaan ja miten oppitunti etenee. Luokassa läsnäolijat kirjataan ylös ja todetaan myös AC-yhteydellä opiskelevat, niin ettei kukaan jää huomioimatta. Myös ryhmäkeskustelujen pituus kannattaa ilmaista Break out -ryhmiin, jotta he huomaavat seurata, milloin oppitunti jatkuu.

Onnistuukohan se sittenkään..?

Kukaan ei ole seppä syntyessään, ja monesti käy niin, ettei ensimmäinen eikä se toinenkaan AC-yhteydellä pidetty oppitunti jostain syystä mene niin kuin Strömssössä. Suurin etu on siitä, jos opettaja on itse ollut opiskelijana AC-yhteyden kautta ja nähnyt käytännössä, mitä AC-opiskelu voi parhaimmillaan olla. Siirtyminen opiskelijasta opettajaksi on helppoa, kun on käsitys siitä, miten opiskelija hahmottaa dokumenttien käsittelyn, siirtymiset toiminnosta toiseen ja luokahuonekeskustelun välittymisen.

Pienin askelin ja karvalakkimallilla voi rohkeasti aloittaa, ja kaikkea ei tarvitse hallita heti. Teknistä tukea on oltava saatavissa, alussa luokassa paikan päällä ja myöhemmin tarvittaessa puhelinyhteyden päässä. Alussa ”kaksikanavainen” opetus tuntuu rankemmalta kuin vain luokassa olijojen kanssa, mutta kannattaa ajatella, että luokahuone on se tärkein. AC-yhteyden päässä oleva opiskelija ottaa itse riskin siitä, että jotain jää kuulematta tai näkemättä, sillä teknisiä ongelmia voi ilmaantua milloin vain. Opettajan aika ei saa kulua teknisten ongelmien ratkaisuun, ja jos sellaisia tulee, oppituntia voi jatkaa luokassa olevien opiskelijoiden

kanssa ja viestittää etäopiskelijoille, ettei opetus nyt valitettavasti välity.

Ongelmatilanteista huolimatta runsaat positiiviset kokemukset ovat rohkaisseet meitäkin kehittämään omia kursseja AC-myönteiseen suuntaan. Olemme saaneet tänä talvena työskennellä erinomaisen motivoituneiden ja vastuullisten fysioterapian opiskelijoiden kanssa. He osallistuvat tunneille työpaikaltaan oman työpäivänsä lomassa tai koti- tai harjoittelupaikakunnaltaan, ja työelämälähtöisestä osallistumismahdollisuudesta on tullut hyvää palautetta. Opiskelijat kokevat pysyvänsä hyvin mukana kurssilla ja epäselvyys kotitehtävistä on selvästi vähentynyt.

2 ANDNINGSHJÄLP VID ASTHMA

F: Sinulla on siis ajoittain hengitysvaikeuksia?
 A: Kyllä, minulla on astma ja kohtaukset ovat aika vaikeita. Tuntuu etten voi hengittää.
 F: Minä voin neuvoa miten voit hengittää helpommin.

1. Istu alas ja vedä syvästi henkeä. Voit pitää kättesi reisien päällä.
2. Nouse seisomaan ja ota käsillä tukea seinästä, kasvat seinään päin. Hengitä hitaasti ensin sisään ja sitten hitaasti ulos.
3. Mene makuulle ja asetu kyljellesi. Laita yksi tyyny päälle, toinen jalkojesi väliin. Yritä rentoutua ja vedä syvästi henkeä. Hengitä sisään ja ulos rauhallisesti ja hitaasti.

A: kuulostaa hyvältä. Voimmeko kokeilla sitä nyt?
 F: Kyllä vain. (näytetään miten tehdään, antaa ohjeet ja asiakas tekee)

ORDLISTA:

andningssvårigheter, svårigheter med att andas
 svåra anfall
 andas in/ut djupt, lugnt, långsamt
 stödjä dig med händerna mot väggen
 ansiktet
 i sidoläge, på sidan
 en kudde

Matti 3

Hälsningen som är jätty

Fund = basen av en människans hälsning
 PRED 1 = profilaastin muuttaminen pois, basen muuttaminen vasalle
 SÄRÖ = tuuletin
 I / J HÖ = hölönä mäite ja kullonnet
 PRED 2 = ja se meistä vertä, sinä lupat minä (har kunnat)
 ÖB2 = basen av en människans hälsning
 TÄRÖ # PÄRÖ # A-AKA

fund - pred1 - subj - läsa - pred2 - obj - tra
 jag - äar - Ö Ö Ö Ö - äar - i morgan.
 I morgan - äar - jag - Ö Ö Ö Ö äar.
 HÖ - äar - äe - Ö Ö Ö - äar?
 HÖ - äe - äe - Ö Ö - äar - äar?

Opiskelumateriaalia AC:ssä

Opinnäytetyö digitarinana

Laura Loisa, opiskelija sosiaalialan koulutuksessa, kuntouttava aikuissosiaalityö

Sosiaalialan amk-opinnäytetyöni aihe on päihdekuntoutujan selviytymistarinan dokumentointi. Dokumentoin kuntoutujan tarinaa digitaalista menetelmää käyttäen, jolloin valmis tuotos on esiteltävissä myös sosiaalisessa mediassa. Kuntoutuja on osallistunut Erityisesti Isä -hankkeeseen ja valikoitui tätä kautta antamaan tarinansa käyttöön. Hän toivoi saavansa jakaa lapsuuden tarinansa vertaistuellisessa mielessä ja oikeutuksena sisarilleen.

Digitarina toteutuksen tavaksi

Erityisesti Isä -hankkeessa (2013 - 2016) vahvistetaan päihteitä käyttävien isien vanhemmuutta. Vanhemmuuden vahvistamisessa tuetaan isien kuntoutumista ja hyödynnetään vertaistukea. Hankkeeseen liittyvän digitarinan tekoprosessi on alkanut keväällä 2015, ja tarkoitukseni on saada se valmiiksi tammikuun 2016 loppuun mennessä.

Digitarinan laatimisprosessi pitää sisällään kuntoutujan alkuhaastattelun, useita tapaamiskertoja (keskustelua, muistelua, vanhojen valokuvien katselua ja tarinan ideointia), konkreettista kuvaamista yhdessä, tarinan nauhoittamista puheeksi, valmiin työn kokoamista ja loppuhaastattelun sekä palautteen keräämisen.

Digitarina valikoitui opinnäytetyön toiminnalliseksi osuudeksi, koska se on nykyaikainen ja helposti mediassa jaettava. Kuntoutuksessa digitarina on käsitteenä vielä kohtalaisen uusi. Niinpä itseäni kiin-

nosti löytää aiempia tutkimuksia ja kokemuksia digitarinoiden tekemisestä asiakkaiden kanssa. Digitarinan lisäksi opinnäytetyön keskeisiä aiheita ovat voimaantumisen, osallisuus, päihdekuntoutus sekä -riippuvuus.

Tarinallinen kerronta kuntoutuksen tukena

Digitarinan tekoprosessi perustuu kokonaan tarinankerrontaan. Ihminen haluaa tuoda esille jonkin osan elämästään, jopa kokonaisen elämäntarinan tai ehkä vain pienen hetken. Digitarinaprosessin edessä olen huomannut, kuinka tärkeä itse tarina, sen tekeminen ja valmiin työn esittäminen kuntoutujalle on.

Kuntoutuja kertoo tarinassaan lapsuuden traumaista ja sen seurauksista aikuisiälle. Toivottavasti tarinan jakaminen ja julkaisu auttavat häntä jättämään kipeät muistot taakseen ja keskittymään tulevaan. Ihmisen tulee osata reflektoida kokemuksiaan ja hakea uusia näkökulmia muutokseen, jotta trauman jälkeistä kasvua voi tapahtua.

Digitarinassa kuntoutuja tuo ilmi positiivisen elämänasenteensa ja selviytymistahtonsa. Hän kertoo lopussa, mitkä asiat ovat auttaneet häntä kuntoutuksen polulla ja tehneet hänestä vahvan ihmisen: ”Vaikka menneisyydessä olen kokenut rankkoja asioita, joiden alle olin uupua, hyväksyn ne nyt osaksi elämäni. Tällä hetkellä voin jo katsoa elämäni niin kuin taitelijan teostaan, millainen siitä tuli.”

Näyte digitarinasta (kuva Laura Loisa)

Tekemässäni digitarinassa on siis oikean tarinan tapaan alku, keskivaihe ja loppu. Tarinan ajallisia vaiheita tuodaan esille kuntoutujan itse luetulla kerronnalla, jota tukevat valokuvat. Valokuvissa on käytetty erilaisia elementtejä, jotka ilmentävät historiaa ja vastaavasti nykypäivää. Tarina antaa katsojalle tulkinnan mahdollisuuden sekä mahdollistaa pääsyn osaksi henkilön elämäntarinan kokemusta.

Tarina jakoon

Valmis digitarina on jaettu sosiaalisessa mediassa. YouTubeen ladattu video sai nopeasti satoja katselukertoja ja levisi mm. Facebookiin ja Twitteriin lisäten edelleen tuhansia katselukertoja. Tiettävästi digitarina on jaettu myös eri vertais- tukiryhmissä ja auttamistahojen työnteki-

jöille. Digitarina esitetään myös maaliskuussa Finlandiatalolla Erityisesti Isä -hankkeen muiden tuotosten kanssa.

Digitarinasta saatu palaute on tähän mennessä ollut hyvin positiivista, kannustavaa ja rohkaisevaa. Se on puhututtanut katsojien keskuudessa ja kuntoutuja on saanut paljon yhteydenottoja digitarinaan liittyen.

Opinnäytetyön raporttiosuus on vasta vaiheessa. Olen dokumentoinut prosessia koko ajan työpäiväkirjan muodossa. Työpäiväkirja sisältää muistiinpanot jokaiselta tapaamiskerralta ja omia pohdintoja. Tärkeäksi olen kokenut kirjata ylös niin asiakkaan tunteita ja ajatuksia kuin omia mietteitäni matkan varrelta. Pysin tekemään digitarinaprosessin raportoinnin mahdollisimman pian nyt, kun asiat ovat vielä tuoreessa muistissa.

Lue lisää:

[Erityisesti Isä -hanke](#)

Flinga auttaa tutkimustiedon ymmärtämisessä

Helena Horn, lehtori, suomen kieli ja viestintä

Sari Laanterä, yliopettaja, terveysala

Flinga on yhteisöllinen liitutaulu, johon kukin opiskelija kirjautuu omilta laitteiltaan. Flingan avulla opettaja voi seurata työskentelyä, ja Flingan avulla ujompiikin opiskelija uskaltaa flingata ajatuksensa yhteisesti nähtäville keskustelun pohjaksi. Tässä artikkelissa kuvataan, miten Flingaa hyödynnettiin hoitotyön tutkimisen ja kehittämisen opintojaksolla, kun tarkoituksena oli käsittekarttamaisesti avata tutkitun tiedon haltuunottoa ennen opinnäytetyöprosessin alkua.

Miksi tutkittua tietoa?

Ammattikorkeakoulussa terveysalalla tuleville ammattilaisille korostetaan, että hoidon ja kuntoutuksen pitää perustua näyttöön ja tutkittuun tietoon. Koska tieto nykyisin vanhenee nopeasti, ei riitä, että tuntee tämänhetkiset hoitosuositukset ja tämänhetkisen käyvän hoidon. Yhtä tärkeää on saada opiskelijat ottamaan haltuunsa ns. metataitoja, kuten taitoja hankkia tietoa, silmäillä, arvioida ja valita kulloiseenkin käyttötarkoitukseen sopivia lähteitä sekä päivittää omaa tietoperustaa. Näin opiskelijat tulevana ammattilaisina omaksuvat elinikäisen oppimisen periaatteen ja kehittyvät työssään sekä osaavat tunnistaa omia ja työyhteisön tiedon ja kehittämisen tarpeita.

Kuitenkaan opiskelijan tutkimustiedon arvostamista sekä motivaatiota ja paloa tutkimustiedon hyödyntämiseen ja yleisemminkin informaatiolukutaidon kehittämiseen ei ole helppo herättää. Yhäkin on

opiskelijoita, jotka toivovat opettajien olevan valmiiksi pureskellun tiedon jakajia ja heidän itsensä olevan pelkkiä tiedon passiivisia vastaanottajia.

Tutkimustiedon ymmärtämisen esteenä voi olla esimerkiksi uusi vaikeana pidetty tutkimussanasto, joka ei heti aukea opiskelijalle. Tutkimussanaston haltuunottoon voi käyttää menetelmäkirjallisuutta, opettajalta kyselemistä, vertaiskeskusteluja ja tekstiyhteydestä päättelyä sekä visuaalisointia. Lisäksi menetelmien käytön kuvausta sekä tutkimustulosten esitystapaa voi pitää vaikeana, ennen kuin lukemiseen harjaantuu.

Käsittekarttoja Flingalla tutkimusartikkeleista

Hoitotyön tutkimisen ja kehittämisen opintojaksolla opiskelijat olivat etukäteen hakenneet tietokannoista heitä kiinnostavan tieteellisen tutkimusartikkelin, lukeneet sen ja ottaneet mukaan tunnille. Tunneilla työskentely tapahtui 3 - 5 opiskelijan ryhmissä, ja välineinä käytettiin opiskelutalista ja laitevarauksista riippuen ammattikorkeakoulun tai opiskelijoiden omia iPad-laitteita, opiskelijoiden älypuhelimia tai tietokoneita. Opiskelijat pitivät eniten iPadeilla työskentelystä, koska Flingan näkymä on tuolloin riittävän laaja ja alustalla liikkuminen on helpompaa verrattuna älypuhelimella toimimiseen.

Flinga-tauluun kirjauduttiin opettajan antamalla tunnuksella. Opiskelijoiden tehtävänä oli etsiä artikkeleistaan tietoja valmiiksi annettuihin teemoihin. Näitä olivat

esimerkiksi, mikä on tutkimuksen tarkoitus, miten tiedonkeruu toteutettiin, kuinka monta tiedonantajaa oli tutkimuksessa ja keitä he olivat, miten heidät oli valittu ja miten aineisto analysoitiin.

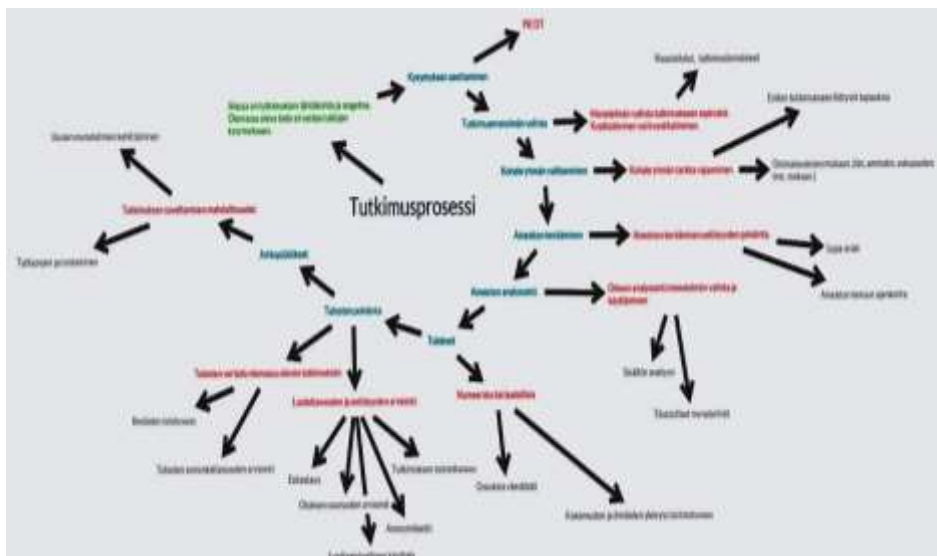
Opiskelijat keskustelivat pienryhmissä, miten nämä asiat ilmenivät heidän valitsemissaan artikkeleissa ja kirjasivat vastaukset Flinga-tauluun. Kun kaikki olivat kirjanneet pyydetyt asiat, ne käsiteltiin yhdessä. Tällä tavoin voitiin havainnollistaa esimerkiksi laadullisen tutkimuksen erityispiirteitä tai vaikkapa luotettavuuden tarkastelua kirjallisuuskatsauksissa. Tavoitteena oli havainnollistaa ilmiön tyypillisimmät piirteet, prosessin kulku tai esimerkiksi ilmiön moninaisuus. Tuntien jälkeen tehty Flinga-taulu lukittiin, jolloin siihen ei voinut enää tehdä muutoksia, ja taulun linkki laitettiin Moodleen.

Flingaa on kokeiltu tutkimusmenetelmien opetuksessa kolmella opiskelijaryhmällä. Jokaisen ryhmän kanssa Flingaa on käytetty useilla tunneilla. Opiskelijat ovat helposti omaksuneet Flingan käytön ja neuvoneet auliisti toisiaan teknisissä pulmissa.

Käsittekarttojen laatiminen Flingalla on koettu helpoksi, ja osa onkin kysynyt Flingan käyttömahdollisuutta myös muille tunneille muistiinpanojen tekemiseen tai vaikkapa opinnäytetyössä käsittekartan laatimiseen. Toistaiseksi opiskelijat eivät voi avata Flinga-tauluja itse, mutta heille on neuvottu muita vastaavatyypisiä sovelluksia (esim. Padlet, Popplet), jotka soveltuvat kyseisiin käyttötarkoituksiin.

Flingan etuna on, että taulun koko on ääretön; isot opiskelijaryhmät edellyttävät kirjoitustilaa. Lisäksi taulun graafinen ilme on helposti muokattavissa. Opettajan näkökulmasta katsottuna taulujen luominen, niiden lukitseminen ja linkin tekeminen olivat nopeita ja helppoja toimenpiteitä.

Ongelmia oli ajoittain tietoliikenneverkossa. Opiskelijat kertoivat, että ryhmissä työskentely helpotti asioista keskustelua ja he pitivät sitä mielekkäämpänä kuin yksin työskentelyä. IPadeilla työskentely koettiin vaihteluna ja uudenaikaisena verrattuna paperilla työskentelyyn. Osa opiskelijoista kertoi pitäneensä iPadia tunneilla ensimmäistä kertaa elämässään kädessä, joten sen toiminta oli aluksi vierasta.

Tutkimusprosessin kuvauksessa käytettiin Flingaa

Mitä päätelmiä kokeilusta voi tehdä?

Korkeakouluasteella painottuu lähdekirjallisuuden asiasisällön lisäksi se, että ymmärtää, mistä tieto tulee ja mitä sillä voi tehdä. Tämän ymmärryksen saamiseksi pitää lukea paljon, keskustella paljon ja kirjoittaa paljon.

Kokeilussamme osa opiskelijoista selvästikin näytti toivovan, että keskusteltaisiin enemmän jokaisen oman tutkimusartikkelin asiasisällöstä, mihin emme ennakolta sovitusti ja aikaresurssin vähäisyyden vuoksi opettajina ryhtyneet. Yksi pienryhmä osoitti ehkä arvostavansa tutkimustietoa vain vähän; tälle ryhmälle opintojakso saattoi sattua väärään ajankohtaan, jolloin oman opinnäytetyön aihetta ei ollut vielä valittu.

Harjaantuneemmat lukijat, ns. syväsuuntautuneet oppijat, osasivat havainnoida tehtävän tavoitteiden mukaisesti tutkijan tekemiä rakenneratkaisuja sekä ymmärsivät asioiden välisiä yhteyksiä ja tekstin päättelyketjuja, kirjoittajan tekemiä valintoja ja valintojen perusteluja. Syväsuuntautuneet opiskelijat osasivat myös perustella tutkimusartikkelin sisällöllistä hyötyä omalle opinnäytetyölleen.

Edistyneimmät oppijat ymmärsivät tekstilajitietouden ja tekstin rakennetietouden helpottavan omaa tiedon hakemista ja tiedon sisäistämistä. He osasivat tunnistaa

ja vertailla IMRAD-rakenteita eri tekstilajeista: eri alkuperäistutkimuksista, tutkimusartikkeleista ja tutkimuspostereista. He osasivat jo ennakoida oman opinnäytetyönsä prosessia ja oman opinnäytetyöraportin rakenneratkaisuja. Heillä tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen tuntui olevan automatisoitunut prosessi.

Oliko Flinga toimiva väline tutkimustiedon ymmärtämisen oppimisessa?

Uusi media ja digitalisaatio muuttavat opettamista ja oppimista vauhdikkaasti. Vaarana on vauhtisokeus sekä se, että jatkuvat välinekokeilut uuvuttavat sekä opettajan että opiskelijat. Välineestä ei saa tulla itseisarvo, vaan väline on nimensä mukaisesti väline, joka on alistettava oppimisfunktiolle.

Lopuksi voimme todeta, että Flinga osoitautui toimivaksi välineeksi tutkimustiedon ymmärtämisen opettamisessa. Uuden oppimisen tukeminen edellyttää erilaisia menetelmiä, ja tulevaisuudessa ammattikorkeakouluun hakeutuvat opiskelijat, etenkin nuoret, ovat yhä tottuneempia käyttämään eri sovelluksia oppimisensa tukena.

Ja me opettajina jatkamme sen viisasten kiven metsästyksiä, miten saamme herätettyä opiskelijoissa tiedonjanon ja elinikäisen oppimisen halun. Helppoa se ei ole, mutta tarvitseeko sen ollakaan.

Lue lisää:

[Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö tekstinä](#)

[Miten media muuttaa opettajuutta?](#)

[Monilukutaito ja sosiaalinen media opetuksessa](#)

[Tieteellisen artikkelin lukeminen](#)

Oppijan oma PLE

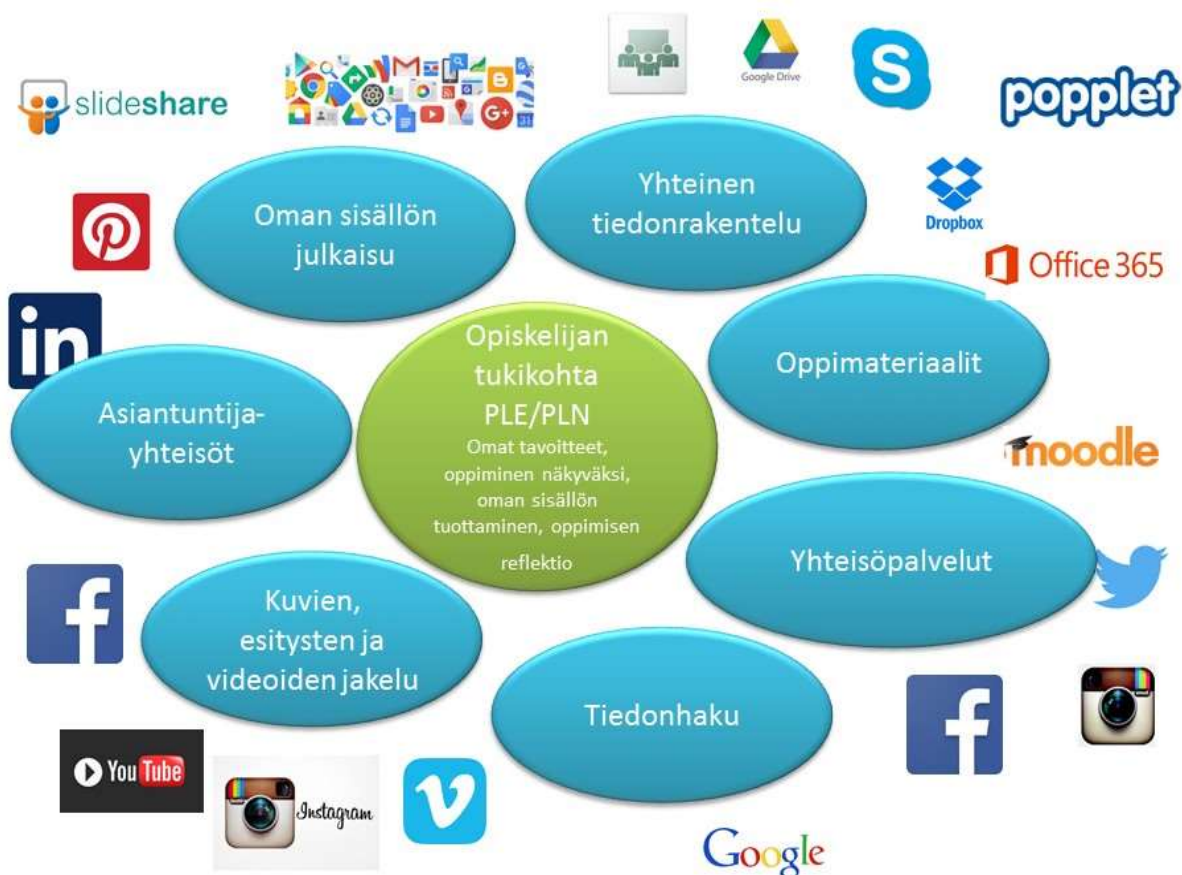
Tiina Luukkainen, lehtori, englanti

Nykypäivänä opiskelijan toimintaympäristö on haasteellinen. Oppilaitos tarjoaa oppimisen tueksi valikoiman alustoja ja ohjelmistoja, ja tämän lisäksi yksittäisillä opintojaksoilla voi olla käytössä ulkopuolisia palveluja. Opintojaksojen tukikohtana on useimmiten Moodle, mutta siellä opiskelijalla voi olla samanaikaisesti monta opintojaksoa joko osittain tai kokonaan. Tämän vuoksi opiskelijan täytyy löytää tiensä kulloinkin oikeaan, opettajan luomaan ja ylläpitämään oppimisympäristöön löytääkseen oppimateriaalin tai palauttaakseen oppimistehtäviä. Entä jos tämä kaikki käännetään päin-

vastoin ja opettajan tehtäväksi jää löytää tiensä opiskelijan oppimisympäristöön?

Oppijan oma oppimisympäristö

PLE (personal learning environment) ja PLN (personal learning network) tarkoittavat opiskelijan itse luomaa ja ylläpitämää oppimisympäristöä, johon hän itse tuottaa sisältöä. PLN käsittää lisäksi myös opiskelijan verkostot, sekä henkilökohtaiset että ammatilliset, joissa oppimista tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Henkilökohtainen oppimisympäristö

Kuhan kokeilin: kansainvälisyys, kielet ja viestintä ammattikorkeakoulussa
Mikkelin ammattikorkeakoulu 2016

PLE-ympäristöä voidaan tarkastella teknologisesta ja pedagogisesta näkökulmasta. Teknisesti katsottuna opiskelijan PLE on hänen itsensä valitsema kokonaisuus teknologioita oppimisen tueksi. Tekninen ympäristö on hyvin opiskelijansa näköinen, ja hän saattaa käyttää lukuisia eri palveluja eri tarkoituksiin. Hän saattaa käyttää oppilaitoksen virallisia ympäristöjä tai valita halutessaan kokonaisuuden pelkistään avoimia teknologioita. Tämä asettaa haasteita oppilaitoksen teknisille tukipalveluille. Tarjotaanko teknistä tukea kaikkiin palveluihin ja kaikkiin omiin laitteisiin?

Pedagogisesta näkökulmasta opiskelijan PLE on hänen oma oppimispaikkansa, jossa hän hallitsee omaa oppimistaan ja tekee sitä näkyväksi myös muille. PLE-ympäristössään opiskelija asettaa tavoitteita oppimiselleen, tuottaa omaa sisältöä, tuo oppimisen polkunsä näkyväksi ja reflektoi oppimistaan. Opiskelija on aktiivinen toimija ja tuottaja sen sijaan, että hän passiivisesti kuluttaisi muiden tuottamaa sisältöä. Nykypäivänä tieto ei enää ole valtaa vaan tiedon jakaminen on, ja PLE-ympäristössä opiskelija voi valita myös sen, mitä hän haluaa jakaa avoimesti ja mitä ei.

Blogger PLE-alustaksi

Halusin kokeilla blogin toimivuutta PLE-ympäristönä, ja ryhmäksi valikoitui joukko matkailun opiskelijoita, joille aiheena oli organisaatioviestintä. Opintojakso toteutui

lähiopetuksena, ja Blogger toimi opetuksen rinnalla opiskelijan digiympäristönä vain tuon opintojakson ajan. Ryhmässä oli sekä suomalaisia että vaihto-opiskelijoita, joten toteutuskieli oli englanti.

Blogger valikoitui blogialustaksi, koska se on helppo ja nopea ottaa käyttöön. Ainoa tekninen hankaluus oli käyttäjien kutsuminen oman blogin lukijoiksi, jos opiskelija ei halunnut pitää blogiansa avoimena. Pieniä haasteita oli myös toimivuudessa eri selaimilla, ja nopeasti opimmekin, että Blogger toimii moitteetta Googlen omalla Chrome-selaimella, mutta muissa selaimissa kaikki toiminnot eivät ole käytettävissä.

Opiskelijat ottivat Bloggerin haltuun nopeasti, ja yksi puolentoista tunnin tapaaminen riitti tekniseen opastukseen ja opiskelijablogien rakentamiseen. Blogi-infra rakennettiin niin, että opettajalla oli oma opeblogi, johon oli koottu kaikki oppimateriaalit sekä tehtävänannot. Lisäksi kaikki opiskelijablogit oli linkitetty opeblogin etusivulle, jotta niitä ei tarvinnut erikseen etsiä.

Omiin blogeihinsa opiskelijat kokosivat oppimistehtävien lisäksi muutakin itseään kiinnostavaa. Yksi vaihto-opiskelijapari piti mm. pienimuotoista päiväkirjaa opinnoistaan Mikkelissä. Bloggerin käytön etuja onkin, että opintokokonaisuuden jälkeen blogi jää opiskelijan käyttöön ja voi jatkaa elämäänsä pitkällekin.

Organizational communication

Etusivu | Artikkelit | Opettajien blogit

Tuesday, 14 April 2015

On the 21st April

We'll be working with the posters next week in room A242

Posted by Tina Thiesam at 02:18 | No comments:

Tuesday, 31 March 2015

Assignment 5

Poster presentations and gallery walk on 21st April

A poster summarizes your topic on one page in a clear and visual way. You can create the poster on the computer or by hand, in which case you need a photo of your poster to be handed in.

[Poster instructions](#)
[Poster examples](#)

Before class
In groups of 2, choose an interesting topic and find a +/- 10 p. article on it or choose from the articles suggested by the teacher including the following topics.

- 360 feedback
- Bullying at work
- Creating a meeting
- Resistance to change
- Crisis communication
- Performance feedback
- Global internal communication
- Encouraging innovation
- Communicating layoffs
- International team work
- Negotiation skills
- Organizational citizenship, OCB
- Well-being at work

Tick and back a topic at Doodle! You will find an article to begin with in Dropbox.

Materials

Engaging your audience

Active listening

The elevator pitch

Giving feedback

Internal communication in an organisation

Xami Kyamä Mami

On communication

Multicultural communication

Warming up - a cultural comparison

About Me

Tina Thiesam

[Follow](#)

[View my complete profile](#)

Student blogs

Adam

Alena and Yulia

Anastasia, Kristina and Aleksey

Joni

Kristina and Natalia

Laura and Jari

Laura ja Riku

Patu and Samuli

Rikka

Tommi, Jukka and Teemu

Opettajan blogi

Kristina and Natalia's blog

Organization Communication

Home

Global internal communication: A model

sa 1:10 PM | [1 comment](#)

Powerpoint presentation

sa 2:20 PM | [0 comments](#)

Assignment 4.

The differences between culture of Finland and Russia.

1. Family is important for both countries. In families from Russia and Finland there are only one or two children, sometimes three, but not so much. As for nepotism, in Russia it is more popular, especially among children and parents. For example, in Finland it is very common when young people leave the parents' house. In Russia children leave families later (20-23 years), after their graduation from University.

GOOGLE+ FOLLOWERS

 Kristina Kouznera

[Add to circle](#)

I have me in circles [View all](#)

BLOG ARCHIVE

▼ 2015 (12)

▼ April (1)

► March (2)

► February (8)

CONTRIBUTORS

 Hanneke Compesca

 Kristina Kouznera

TRANSLATE

Valitse kieli

Parhaat kielet: [en](#) [fi](#) [ka](#) [su](#)

Esimerkki opiskelijablogista

Kokeilun arviointia

Blogikokeilussa itselleni asettamani tavoitteet toteutuivat puoliksi. Blogger lunnasti lupauksensa helppokäyttöisenä ja joustavana ympäristönä, mutta palautteenanto ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus jäi puolitiehen. Tällä ryhmällä oli lähitapaaminen kerran viikossa, joten vuorovaikutus tapahtui tapaamisten aikana. Jos vastaava tehtäisiin kokonaan verkossa, tulisi vuorovaikutukseen verkossa kiinnittää paljon enemmän huomiota.

Uuden tekniikan käyttö oli palautteiden mukaan opiskelijoiden mielestä innostavaa, vaikkakin kaksi opiskelijaa piti blogikokonaisuutta sekavana. Tiedän kyllä, että tekniikkaa pitää ottaa käyttöön pedagogisesti perustellusti, mutta tunnustettakoon, että opiskelijoiden kanssa tartuimme toimeen innokkaasti ja hyvin tekniikkavetoisesti. Blogi-intra oli toimiva opiskelija-opettajalinjalla, mutta vertaisarviointi ja -palaute jäivät nyt puuttumaan kokonaan. Opiskelijat saivat kommentteja opettajalta, mutta infrasta puuttui se viimeinen linkki, jolla opiskelijablogit olisi kytketty toisiinsa.

Teknisiä ratkaisuvaihtoehtoja PLE-ympäristöksi on monia. Erilaiset blogialustat sopivat hyvin tämän tyyppiseen työskentelyyn, Office 365 -ympäristössä on tarjolla oma blogityökalu ja hyvänä vaihtoehtona on myös eKampuksella oleva portfolio työkalu. Tärkeää on, että opiskelija saa valikoida hänelle itselleen sopivan ja helpon ympäristön ja pystyy teknisesti ottamaan PLE:nsä mukaan opintojen päätyttyä.

Pedagogisena ajatuksena PLE on mielestäni hyvä. Se yksinkertaistaa opiskelijan monimutkaista toimintaympäristöä niin, että hänellä on selkeästi oma henkilökohtainen ympäristönsä, johon opettaja tulee, eikä opiskelijan tarvitse käydä kymmenessä erilaisessa opettajan luomassa ympäristössä. Oman oppimisen omistajuus ja reflektio nousevat aivan eri tasolle silloin, kun opiskelija näinkin konkreettisesti rakentaa omaa oppimistaan näkyväksi. Jos opiskelijan PLE saadaan lisäksi kytkettyä vertais- ja asiantuntijaverkostoihin, on oppimiselle luotu suotuisat puitteet.

Kuva Mamk

Master Schoolin pedagogiikka tukee riittävän osaamistason saavuttamista

Leena Uosukainen, KT, yliopettaja

Helena Horn, lehtori, suomen kieli ja viestintä

Ylemmän ammattikorkeakoulun tutkinto on maisteritasoinen tutkinto, jota säätelevät Valtioneuvoston laki ammattikorkeakouluista (932/2014) ja Asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014). Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen (EQF) ja kansallisen viitekehyksen (NQF) tasomäärittelyssä se asetetaan tasolle 7. EQF:n osaamistason 7 tavoitteiden saavuttamista tukevat Master Schoolin pedagogiset ratkaisut ja niiden taustalla oleva käsitys oppimisesta.

Mamkissa ja Kyamkissa (tulevassa Xamkissa) on mahdollisuus suorittaa monenlaisia yamk-tutkintoja. Yamkin täydentävän osaamisen tarjonta on yhteinen koko Xamkissa. Viestintää ja englannin kieltä on ollut sekä joidenkin koulutusten pakollisissa opinnoissa että täydentävän osaamisen tarjottimella. Taso 7 on varsin vaativa myös tiedonhankinnan ja -luomisen, käsitteellisen ja kriittisen ajattelun, johtamisen ja kehittämisen sekä viestintä- ja kielitaidon osalta. Kuvassa 1 on tason 7 määrittelyä NQF:n mukaan.

TIETO	TYÖSKENTELY, SOVELTAMINEN, TAITO	JOHTAMINEN, VASTUU, YRITTÄJYYS	ARVIOINTI	ELINIKÄINEN OPPIMINEN
Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti.	Kykenee ratkaisuun vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatio-toiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.	Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja. Kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä.	Kykenee arvioimaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien toimintaa. Kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.	Valmius jatkuvaan oppimiseen. Osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Osaamisen taso 7 NQF:n mukaan

Kielten ja viestinnän opetusta ja oppimista määrittää lisäksi erillinen kielten ja viestinnän tasoluokitus. Luokitus perustuu Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen CEFR-viitekehukseen, joka määrittelee ja kuvaa kielitaidon taitotasoa peruskäyttäjätasolta taitavan kielenkäyttäjän tasolle

kuusiportaisella asteikolla A1 - C2. Arvioitavia osaamisalueita ovat kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, suullinen vuorovaikutus, puheen tuottaminen ja kirjoittaminen. Tämän tasoluokituksen mukaisesti yamk-taso on määritellään seuraavasti:

<u>KUULLUN YMMÄRTÄMINEN</u>	<u>PUHUMINEN</u>	<u>LUETUN YMMÄRTÄMINEN</u>	<u>KIRJOITTAMINEN</u>
<p>-Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä erilaisista tuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneiltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia.</p> <p>-Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistaen.</p> <p>-Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>-Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaiseseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyli-ilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia.</p> <p>-Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti.</p> <p>-Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvivah-teita.</p> <p>-Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla.</p> <p>-Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.</p>	<p>-Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta.</p> <p>-Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyli-ilajisia vivah-teita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä.</p> <p>-Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.</p>	<p>-Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsenneityä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmallalla, persoonallisella tyyli-ilajia käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista.</p> <p>-Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi.</p> <p>-Kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat.</p> <p>-Hallitsee erittäin hyvin kielio-pin, sanaston ja tekstin jäsenneityksen. Virheitä voi siintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyyli-ilajissa.</p>

Selviytyminen vaativissa kielenkäyttötilanteissa, taso C1 CERF:n mukaan

Pedagogiset periaatteet

Oppimisen edistämiseksi ja vaativien taitotojien saavuttamiseksi Mamkissa ja Kyamkissa on tehty yamk-opintoihin pedagogisia ratkaisuja, joita kuvataan tässä artikkelissa seuraavaksi.

Tutkivan oppimisen peruseriaatteena on pyrkimys ymmärtämiseen ja ilmiöiden selittämiseen. Tavoitteena on saada oppijat tulemaan tietoisiksi ennakkokäsityksistään ja huomaamaan mahdolliset ristiriidat omien käsitystensä ja uuden tiedon välillä. Yksi keskeinen piirre on yhteisöllinen oppiminen ja tiedon jakaminen, jolloin oppijoiden erilainen osaaminen on eduksi. Yhteys työelämän asiantuntijoihin ja yhdessä oppiminen luovat myös hedelmällisiä työskentelymalleja. Taustalla on käsitys oppimisesta tiedonluomisena, ei vain tiedonhankintana ja osallistumisena asiantuntijuutta tukeviin verkostoihin.

Innovaatiopedagogiikka sisältää ajatuksen, että innovaatiot ja luovuus kuuluvat yhteen. Luovuus syntyy usein eri alojen ja osaamisalueiden rajapinnoilla. Monialaisissa verkostoissa tehtävät kehittämissuunnitelmat tukevatkin innovaatioiden syntyä. Työpajatyöskentely on ollut yksi tyypillinen tapa innovaatiopedagogiikan sovelluksissa. Työpajoissa työskentelään yhdessä työelämän kanssa ja käsitellään aitoja työelämän tehtäväksiantoja. Opiskelijat voivat olla mukana tutkimushankkeessa (tutkimuspaja) tai vasta ideoimassa uutta hanketta tai projektia. Kokeilut ja ketterän kehittämisen menetelmien harjoittelu osana opintoja antavat valmiuksia innovatiiviseen työelämän kehittämiseen.

Osallistaviin oppimisympäristöihin kuuluvat erilaiset sosiaalisen median käyttömahdollisuudet opetuksessa ja verkkoympäristön monipuolinen käyttö, jotka mahdollistavat yhteisöllisen tiedonrakentamisen. Osallistaviin oppimisympäristöihin liittyy myös työelämälähtöinen oppiminen, jossa työelämä on oppimisympäristönä tuottamassa todellisia työelämäcaseja opetukseen ja toisaalta oppimistehtävien vieminen työelämään, jolloin osallistetaan opiskelijan työyhteisö yhteisölliseen työskentelyyn.

Pedagogisten periaatteiden pohjana olevat periaatteet

Opiskelijälähtöisyys. Lähtökohta on voimavarakeskeisyys. Master Schoolin opiskelijalla on työ- ja muuta kokemusta, ja hän on usein myös hyvin verkostoitunut. Olemassa oleva osaaminen ja verkostot otetaan oppimistilanteissa huomioon. Opiskelijälähtöisyys on myös sitä, että opiskelijalta edellytetään vastuuta opintojen suunnittelusta ja etenemisestä. Opiskelijälähtöisyys on toisaalta sitä, että korkeakoulu, opettajat ja hallintopalvelut palvelevat sujuvasti opiskelijaa hänen opiskeluunsa liittyvissä kysymyksissä.

Työelämäläheisyys. Työelämäläheisyys näkyy koulutuksessa etenkin opinnäytetyönä tehtävien tutkimus- ja kehittämishankkeiden ja innovaatiotoiminnan ongelmanasettelussa. Opinnäytetöiden tarkoituksena on työelämän käytäntöjen kehittäminen, työelämän moninaisten muutosten edistäminen ja uusien innovaatioiden synnyttäminen. Muutosten aikaansaaminen edellyttää YAMK-opiskelijalta myös kykyä arvioida työelämää kriittisesti. Oppiminen on tutkivaa, kehittävää ja innovaatioita edistävää.

Monialaisuus. Työelämän aitojen ongelmien ja pirullistenkin haasteiden ratkaiseminen vaatii monialaista osaamista. Eri alojen rajapinnoilla syntyy uutta osaamista ja innovaatioita. Kriittinen tietoisuus alojen rajapintojen kysymyksistä ja innovaatioiden edistäminen näkyvät vahvasti osaamisen viitekehyksen tason 7 tavoitteissa. Monialaisuus ja sen kehittyminen opintojen aikana johtavat työelämän uudistuneisiin ongelmanratkaisu- ja kehittämiskäytäntöihin ja palvelutuotantoon.

Yhteisöllisyys. Master Schoolissa oppimisen ja osaamisen tuottaminen on vahvasti sekä yksilöllinen että yhteisöllinen prosessi. Master School vastaa yksilöllisiin kasvutarpeisiin erityisesti mielekkäillä yhteisöllisillä ja työelämäläheisillä tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprosesseilla, mutta myös opintojen yksilöllisillä suoritustavoilla. Monialaisuuteen liittyen yhteisöllisiä kehittymisprosesseja edistetään myös työelämäkumppaneille avoimissa, oppivissa yhteisöissä.

Miten organisoida?	Millaisia tehtäviä?	Muuta huomioitavaa
Innopajat – TKI-caset	Työelämäcaset omasta tai oman työpaikan ulkopuolelta	Tutkimustieto ja kriittinen asioiden tarkastelu
Monialaiset ryhmät	Ennakkotehtävät työelämästä	Samaa tehtävää työestetään opintojakson ajan - välillä omassa työpaikassa
Lähipäivät ja itsenäinen opiskelu vuorottelevat	Yhteiskirjoittaminen	Edistetään luovuutta ja innovatiivisuutta
Yhteiskehittely	Valinnaisia tehtäviä	Muunneltavat luokkahuoneet
Asiantuntijahaastattelut	Yhteisöllinen tiedonrakentaminen tunneilla ja verkossa PBL	Flinga ja muu teknologia käyttöön
Konferenssit	Tiedon jakaminen yhteisöllisesti	Edistetään eri alojen vuoropuhelua ryhmätehtävissä
Toiminnalliset lähipäivät	PLE - blogit	
	Harjoitellaan ketterän kehittämisen menetelmiä tunnilla ja omalla työpaikalla	

Esimerkkejä pedagogisista ratkaisuista

Lue lisää:

European qualification framework

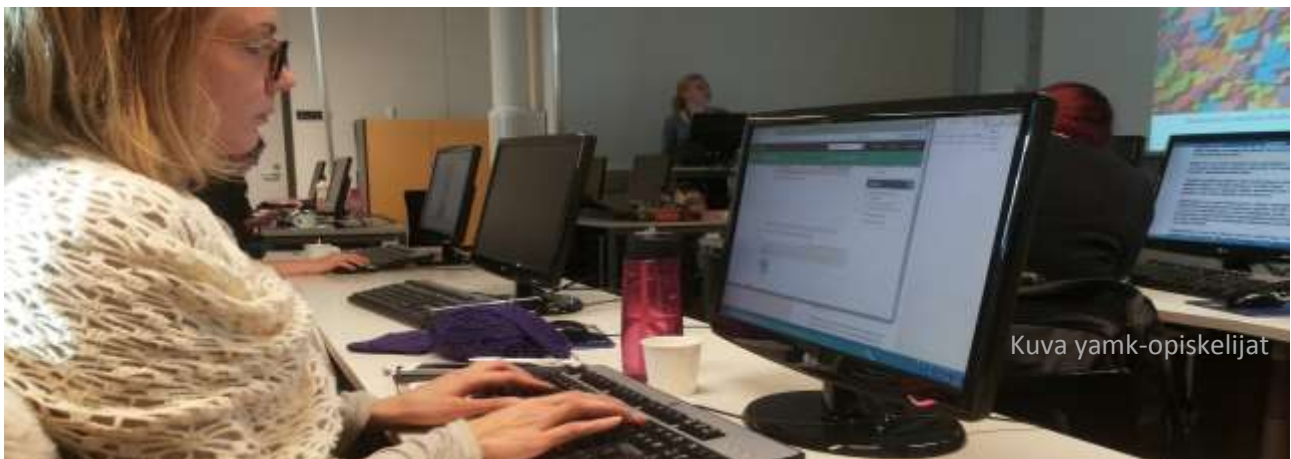
Hakkarainen, Kai 2015a. Asiantuntijaverkostot, tiimityö ja yhdessä oppiminen. 19.2.2015. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Luentomateriaali.

Hakkarainen, Kai 2015b. Tutkiva oppiminen ammattikorkeakouluissa. 28.5.2015. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Luentomateriaali.

Ketterä ja kehittävä yamk-koulutus

Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys

YAMK-koulutus vahvaksi TKI-vaikuttajaksi

Kuva yamk-opiskelijat

”Sellainen yhdessä tekemisen meininki”

Helena Horn, lehtori, suomen kieli ja viestintä

Monialaisessa täydentävien opintojen (yamk) -ryhmässä opiskelijoiden oli mahdollista vastata nimettömänä vapaaehtoiseen tehtävään, jossa oli kysymyksiä työviestinnästä liittyen vastaajien nykyisiin työtehtäviin. Vastanneet opiskelijat (n = 9) työskentelivät eri aloilla eri puolilla Suomea erityyppisissä organisaatioissa.

Asiakasraportteja, tiedotteita, muistioita, ohjeita, projektiasiakirjoja ja sähköposteja

Vastaajien työssä tuotetaan monenlaisia dokumentteja: on asiakas-, henkilökunta- ja sidosryhmäviestintään liittyviä tekstejä sekä neuvottelutekstejä verkostojen ja rahoittajien kanssa. Pyrkimyksenä vastaajien työtehtävissä on tuottaa selkeää, tiivistä ja informatiivista tekstiä. Kirjatun tiedon tulee olla oikeellista ja ajantasaista, ja siinä on alakohtaisesti otettava huomioon lainsäädännön vaatimukset. Dokumentit tallennetaan pääsääntöisesti intraan ja jaetaan sieltä sähköpostitse; niistä myös kerätään palautetta tarvittaessa. Jotkut tekstit pitää hyväksyttää asiakirjahallintajärjestelmässä sovitun protokollan mukaisesti, jotkut tekstit hyväksytetään esimiehellä.

”Tänä päivänä tarvitaan lyhyitä kannanottoja, jotka edellyttävät tekstin sujuvaa kirjoittamista”

”Itsensä ilmaisu ei ole kaikille ihan läpihuutojuttu ja on taito nähdä puutteellisen ilmaisun taustalta se mitä toinen viestillään tarkoittaa. Erilaiset kulttuurit itseilmaisussa vaikuttavat yhteistyön sujumiseen jo oman maankin sisällä.

”Kirjoittaminen vaatii työssäni lainsäädännön ja sopimusten tulkintaan liittyvää kirjoittamista sekä asiakkaiden puheluissa esille tulevien asioiden kirjaamista järjestelmään.”

”Kirjoittaminen työssäni on asiakastietoihin kirjoittamista. Lauseiden tulee olla kuvaavia ja tiiviitä. Tiedon oikeellisuus ja ajantasaisuus on erittäin tärkeää.”

”Asiakasraportteja, projektihakemusta, viestittelyä asiakkaiden tilanteista yhteistyökumppaneiden kanssa”

”Tiivistä ja informatiivista tekstiä asiakastietoihin. Ajoittain perehdytysmateriaalin kirjoittamista”

”Tallennetaan Intraan tai välitetään sähköpostitse työyhteisön jäsenille”

”Kaikki kirjallinen materiaali on tallennettu sharepoint-ympäristöön, jonne on luotu dokumenttikeskus sekä toimialakohtaiset keskuksat ja täältä jokainen voi käydä itse hakemassa tarvitsemansa asiakirjat. Jokaisella toimihenkilöllä on lisäksi oma dokumenttikeskus”

”tallennetaan tietokoneelle omiin kansioihinsa, ohjeet henkilökunnalle tallennetaan tämän lisäksi paperiarkistoon, asiakirjat tulostetaan tämän lisäksi mappiin, palautteet tallennetaan tietokoneelle + tulostetaan mappiin”

”Ohjeet menee virallista kautta. Asiakirjoille omat pohjat. Päivittäiseen omaan työhön liittyvään viestintään ei virallista kaavaa”

”Jokainen on vastuussa oman alueensa dokumenteista ja niiden päivittämisestä”

”Jotkin tekstit kierrätetään tarvittaessa esimiehen kautta - ei välttämättä kaikkia.”

Sähköiset foorumit ovat arkipäivää

Sähköisiä foorumeita käytetään vastaajien mukaan työviestinnässä tarpeen ja tilanteen mukaan. Useimmissa työyksiköissä ne ovat arkipäivää, mutta eivät kaikissa. Intraa ja sähköposteja käytetään sisäiseen viestintään ja WWW-sivuja tiedottamiseen, markkinointiin ja asiakaspalautteen keräämiseen.

"Työyksikössä käytämme nykyisin lync-yhteyttä, joka sopii hyvin kokoontumiselle maantieteellisesti hajalla olevalle organisaatiolle. Järjestöllä on omat www-sivut, jonne on mahdollista kerätä asiakaspalautetta."

"Sähköiset foorumit on yksikössämme oleellinen työkalu, koska työssä tarvittava tieto löytyy niistä. Käyttö on siis päivittäistä."

"Asiakkaat voivat lähettää verkkosivujemme kautta palautteita, mitkä ohjautuvat yksiköömme."

"Tosi vähän sähköisiä foorumeita."

"Meillä ei ole intraa. Saamme asiakaspalautteesta 1 % www sivujen kautta, loput paperisina."

"Sähköiset foorumit ovat arkipäivää työyksikössäni. Asiakaspalautteet ovat jo olleet vuosia sähköisiä ja sisäisessä viestinnässä käytetään paljon sähköisiä kanavia ja esim. puhelinten sovelluksia"

Hankeviestintä vaatii kehittämistä

Tulevista ja meneillään olevista hankkeista keskustellaan palaverissa ja kokouksissa, mutta useimmissa vastauksissa kerrottiin, että hankeviestintä on puutteellista ja vaatisi kehittämistä. Todellisia vaikuttamisen paikkoja ei tarjota; asiat otetaan vastaan ylhäältä annettuina.

"Tässä on kyllä paljon kehittämistä. Aloitus muistetaan, mutta tiedottaminen kehitystyön tai hankkeen aikana on unohdettu. Myös hankkeen tulosten jalkauttaminen on varmaankin se, mitä pitäisi kehittää."

"Tiedotus on mielestäni puutteellista. Tuntuu, että vähemmän tärkeistä tiedotetaan paremmin kuin toiminnan kannalta oleellisista asioista. Asiat tarjotaan työyhteisölle valmiiksi pureskeltuna. Voimme tulla kuulluksi, mutta todellinen vaikuttaminen jää vähiin. Asiat päätetään jossain muualla."

"Työyksikkömme on pieni menossa ja tulevista hankkeista keskustellaan yhteisissä kokouksissa, joita on suhteellisen usein. Nämä foorumit ovat myös jalkauttamisen ja jakamisen paikkoja."

"Tiedotus tapahtuu intrassa ja hakkeiden omilla sivuilla. Palautetta voi antaa viestin kirjoittajalle ja he käsittelevät sen sisäisesti."

"Tulokset julkistetaan intrassa. Juurrutus ja jalkauttaminen tapahtuu työyksiköissä ja tiimeissä esimiehen "valvoessa" toimeenpanoa"

Jokainen kantaa kortensa kekoon

Vastaajien työssä on tarpeen hallita monenlaisia ryhmä- ja esiintymisviestinnän taitoja. Asiakkaita on palveltava hyvillä mielin ja toisen tunnetiloja kuunnellen, puheessa on tärkeää selkeys, ja viestintätilanteita pitää osata ohjata tarvittaessa jämäkästikin. Hyvät esiintymistaidot ovat tarpeen mm. kokouksia ja neuvotteluja vedettäessä, toimintaa ja projekteja esiteltäessä sekä koulutustilaisuuksissa.

Työyhteisössä on osattava antaa ja vastaanottaa palautetta. Hyvä työntekijä on itseohjautuva, pitää osaamisensa ajan tasalla ja antaa tarvittaessa kehittämisohjeita. Hän pitää tunteet erillään työstä ja pitää toiminnan tuloksellisuuden mielessään mutta kuitenkin niin, ettei vaaranna omaa tai toisten työhyvinvointia.

"Työ liittyy pääasiassa asiakaspalveluun 100 %. Jonkun verran neuvotteluja sidosryhmien kanssa ja henkilöstöpalaverien pitämistä."

"Työni vaatii paljon esiintymistä. Koulutan jäseniä, vedän kokouksia ja tapaamisia sekä olen mukana alueen omissa seminaareissa."

"Työ on pääasiassa puhelinpalvelua. Pitää olla herkkä kuulemaan asiakkaan tunnetiloja, kertoa asioista selkeästi (tarvittaessa avataan termejä), jämäkkyyttä ohjata keskustelua ja päättää se, kun asia on hoidettu. Oma tunnetila kuuluu äännessä, joten hyvällä mielellä pitää asiakkaat palvella!"

"Asiakkaalle ryhmän edessä toimimista ja ryhmän vetämistä, yhteistyökumppaneille ja opiskelijaryhmille toiminnan/projektien esittelyä, messuilla ständillä olmeista. Joskus, tosin harvemmin, myös julkisen median haastatteluja yms."

"Omien tunteiden pitämistä erillään työstä, yhteisöllisyyden ylläpitämistä, luottamuksen ja avoimuuden rakentamista, palautteen antamistaitoja työntantajalle ja vastaanottamistaitoja työnantajalta. Viestinnän tärkeys tiimityössä."

"Hänen on kuunneltava ohjeita, perusteluita ym. Hänen on myös pystyttävä antamaan rakentavaa palautetta ja kehitysehdotuksia. Tuloksellisuuden ja työhyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että rivi-työntekijä kokee oman palautteen merkityksen toiminnan tulokseen."

"Toiminnan tuloksellisuuden kannalta on hyvä pitää osaaminen ajan tasalla, perehtyä riittävän paljon uusiin asioihin ja kyetä ohjaamaan itseään. Hyvinvoinnin kannalta on esitettävä perustellusti kehittämiskohteet ja pyrkiä myös ehdottamaan ratkaisua asiaan. Kyse on yhteisestä hyvästä. Esimiehenkään ei tarvitse tehdä yksin kaikkea."

"Kaikkea ei saa ottaa henkilökohtaisesti ja pitää osata saada vihainenkin asiakas 'lähtemään' tyytyväisenä."

"Yhdessä tätä työtä tehdään ja jokainen kantaa kortensa kekoon. Ollaan ystävällisiä ja jaksetaan kuunnella toisten huolia sekä ilojakin."

Esimies antaa ja vastaanottaa palautetta sekä rakentaa luottamusta

Lähiesimies/fasilitaattori tarvitsee palautteen antamis- ja vastaanottamistaitoja. Hän osaa ottaa käsittelyyn vaikeitakin asioita ja jalkauttaa sekä perustella muutoksia. Hyviin johtamistaitoihin kuuluu myös kyky kuunnella ja motivoida sekä rakentaa luottamusta ja yhteisöllisyyttä.

"Palautteen antamis- ja vastaanottamistaitoja. Hyvää viestintää - jatkuvat muutokset päivittäisessä liiketoiminnassa on jalkautettava työntekijöille. Omien tunteiden pitämistä erillään työstä, työntekijöiden tunteiden tulkintaa, yhteisöllisyyden ylläpitämistä, luottamuksen rakentamista, avoimuutta."

"Tärkein vuorovaikutustaito fasilitaattorilla on kuulemisen taito. Työntekijöiden motivoinnin ja työhyvinvoinnin kannalta on tärkeää tiedostaa tulevaisuus kuulluksi. Tiimin vetäjältä odotetaan myös muita vuorovaikutustaitoja, koska hänen tehtäviinsä kuuluu perustella asioita ja saada aikaan positiivinen henki tiimissä."

"Esimiehen tulee kyetä rakentamaan keskusteluun, antaa palautetta asiallisesti niin hyvässä kuin pahassakin. Kannustava ja motivoiva esimies on hyvä. Luottamusta työyhteisön jäseniin."

"Pitää osata huomioida erilaiset ihmiset ja myös osattava ottaa vastaan negatiivista palautetta. Kannustava asenne. Palautteen antaminen. Osallistaminen. Avoimuus yleensäkin ja sellainen yhdessä tekemisen meininki."

"Hyviä vuorovaikutustaitoja. Kykyä kuunnella ja kuulla asioita ja rohkeutta keskustella haastavista asioista. Esimiehiltä vaaditaan kykyä toimia ja järjestää erilaisia asioita niin omassa kuin yhteisissä verkostoissa."

Suomella ja englannilla selviää

Vastaajat ovat pärjänneet työssään pääsääntöisesti suomen ja englannin kielellä. Yksittäisiä mainintoja työkielinä saivat myös ruotsi, venäjä, saksa ja viro sekä espanja. Kaikkia näitä kieliä haluttaisiin osata paremmin.

"Englanti: asiakkaiden ongelmatilanteissa kun esimerkiksi laite ei toimi, asiakkaiden etsiessä jostain tiettyä myytävää tuotetta."

"Puhelinpalvelussa käytetään suomen kielen lisäksi ruotsia, englantia ja venäjää. Yksikössämme on eriytetty monikielinen palvelu."

"Englannilla ollaan pärjätty. Välillä google transleitorilla jos vaikeampia kieliä. Lukuisten eri kansallisuuksien kanssa toimitaan, mutta tarkoituksena olisi että kaikki oppisivat suomea. Siksi suomella mahdollisimman pitkälle."

"Tämän hetkisessä työssäni en tarvitse vieraita kieliä."

"Yksikön kielitaitovaatimukset suomi, ruotsi, englanti ja venäjä. Nämä kielitaidot asiakaspalvelussa"

"erilaiset seminaarit, vierailut vaativat englannin kielen osaamista."

"Englannilla voi hoitaa kohtalaisesti puhuttavat tilanteet. Raportoinnissa selvittää tyydyttävästi englannilla."

"enpä osaa oikein mitään vierasta kieltä riittävän hyvin"

"Osaajia eri kieliryhmiin löytyy riittävästi."

"Haluaisimme oppia englantia. On yleinen kieli, mitä asiakkaatkin käyttävät."

"Viron kieli kiinnostaa, koska se on niin lähellä suomen kieltä ja virolaisten asiakkaiden määrä on kasvanut."

"...espanja, sitä puhutaan maailmassa suhteellisen paljon."

Viestintätaidot vuonna 2030

Kaikki vastaajat uskoivat, että tulevaisuudessa digitaalinen viestintä lisääntyy. Vaikka sähköisten asiointikanavien käyttö on keskeistä, tarvitaan myös perinteisiä kirjoittamisen, vuorovaikutuksen ja esiintymisen taitoja. Raportoinnissa osittain sanojen tilaa valtaavat kuva ja ääni.

"Uskon, että vuonna 2030 on siirrytty takaisin enemmän henkilökohtaiseen kuvaviestintään eli reaaliajassa tapahtuvaan vuorovaikutukseen ja hyödynnetty siinä uuden tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia. Tulevaisuuden työelämässä henkilökohtaiset suulliset viestintätaidot tulevat korostumaan enemmän kun kirjoitettu viestintä. Tietotekniikan lisääntyessä voi tulla tarve hakea tiettyä "henkilökohtaista puhuvaa läsnäolevaa" viestintää eli pehmeitä arvoja vs. tietotekniikka. Se jolla on hyvät viestintätaidot esimerkiksi työpaikka-haastattelussa voi jo tänä päivänä saada paremmin työpaikan kuin henkilö, joka ei ole tottunut viestimään puhumalla."

"Sähköinen viestintä laajenee ja siirrymme yhä enemmän virtuaalimaailmaan, jolloin kielen tilaa valtaavat kuva ja ääni."

"Sähköinen asiointikanavien hallinta tulee olemaan keskeinen. Konkreettisesti viestintätaidoista uskoisin esiintymistaidon olevan edelleen tärkeä. Kielitaidon merkitys kasvaa."

"Digitaalisuun merkitys tulee kasvamaan, joten tulee osata viestiä verkossa."

"Kirjoittamisen ja esiintymisen taitoja"

"Nopeaa ja helposti luettavaa viestintää. Uskon että tulevaisuudessa pidempien selvitysten ja raporttien lukijat ovat harvassa. Viesti on saatava muulla tavoin esiin."

Lopuksi

Kysely kohdistui vastaajien (työ)yhteisöviestintään, joka kattaa kaiken viestinnän organisaatiossa. Viestinnällä on tutkitusti vaikutuksia työhyvinvointiin ja ammatilliseen kasvuun mutta myös toiminnan tuoksellisuuteen ylipäätään, mitä ei koskaan tule unohtaa. Se ei ole pelkästään virallisuontoista tiedonvaihtoa horisontaalisesti tai ylhäältä alas ja päinvastoin, vaan myös osallisuutta, vaikuttamista ja epävirallista vuoropuhelua sekä muutoksiin sopeutumista ja toiminnan kehittämistä.

Kuva yamk-opiskelijat

Kuva yamk-opiskelijat

Lopuksi

Helena Horn, lehtori, suomen kieli ja viestintä

Marjo Nykänen, laatu- ja palvelujohtaja

Mikkelin ammattikorkeakoulun (Mamkin) julkaisuohjeessa kerrotaan julkaisutoiminnan tarkoituksesta seuraavasti: "Mikkelin ammattikorkeakoulu tiedottaa julkaisutoimintansa kautta tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnastaan sekä opetuksesta niin ulospäin kuin ammattikorkeakoulun sisällä." Tämä julkaisu täyttää hyvin nämä vaatimukset. Se koostuu kolmesta osasta: Kielet ja kansainvälisyys, Yhteistyötä ja ymmärrystä – osaaminen kasvaa kyllä sekä Menetelmämarkkinoilla toiminnallista ja digioppimista.

Artikkelien kirjoittajista pääosa osa on Mikkelin ammattikorkeakoulun opettajia ja muuta henkilöstöä sekä amk- ja yamk-opiskelijoita eri koulutusaloilta. Yamk-opiskelijoiden myötä kokoelma täydentyy arkityön haasteellisilla kohtaamis- ja viestintätilanteilla ja todentaa lukijalle konkreettisesti, miten moniäänistä, monenmuotoista ja vaativaa työelämän viestintä tällä hetkellä on, oli sitten kyse kasvokkain tai digikohtaamisista.

Artikkelit todistavat, että on monia tapoja kansainvälistyä ja oppia kieliä sekä syventää viestintätaitojaan. Toki pärjätäkseen ulkomailla henkilöstö- ja opiskelijavaihdossa tai vaikkapa työelämäjaksolla on pitänyt jo paljon kieltä opiskella. Toisaalta monissa julkaisun artikke-

leissa rohkaistaan kansainvälistymään, vaikka kielitaito ei niin loistava olisikaan. Julkaisun toisen osan otsikko "Yhteistyötä ja ymmärrystä – osaaminen kasvaa kyllä" on tässä suhteessa jo nimenäkin erittäin kuvaava.

Julkaisun kolmannen osan kertomukset uusien opetusmenetelmien kokeiluista ovat varmasti arvokkaita kaikille opettajille, ei vain kieltenopettajille tai vain ammattikorkeakoulussa työskenteleville. Muiden hyvät kokemukset voivat rohkaista kokeilemaan jotain aivan uutta.

Kielten ja viestinnän opettajat ovat monessa mukana. He verkostoituvat ja tekevät yhteistyötä ammattikorkeakoulussa ja sen ulkopuolella, osallistuvat työelämän ja alueelliseen kehittämiseen ja kansainvälisen toiminnan mahdollistamiseen sekä kokeilevat rohkeasti uusia toiminnallisia ja digimenetelmiä - ja myös jakavat osaamistaan.

Kielten ja viestinnän opettajat pohtivat, miten opiskelijat saavuttaisivat työelämän, asetuksen ja eurooppalaisen viitekehyksen vaatimusten mukaisen kaikilla aloilla välttämättömän kieli- ja viestintätaidon aikana, jolloin koulutus on jatkuvien muutosten ja säästöpainneiden alla ja muutokset, uranvaihdokset ja katkelmalliset työsuhteet leimaavat opiskelevien tulevaa työuraa.

”Hyvä äidinkielen ja vieraiden kielten taito lisää ammatillisia vaihtoehtoja, parantaa urakehitysmahdollisuuksia ja helpottaa kansainvälistä liikkuvuutta. Monipuolinen oman äidinkielen hallinta ja vieraiden kielten osaaminen helpottavat työllistymistä ja turvaavat työpaikan säilymistä muuttuvissa olosuhteissa. Heikommilla kielenkäyttäjillä toimenkuva saattaa kaventua ja oma osaaminen jäädä täysimääräisesti hyödyntämättä.”

”Yrityksen ja organisaation kannalta monipuolinen ja riittävän korkeatasoinen henkilöstön kielitaitovaro on kansainvälistymisen ja kilpailukyvyn kannalta välttämättömyys. Kielitaidon puuttuminen voi rajoittaa toiminnan laajentamista tai heikentää asiakaspalvelun toimivuutta.”

Sajavaara 2010

Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteena on asetuksen mukaan antaa opiskelijalle muun muassa riittävä viestintä- ja kielitaito sekä kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. Kielitaito alkaa kuulua ammattitaitoon ja sen ydinosaamiseen alalla kuin alalla, myös sellaisilla aloilla, joissa aiemmin pärjättiin kotimaisessa kontekstissa.

Asiantuntijayhteiskunnassa kaikki ovat oikeastaan viestintätyöläisiä. Äidinkielen ja vieraiden kielten taitoa joutuu todistelemaan nykyisin jo työnhakuvaiheessa haastatteluun, todistuksiin ja testeihin. Moni saattaa huomata työelämäänsä tullessaan tai tehtäviä vaihtaessaan jo äidinkielen taitonsa puuteelliseksi ja joutuu kaivamaan esiin vanhat kielenhuolto-oppeensa.

Kielitaitoon liittyy myös kontekstinmukaisuus ja tilanteiden nyanssien huomaaminen. Sairaanhoidajan on osattava kirjoittaa ammattikielellä kollegoilleen, kirjattava hierarkkista dokumentointisysteemiä käyttäen lain ja asetusten mukaisesti potilastietoja ja kirjoitettava selkokieliä potilaille suunnattuja ohjeita. On osattava verkostoitua kansallisesti ja kansainvälisesti, tiukan ammatillisesti mutta myös moniammatillisesti, ja verkostotapaamisissa on tunnettava toisen kulttuuria ja pystyttävä keskustelemaan myös kepeästi ajankohtaisista asioista.

Taloussanomien-lehti selvitti jokin aika sitten, mitä tulevaisuuden menestyjiltä vaaditaan. Lehti aloitti juttunsa aika lennokkaasti toteamalla, että tulevaisuuden menestyjä osaa muun muassa turkin kieltä, ei jurnuta ja on valmis Mikki Hiiren urapolkuun. Vähän vakavammalla otteella lehdessä listattiin, millaisia taitoja ja ominaisuuksia kannattaa kehittää, jos haluaa pärjätä. Yleisesti ottaen tarvitaan sellaisia erikoistaitoja, joita ei koneilla voi korvata. Näitä ovat esimerkiksi yrittäjämäinen työote, kommunikointikyvyt, esiintymistaito, itsetuntemus, ulkomainen kokemus, laajennettu kielitaito, atk-osaaminen, yleisivistys, elämänhallinta ja alanvaihtorohkeus.

Esimiestehtävissä pitää osata olla valmentava johtaja, komentamisella ei pitkälle päästä. Alaisten taas pitää aidosti ja nöyristelemättä pystyä vuoropuheluun esimiesten kanssa. Tuppisuut murjottajat eivät pärjää vaan suu pitää osata avata oikeissa paikoissa. Yhä enemmän esiintymistaitoa tarvitaan esimerkiksi asiakaspalvelussa.

Kannattaa myös muistaa, että pienikin ulkomainen kokemus erilaisissa oloissa toimimisesta auttaa erottautumaan. Kansainvälinen kokemus voi rohkaista myös

jo aiemmin mainittuun Mikki Hiiren urapolkuun. Mikkihän on valmis vaihtamaan työtä lähes joka seikkailussa eikä hänen ammatti-identiteettinsä rakennu yhden ainoan viran, vakanssin tai tehtävän perustalle. Se homma otetaan, joka on tarjolla ja joka täyttää sillä hetkellä omat kunnianhimo-, ansainta- ja elämänlaatuavoitteet parhaiten. Ulkomailla hankittu itseluottamus voi rohkaista ennakkoluulottomasti tarttumaan uusiin haasteisiin.

Kaiken kaikkiaan on helppo olla samaa mieltä opetusjohtaja Tuija Vanttisen kanssa, joka toteaa esipuheessaan seuraavaa: "Uskon, että tämä artikkelikokoelma rohkaisee jokaista lukijaa kokeilemaan uusia tapoja ja vahvistaa ymmärrystä yhteistyön merkityksestä meidän maailmassamme."

ME TARVITTAAN OPETTAJIA.

piirros Hannu Härkönen

Kielitaitoa mitataan Eurooppalaisella viitekehyksellä (kuvasta svenskanu.fi)

Language ഭാഷا Linguaggio ЯЗЫК
Γλώσσα Język തമ്മത്തം: بولی لسان
ଭାଷା ባሕሽ 地球 Language
Langage भाषा భాష 地球 ভাষা 言語
Linguagem Wika ভাষা اللغة
Sprache 語言 地球 Bahasa 地球

